

บทที่ 3

กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการประกอบวิชาชีพวิศวกรรมโยธา

วิศวกรคือผู้ที่ประกอบอาชีพทางด้านวิศวกรรม แต่วิศวกรผู้สำเร็จการศึกษาจากมหาวิทยาลัยได้ปริญญาวิศวกรรมศาสตรบัณฑิต ไม่ใช่จะสามารถประกอบวิชาชีพที่เกี่ยวข้องกับงานวิศวกรรมได้ทั้งหมด ต้องพิจารณาลักษณะงานในแต่ละประเภทและรูปแบบของงานด้วย ซึ่งวิศวกรที่ประสงค์จะประกอบวิชาชีพที่เป็นงานควบคุมก็จำเป็นที่จะต้องปฏิบัติตามขั้นตอนของกฎหมายและเมื่อได้รับอนุญาตแล้วก็ต้องปฏิบัติตามกฎหมายในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการประกอบวิชาชีพด้วย ดังนั้นจึงควรที่จะต้องทำการศึกษากฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการประกอบวิชาชีพวิศวกรรม โดยเฉพาะวิศวกรรมโยธา ทั้งที่เป็นชาวไทยและชาวต่างชาติ

การควบคุมการประกอบวิชาชีพวิศวกรรมโยธาในประเทศไทย

วิศวกรรมโยธาในประเทศไทยเป็นวิชาชีพควบคุม ผู้ที่ต้องการจะประกอบวิชาชีพวิศวกรจะต้องอยู่ภายใต้การกำกับดูแล และควบคุมโดยสภาวิศวกร ดังนั้นจึงควรที่จะต้องทำการศึกษเกี่ยวกับความหมาย การควบคุม ประวัติ และลำดับชั้นของวิศวกร ตลอดจนหน่วยงานต่าง ๆ ที่ทำหน้าที่ในการกำกับดูแลและควบคุมวิศวกรดังนี้

1. ความหมายของวิศวกรตามพระราชบัญญัติวิศวกร พ.ศ.2542

เมื่อวิศวกรเป็นวิชาชีพอย่างหนึ่งในการศึกษากฎหมายที่เกี่ยวข้องกับวิศวกร จึงต้องทำการศึกษาถึงรายละเอียดในด้านต่าง ๆ ของวิศวกร ดังนี้

1.1 คำนิยามที่เกี่ยวข้องกับวิศวกร

พระราชบัญญัติ วิศวกร พ.ศ.2542 กำหนดความหมายที่เกี่ยวข้องกับวิศวกรไว้ในมาตรา 4 ว่า

“วิชาชีพวิศวกรรม” หมายความว่า วิชาชีพวิศวกรรมในสาขาวิศวกรรมโยธา วิศวกรรมเหมืองแร่ วิศวกรรมเครื่องกล วิศวกรรมไฟฟ้า วิศวกรรมอุตสาหการ และ สาขาวิศวกรรมอื่น ๆ ที่กำหนดในกฎกระทรวง

“วิชาชีพวิศวกรรมควบคุม” หมายความว่า วิชาชีพวิศวกรรมที่กำหนดในกฎกระทรวง

“ใบอนุญาต” หมายความว่า ใบอนุญาตประกอบวิชาชีพวิศวกรรมควบคุมตาม

พระราชบัญญัตินี้

“ผู้ประกอบวิชาชีพวิศวกรรมควบคุม” หมายความว่า บุคคลซึ่งได้รับใบอนุญาตเป็นผู้ประกอบวิชาชีพวิศวกรรมควบคุมจากสภาวิศวกร...

1.2 วิศวกรควบคุมในสาขาต่าง ๆ

นอกจากนั้นยังได้มีการประกาศเพิ่มเติมนิยามคำว่า วิชาชีพวิศวกรรมและวิชาชีพวิศวกรรมควบคุมไว้ในกฎกระทรวง กำหนดสาขาวิชาชีพวิศวกรรมและวิชาชีพวิศวกรรมควบคุม พ.ศ.2550 ซึ่งได้ ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่ม 124 ตอนที่ 86 เมื่อวันที่ 30 พฤศจิกายน พ.ศ. 2550 โดยให้เพิ่มเติมสาขาวิชาชีพวิศวกรรมควบคุมอีก 2 สาขา คือ วิศวกรรมสิ่งแวดล้อมและวิศวกรรมเคมี

ดังนั้นวิศวกรที่เป็นวิชาชีพควบคุมตามกฎหมายจึงประกอบด้วยวิศวกรในสาขาวิชาชีพวิศวกรรมดังต่อไปนี้ เป็นวิชาชีพวิศวกรรมควบคุม

1.2.1 วิศวกรรมโยธา

1.2.2 วิศวกรรมเหมืองแร่

1.2.3 วิศวกรรมเครื่องกล

1.2.4 วิศวกรรมไฟฟ้า

1.2.5 วิศวกรรมอุตสาหการ

1.2.6 วิศวกรรมสิ่งแวดล้อม

1.2.7 วิศวกรรมเคมี...

จากนิยามศัพท์ตามพระราชบัญญัติ วิศวกร พ.ศ.2542 และกฎกระทรวง ได้กำหนดว่าวิชาชีพวิศวกรรมและเป็นวิชาชีพที่ต้องควบคุมมีทั้งหมด 7 สาขา เท่านั้น ยังไม่รวมวิศวกรรมด้านอื่น ๆ เช่น วิศวกรรมการบินและอวกาศยาน วิศวกรรมคอมพิวเตอร์และการควบคุมวิศวกรผู้ประกอบอาชีพ ที่มีประสงค์ที่จะควบคุมเฉพาะวิศวกรที่ประกอบอาชีพเกี่ยวกับวิศวกรรมโดยตรง หากประกอบวิชาชีพด้านอื่น ๆ ที่ไม่เกี่ยวกับวิชาชีพวิศวกรรมโดยตรงก็ไม่ควบคุม ดังจะเห็นได้จากการประกาศกำหนดข้อยกเว้นไว้ในกฎกระทรวง ข้อ 11 ดังนี้

“กฎกระทรวงนี้ไม่ใช้บังคับแก่ผู้ประกอบวิชาชีพวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี เฉพาะในส่วนที่เกี่ยวกับงานวิชาชีพวิศวกรรมควบคุมสาขาวิศวกรรมสิ่งแวดล้อมและงานวิชาชีพวิศวกรรมควบคุมสาขาวิศวกรรมเคมี”

2. การควบคุมวิศวกรโยธา

เมื่อได้ทำการศึกษาถึงความหมายของวิศวกรและพบว่ากฎหมายของประเทศไทย ต้องการควบคุมการประกอบวิชาชีพวิศวกรเพียง 7 สาขานั้น และวิศวกรทั้ง 7 สาขา กฎหมายของประเทศไทยก็ได้ควบคุมการประกอบวิชาชีพในทุก ๆ ด้าน กฎหมายคงเพียงแต่ต้องการควบคุมการประกอบวิชาชีพของวิศวกรเฉพาะ ด้านที่เกี่ยวกับความสงบเรียบร้อยและความปลอดภัยของประชาชนและสังคมเท่านั้น จึงจำกัดขอบเขตของงานไว้ในเพียงเท่าที่กำหนดไว้ในกฎกระทรวง ข้อที่ 11 ซึ่งการควบคุมการประกอบวิชาชีพของวิศวกรตามพระราชบัญญัติวิศวกรมิได้ควบคุมการประกอบวิชาชีพทั้งหมด แต่ควบคุมการประกอบวิชาชีพในบางด้านเท่านั้น กล่าวคือ งานในวิชาชีพวิศวกรรมควบคุมแต่ละสาขามีดังต่อไปนี้

2.1 งานให้คำปรึกษา หมายถึง การให้ข้อเสนอแนะ การตรวจวินิจฉัย หรือการตรวจรับรองงาน

2.2 งานวางโครงการ หมายถึง การศึกษา การวิเคราะห์หาทางเลือกที่เหมาะสมหรือการวางแผนของโครงการ

2.3 งานออกแบบและคำนวณ หมายถึง การใช้หลักวิชาและความชำนาญเพื่อให้ได้มาซึ่งรายละเอียดในการก่อสร้าง การสร้าง การผลิตหรือการวางผังโรงงานและเครื่องจักร โดยมีรายการคำนวณ แสดงเป็นรูปแบบ ข้อกำหนดหรือประมาณการ

2.4 งานควบคุมการก่อสร้างหรือการผลิต หมายถึง การอำนวยความสะดวกหรือการควบคุมเกี่ยวกับการก่อสร้าง การสร้าง การผลิต การติดตั้ง การซ่อม การดัดแปลง การรื้อถอนงาน หรือการเคลื่อนย้ายงานให้เป็นไปโดยถูกต้องตามรูปแบบและข้อกำหนดของหลักวิชาชีพวิศวกรรม

2.5 งานพิจารณาตรวจสอบ หมายถึง การค้นคว้า การวิเคราะห์ การทดสอบ การหาข้อมูลและสถิติต่าง ๆ เพื่อใช้เป็นหลักเกณฑ์หรือประกอบการตรวจสอบวินิจฉัยงานหรือในการสอบทาน

2.6 งานอำนวยความสะดวก หมายถึง การอำนวยความสะดวกดูแลการใช้ การบำรุงรักษางานทั้งที่เป็นชิ้นงานหรือระบบ ให้เป็นไปโดยถูกต้องตามรูปแบบและข้อกำหนดของหลักวิชาชีพวิศวกรรม

3. ประเภทและขนาดของงานที่ควบคุมวิชาชีพวิศวกรโยธา

นอกจากจะกำหนดขอบเขตของงานแล้ว ยังได้กำหนดประเภทและขนาดของงานวิชาชีพวิศวกรรมควบคุมในแต่ละสาขาด้วย เพื่อกำหนดว่าวิศวกรในแต่ละระดับสามารถทำงานประเภทใดได้บ้าง และสามารถทำงานในขนาดใดได้บ้าง ซึ่งการศึกษาครั้งนี้จะทำการศึกษาเฉพาะสาขาวิศวกรรมโยธาเท่านั้น ที่ได้กำหนดไว้ในกฎกระทรวง เพื่อควบคุมวิศวกรโยธา ประเภทและขนาดของงานวิชาชีพวิศวกรรมควบคุมสาขาวิศวกรรมโยธา มีดังต่อไปนี้

- 3.1 อาคารที่มีความสูงตั้งแต่ 3 ชั้นขึ้นไป หรือโครงสร้างของอาคารที่ชั้นใดชั้นหนึ่งมีความสูงตั้งแต่ 4 เมตรขึ้นไป หรืออาคารที่มีช่วงคานตั้งแต่ 5 เมตรขึ้นไป
- 3.2 อาคารสาธารณะทุกขนาด
- 3.3 คลังสินค้า ไซโล ห้องเย็น หรืออุโมงค์ที่มีความจุตั้งแต่ 100 ลูกบาศก์เมตรขึ้นไป
- 3.4 โครงสร้างที่มีลักษณะเป็นหอ ปล่อง หรือศาสนวัตถุ เช่น พระพุทธรูปหรือเจดีย์ที่มีความสูงตั้งแต่ 6 เมตรขึ้นไป
- 3.5 โครงสร้างสะพานที่มีช่วงระหว่างศูนย์กลางตอม่อช่วงใดช่วงหนึ่งยาวตั้งแต่ 10 เมตรขึ้นไป
- 3.6 ท่าเทียบเรือหรืออู่เรือสำหรับเรือที่มีระวางขับน้ำตั้งแต่ 50 เมตริกตันขึ้นไป
- 3.7 ชิ้นส่วนโครงสร้างคอนกรีตหล่อสำเร็จหรือคอนกรีตอัดแรงหล่อสำเร็จทุกชนิดที่มีความยาวตั้งแต่ 5 เมตรขึ้นไป
- 3.8 เสาเข็มคอนกรีตที่มีความยาวตั้งแต่ 6 เมตรขึ้นไป หรือที่รับน้ำหนักบรรทุกตลอดภัยตั้งแต่ 3 เมตริกตันขึ้นไป
- 3.9 งานเสริมความมั่นคงของฐานรากทุกขนาด
- 3.10 นั่งร้านหรือค้ำยันชั่วคราวที่มีความสูงตั้งแต่ 4 เมตรขึ้นไป
- 3.11 แบบหล่อคอนกรีตสำหรับเสาที่มีความสูงตั้งแต่ 4 เมตร หรือคานที่มีช่วงคานตั้งแต่ 5 เมตรขึ้นไป
- 3.12 โครงสร้างใต้ดิน สิ่งก่อสร้างชั่วคราว กำแพงกันดิน คันดินป้องกันน้ำ หรือคลองส่งน้ำที่มีความสูงหรือความลึกตั้งแต่ 1.50 เมตรขึ้นไป
- 3.13 โครงสร้างของระบบขนส่งสาธารณะ ทางรถสาธารณะหรือทางวิ่งสนามบินทุกขนาด
- 3.14 ทางรถไฟ ทางรถรางสาธารณะ ทางหลวง ทางสาธารณะหรือทางวิ่งสนามบินทุกขนาด
- 3.15 เขื่อน ฝาย อุโมงค์ ท่อระบายน้ำ หรือระบบชลประทานที่มีความสูงตั้งแต่ 1.50 เมตร ขึ้นไป หรือมีความจุตั้งแต่ 50 ลูกบาศก์เมตรขึ้นไป หรือที่มีอัตราการไหลของน้ำตั้งแต่ 1 ลูกบาศก์เมตรต่อวินาทีขึ้นไป
- 3.16 โครงสร้างที่มีการกักของไหล เช่น ถังเก็บน้ำ ถังเก็บน้ำมัน อุโมงค์ส่งน้ำ หรือสระว่ายน้ำที่มีความจุตั้งแต่ 50 ลูกบาศก์เมตรขึ้นไป

3.17 ท่อส่งน้ำ ท่อระบายน้ำ หรือช่องระบายน้ำที่มีเส้นผ่าศูนย์กลางตั้งแต่ 0.80 เมตร ขึ้นไปหรือพื้นที่หน้าตัดตั้งแต่ 0.50 ตารางเมตรขึ้นไปและมีโครงสร้างรองรับ หรือมีความยาวตั้งแต่ 100 เมตรขึ้นไป

3.18 ระบบชลประทานที่มีพื้นที่ชลประทานตั้งแต่ 500 ไร่ต่อโครงการขึ้นไป

3.19 ป้ายหรือสิ่งก่อสร้างขึ้นสำหรับติดหรือตั้งป้ายที่มีพื้นที่ตั้งแต่ 50 ตารางเมตรขึ้นไป และมีความสูงจากพื้นดินตั้งแต่ 15 เมตรขึ้นไป หรือป้ายหรือสิ่งก่อสร้างขึ้นสำหรับติดหรือตั้งป้ายที่มีพื้นที่ตั้งแต่ 25 ตารางเมตรขึ้นไปที่ติดตั้งอยู่บนหลังคา คาดฟ้าหรือกันสาด หรือที่ติดกับส่วนใดส่วนหนึ่งของอาคาร

3.20 อัฒจันทร์ที่มีพื้นที่ตั้งแต่ 1,000 ตารางเมตรขึ้นไป

3.21 โครงสร้างสำหรับใช้ในการรับส่งหรือติดตั้งอุปกรณ์รับส่งวิทยุหรือโทรทัศน์ที่มีความสูงจากระดับฐานของโครงสร้างตั้งแต่ 25 เมตรขึ้นไป หรือที่มีน้ำหนักตั้งแต่ 200 กิโลกรัมขึ้นไป

4. ลำดับชั้นของผู้ประกอบวิชาชีพวิศวกรรมโยธา

พระราชบัญญัติวิศวกร พ.ศ. 2542 และกฎกระทรวงจะกำหนดขอบเขตของงาน ประเภท และขนาดของงานวิศวกรรมโยธาซึ่งได้ทำการศึกษาไว้แล้วข้างต้น แต่กฎหมายก็มิได้เปิดโอกาสให้วิศวกรที่ได้รับอนุญาต สามารถทำงานได้ทุกอย่าง จึงมีการแบ่งลำดับชั้นของวิศวกรไว้แตกต่างกันออกไปสำหรับงานในแต่ละประเภท ซึ่งผู้ประกอบวิชาชีพวิศวกรรมควบคุมแต่ละสาขามี 4 ระดับ คือ

4.1 วุฒิวิศวกร

4.2 สามัญวิศวกร

4.3 ภาควิวิศวกร

4.4 ภาควิวิศวกรพิเศษ

หลักเกณฑ์และคุณสมบัติของผู้ประกอบวิชาชีพวิศวกรรมควบคุมแต่ละระดับ ให้เป็นไปตามที่กำหนดในข้อบังคับสภาวิศวกร

ซึ่งสภาวิศวกรได้ออกข้อบังคับว่าด้วยหลักเกณฑ์และคุณสมบัติของผู้ประกอบวิชาชีพวิศวกรรมควบคุม สาขาวิศวกรรมโยธา พ.ศ. 2551 เพื่อกำหนดขอบเขตและความสามารถของวิศวกรโยธา โดยแบ่งตามประเภทของงานดังนี้

ข้อ 3 ให้งานประเภทและขนาดของงานวิชาชีพวิศวกรรมควบคุมสาขาวิศวกรรมโยธา เป็นไปตามที่กำหนดไว้ในกฎกระทรวงกำหนดสาขาวิชาชีพวิศวกรรมและวิชาชีพวิศวกรรมควบคุม พ.ศ. 2550

ข้อ 4 ให้ผู้ได้รับใบอนุญาตเป็นผู้ประกอบวิชาชีพวิศวกรรมควบคุม สาขาวิศวกรรมโยธา ระดับวุฒิวิศวกร ประกอบวิชาชีพวิศวกรรมควบคุม สาขาวิศวกรรมโยธา ได้ทุกงาน ทุกประเภท และทุกขนาด

ข้อ 5 ให้ผู้ได้รับใบอนุญาตเป็นผู้ประกอบวิชาชีพวิศวกรรมควบคุม สาขาวิศวกรรมโยธา ระดับสามัญวิศวกร ประกอบวิชาชีพวิศวกรรมควบคุม สาขาวิศวกรรมโยธาได้เฉพาะงานวางโครงการ งานออกแบบและคำนวณ งานควบคุมการสร้างหรือการผลิต งานพิจารณาตรวจสอบหรืองานอำนวยความสะดวกใช้ทุกประเภทและทุกขนาด

ข้อ 6 ให้ผู้ได้รับใบอนุญาตเป็นผู้ประกอบวิชาชีพวิศวกรรมควบคุม สาขาวิศวกรรมโยธา ระดับภาคีวิศวกร ประกอบวิชาชีพวิศวกรรมควบคุม สาขาวิศวกรรมโยธา ได้เฉพาะงานประเภท และขนาดดังนี้

(1) งานออกแบบและคำนวณ

(ก) อาคารที่มีความสูงไม่เกิน 4 ชั้น หรือโครงสร้างของอาคารชั้นใดชั้นหนึ่งมีความสูงไม่เกิน 5 เมตร หรืออาคารที่มีช่วงคานยาวทุกขนาด

(ข) คลังสินค้า ไซโล ห้องเย็น หุ่นฉาง ที่มีความจุไม่เกิน 1,000 ลูกบาศก์เมตร

(ค) โครงสร้างที่มีลักษณะเป็นหอ ปล่อง หรือศาสนวัตถุ เช่นพระพุทธรูปหรือเจดีย์ ที่มีความสูงไม่เกิน 15 เมตร

(ง) นั่งร้านหรือค้ำยันชั่วคราวที่มีความสูงไม่เกิน 25 เมตร

(จ) แบบหล่อคอนกรีตสำหรับเสาที่มีความสูงไม่เกิน 5 เมตร หรือคานที่มีช่วงคานยาวทุกขนาด

(ฉ) โครงสร้างใต้ดิน สิ่งก่อสร้างชั่วคราว กำแพงกันดิน คันดินป้องกันน้ำหรือคลอง ส่งน้ำที่มีความสูงหรือความลึกไม่เกิน 2.50 เมตร

(ช) เขื่อน ฝาก อุโมงค์ ท่อระบายน้ำ หรือระบบชลประทานที่มีความสูงไม่เกิน 2.50 เมตรหรือมีความจุไม่เกิน 1,000,000 ลูกบาศก์เมตร หรือที่มีอัตราการไหลของน้ำไม่เกิน 5 ลูกบาศก์เมตรต่อวินาที

(ซ) โครงสร้างที่มีการกักของไหล เช่นถังเก็บน้ำ ถังเก็บน้ำมัน อุโมงค์ส่งน้ำหรือสระว่ายน้ำที่มีความจุไม่เกิน 500 ลูกบาศก์เมตร

(ณ) ท่อส่งน้ำ ท่อระบายน้ำ หรือช่องระบายน้ำที่มีเส้นผ่าศูนย์กลางที่มีเส้นผ่าศูนย์กลางไม่เกิน 1.50 เมตรหรือพื้นที่หน้าตัดไม่เกิน 2.00 ตารางเมตร และมีโครงสร้างรับรอง

(ญ) ระบบชลประทานที่มีพื้นที่ชลประทานไม่เกิน 5,000 ไร่ต่อโครงการ

(2) งานควบคุมการสร้างและการผลิต

(ก) อาคารที่มีความสูงไม่เกิน 8 ชั้น

(ข) อาคารสาธารณะที่มีความสูงไม่เกิน 8 ชั้น

(ค) คลังสินค้า ไซโล ห้องเย็น หรือตู้แช่ทุกขนาด

(ง) โครงสร้างที่ลักษณะเป็นหอ ปล่อง ที่มีความสูงไม่เกิน 40 เมตร หรือศาสนวัตถุ เช่นพระพุทธรูป หรือเจดีย์ ที่มีความสูงไม่เกิน 23 เมตร

(จ) โครงสร้างสะพานที่มีช่วงระหว่างศูนย์กลางตอม่อช่วงใดช่วงหนึ่งยาวไม่เกิน 12 เมตร

(ฉ) ชั้นส่วนโครงสร้างคอนกรีตหล่อสำเร็จหรือคอนกรีตอัดแรงหล่อสำเร็จรูปทุกชนิดที่มีความยาวทุกขนาด

(ช) เสาเข็มคอนกรีตทุกขนาด

(ซ) นั่งร้านหรือค้ำยันชั่วคราวที่มีความสูงไม่เกิน 42 เมตร

(ฌ) โครงสร้างใต้ดิน สิ่งก่อสร้างชั่วคราว กำแพงกันดิน คันดินป้องกันน้ำ หรือคลองส่งน้ำที่มีความสูงหรือความลึกไม่เกิน 2.5 เมตร

(ญ) ทางสาธารณะทุกขนาด

(ฎ) เขื่อน ฝัก อุโมงค์ ท่อระบายน้ำ หรือระบบชลประทาน ทุกขนาด

(ฏ) โครงสร้างที่มีการกักของไหล เช่น ถังเก็บน้ำ ถังเก็บน้ำมัน อุโมงค์ส่งน้ำหรือสระว่ายน้ำทุกขนาด

(ฐ) ท่อส่งน้ำ ท่อระบายน้ำ หรือช่องระบายน้ำทุกขนาดและมีโครงสร้างรองรับ

(ฑ) ระบบชลประทานทุกขนาด

(ฒ) ห้องหรือสิ่งก่อสร้างขึ้นสำหรับติดหรือตั้งป้าย มีความสูงจากพื้นดินไม่เกิน 23 เมตร หรือป้าย หรือสิ่งก่อสร้างขึ้นสำหรับติดหรือตั้งป้ายที่มีความสูงไม่เกิน 50 ตารางเมตร ที่ตั้งอยู่บนหลังคา ดาดฟ้า กันสาด หรือที่ติดกับส่วนใดส่วนหนึ่งของอาคาร

(ณ) อัฒจันทร์ที่มีพื้นที่ไม่เกิน 1,500 ตารางเมตร

(ด) โครงสร้างสำหรับใช้ในการรับส่งหรือติดตั้งอุปกรณ์รับส่งวิทยุหรือโทรทัศน์ ที่มีความสูงจากระดับฐานของโครงสร้างไม่เกิน 50 เมตร

(3) งานพิจารณาตรวจสอบ หรืองานอำนวยความสะดวกให้ ทุกประเภทและทุกขนาด

ข้อ 7 ให้ผู้ได้รับใบอนุญาตเป็นผู้ประกอบวิชาชีพวิศวกรรมควบคุม สาขาวิศวกรรมโยธา ระดับภาคีวิศวกรพิเศษ ประกอบวิชาชีพวิศวกรรมควบคุม สาขาวิศวกรรมโยธาได้ตามงานประเภทและขนาดที่ระบุไว้ในใบอนุญาต

5. หน่วยงานที่ทำหน้าที่ควบคุมการประกอบวิชาชีพวิศวกรรมโยธาในประเทศไทย

พระราชบัญญัติวิศวกร พ.ศ.2542 กำหนดให้มีหน่วยงานที่ทำหน้าที่เกี่ยวกับวิชาชีพวิศวกร ซึ่งเป็นหน่วยงานอิสระมีสถานะเป็นนิติบุคคล เรียกว่า “สภาวิศวกร” โดยมีการดำเนินงานและกำกับดูแลควบคุมวิศวกร ดังนี้

5.1 วัตถุประสงค์ของสภาวิศวกร

สภาวิศวกรมีวัตถุประสงค์ในการดำเนินการตามที่กฎหมายกำหนดไว้ในมาตรา 6 จำนวน 8 ประการคือ

5.1.1 ส่งเสริมการศึกษา การวิจัย และการประกอบอาชีพวิศวกรรม

5.1.2 ส่งเสริมความสามัคคีและใกล้ชิดเชื้อชีพาของสมาชิก

5.1.3 ส่งเสริมสวัสดิการและผดุงเกียรติของสมาชิก

5.1.4 ควบคุมความประพฤติและการดำเนินงานของผู้ประกอบวิชาชีพวิศวกรรมควบคุม ให้ถูกต้องตามมาตรฐานและจรรยาบรรณแห่งวิชาชีพวิศวกรรม

5.1.5 ช่วยเหลือ แนะนำ เผยแพร่ และให้บริการที่คำปรึกษาหรือข้อเสนอแนะต่อรัฐบาลเกี่ยวกับนโยบายและปัญหาด้านวิศวกรรมรวมทั้งด้านเทคโนโลยี

5.1.6 ให้คำปรึกษาหรือข้อเสนอแนะต่อรัฐบาลเกี่ยวกับนโยบายและปัญหาด้านวิศวกรรมรวมทั้งด้านเทคโนโลยี

5.1.7 เป็นตัวแทนของผู้ประกอบวิชาชีพวิศวกรรมของประเทศไทย

5.1.8 ดำเนินการอื่น ๆ ตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

5.2 สมาชิกสภาวิศวกร

พระราชบัญญัติวิศวกร พ.ศ.2542 มาตรา 11 กำหนดให้สภาวิศวกรประกอบด้วยสมาชิก 3 ประเภทคือ สมาชิกสามัญ สมาชิกวิสามัญและสมาชิกกิตติมศักดิ์

5.2.1 คุณสมบัติของสมาชิกสภาวิศวกร

สมาชิกสภาวิศวกรต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามตามที่กำหนดไว้ในมาตรา 12 ดังนี้

1) มีอายุไม่ต่ำกว่าสิบแปดปีบริบูรณ์

2) มีสัญชาติไทย

3) มีความรู้ในวิชาชีพวิศวกรรมโดยได้รับปริญญา ประกาศนียบัตรหรือวุฒิบัตรเทียบเท่าปริญญาในสาขาวิศวกรรมศาสตร์ที่สภาวิศวกรรับรอง

4) ไม่เป็นผู้ประพฤติดิจรรยาบรรณ อันนำมาซึ่งความเสื่อมเสียเกียรติศักดิ์แห่งวิชาชีพตามที่กำหนดในข้อบังคับสภาวิศวกร

5) ไม่เคยต้องโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุกในคดีที่เป็นการประพฤติดิจรรยาบรรณอันจะนำมาซึ่งความเสื่อมเสียเกียรติศักดิ์แห่งวิชาชีพตามที่กำหนดในข้อบังคับสภาวิศวกร

6) ไม่เป็นผู้มีจิตฟั่นเฟือน ไม่สมประกอบหรือไม่เป็นโรคที่กำหนดในข้อบังคับสภาวิศวกร

สมาชิกวิสามัญต้องเป็นผู้ที่ปฏิบัติงานเกี่ยวข้องกับวิชาชีพวิศวกรรมและมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามตามที่กำหนดในข้อบังคับสภาวิศวกร

สมาชิกกิตติมศักดิ์ ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งที่ประชุมใหญ่สภาวิศวกรแต่งตั้ง

5.2.2 สิทธิและหน้าที่ของสมาชิกสามัญ มีดังต่อไปนี้

1) แสดงความคิดเห็นในการประชุมใหญ่สภาวิศวกร

2) ออกเสียงลงคะแนนในการประชุมใหญ่สภาวิศวกร

3) แสดงความเห็นและซักถามเป็นหนังสือเกี่ยวกับกิจการของสภาวิศวกรต่อคณะกรรมการเพื่อพิจารณาและในกรณีที่สมาชิกร่วมกันตั้งแต่ห้าสิบคนขึ้นไปเสนอให้คณะกรรมการพิจารณาเรื่องใดที่เกี่ยวกับกิจการของสภาวิศวกร คณะกรรมการต้องพิจารณาและแจ้งผลการพิจารณาให้ผู้เสนอทราบโดยมิชักช้า

4) เลือก รับเลือกตั้งหรือรับแต่งตั้งเป็นกรรมการ

5) ชำระค่าจดทะเบียนสมาชิกและค่าบำรุงตามที่กำหนดในข้อบังคับสภาวิศวกร

6) ผดุงไว้ซึ่งเกียรติศักดิ์แห่งวิชาชีพและปฏิบัติตนตามพระราชบัญญัตินี้

สมาชิกวิสามัญหรือสมาชิกกิตติมศักดิ์ให้มีสิทธิและหน้าที่เช่นเดียวกับสมาชิกสามัญเว้นแต่สิทธิและหน้าที่ตาม 2) และ 4)

5.2.3 ความสิ้นสุดสมาชิกภาพของสมาชิกสภาวิศวกร มีดังนี้

1) ตาย

2) ลาออก

3) คณะกรรมการมีมติให้พ้นจากสมาชิกภาพ เพราะขาดคุณสมบัติตามมาตรา

12 สำหรับกรณีสมาชิกสามัญและสมาชิกวิสามัญแล้วแต่กรณี

4) ที่ประชุมใหญ่สภาวิศวกรมีมติเพิกถอนการแต่งตั้งให้เป็นสมาชิกกิตติมศักดิ์

5) ไม่ชำระค่าจดทะเบียนสมาชิกหรือค่าบำรุง โดยไม่มีเหตุอันควรตามที่

กำหนดในข้อบังคับสภาวิศวกร

6) สภาวิศวกรมีมติเพิกถอนใบอนุญาตตามมาตรา 64

สมาชิกสภาวิศวกรจะเป็นผู้อนุมัตินโยบายการบริหารงานของคณะกรรมการสภาวิศวกรในการประชุมใหญ่สามัญประจำปี และสภาวิศวกรดำเนินการในรูปของคณะกรรมการสภาวิศวกร

5.2.4 คณะกรรมการสภาวิศวกร

คณะกรรมการสภาวิศวกร มีจำนวน 20 คน มาจากการเลือกตั้งโดยสมาชิกสภาวิศวกร 15 คน เป็นผู้ประกอบวิชาชีพ 10 คน เป็นอาจารย์ในสถาบันการศึกษา 5 คน กรรมการสภาวิศวกรอีก 5 คน มาจากการแต่งตั้งโดยคณะรัฐมนตรีจากการเสนอของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย และควบคุมดูแลความประพฤติของสมาชิกด้วยคณะกรรมการจรรยาบรรณ มาจากการแต่งตั้งตามมติของที่ประชุมใหญ่สภาวิศวกรมีหน้าที่พิจารณาวินิจฉัย กรณีที่มีการกล่าวหาว่าผู้ได้รับใบอนุญาตฯ ประพฤติผิดจรรยาบรรณแห่งวิชาชีพ และมีคณะกรรมการคณะทำงาน และผู้ชำนาญพิเศษมาจากการแต่งตั้งของที่ประชุมคณะกรรมการสภาวิศวกร มีหน้าที่ตามที่คณะกรรมการสภาวิศวกรกำหนด มีการตรวจสอบโดยผู้ตรวจสภาวิศวกร มาจากที่ประชุมใหญ่สภาวิศวกรแต่งตั้งจากสมาชิกหรือบุคคลภายนอกวิศวกร มีหน้าที่ตรวจสอบการดำเนินงานของคณะกรรมการสภาวิศวกรแล้วทำรายงานเสนอต่อที่ประชุมใหญ่สภาวิศวกร

5.2.5 หน่วยงานภายในสภาวิศวกร

สภาวิศวกร มีหน่วยงานต่าง ๆ 5 ฝ่าย กับ 1 สำนัก คือ

- 1) ฝ่ายทะเบียนและใบอนุญาต
- 2) ฝ่ายพัฒนาและส่งเสริมวิชาชีพวิศวกรรม
- 3) ฝ่ายบริหาร ประชาสัมพันธ์และสารสนเทศ
- 4) ฝ่ายการเงิน บัญชี งบประมาณและการพัสดุ
- 5) ฝ่ายเทคโนโลยีสารสนเทศ
- 6) สำนักกฎหมายและจรรยาบรรณ

สำนักงานสภาวิศวกรมีหัวหน้าสำนักงานสภาวิศวกรบริหารงานภายใต้การกำกับดูแลของเลขาธิการสภาวิศวกร

5.3 นโยบายของสภาวิศวกร

- 5.3.1 จัดทำยุทธศาสตร์ทางวิศวกรรมทั้งในและต่างประเทศ
- 5.3.2 สร้างจิตสำนึกของวิศวกรให้ตระหนักในคุณภาพของงานความปลอดภัยของ
สาธารณะการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
- 5.3.3 ส่งเสริมและสนับสนุนให้วิศวกรเกิดจิตสำนึกในจรรยาบรรณแห่งวิชาชีพ
วิศวกรรม เพื่อการ ผดุงเกียรติ และศักดิ์ศรีแห่งวิชาชีพ
- 5.3.4 ส่งเสริมและสนับสนุนสถาบันการศึกษา เพื่อผลิตวิศวกรที่มีคุณภาพและ
คุณธรรม
- 5.3.5 ส่งเสริมการพัฒนาสาขาวิชาชีพวิศวกรรมอื่นที่ไม่ใช่วิศวกรรมควบคุม
- 5.3.6 ส่งเสริมการประกอบวิชาชีพของผู้ได้รับใบอนุญาตที่เป็นนิติบุคคล
- 5.3.7 ปรับปรุงระบบการบริหารงานของสำนักงานสภาวิศวกร เพื่อเป็น E-
Organization
- 5.3.8 สร้างระบบ และพัฒนาบุคลากรให้มีศักยภาพและเจตคติที่ดีในการ
บริหารงาน และการให้บริการสมาชิก
- 5.3.9 เสริมสร้างความสัมพันธ์กับสมาชิกและผู้เกี่ยวข้องทุกภาคส่วน ตลอดจน
สวัสดิการของสมาชิก
- 5.4 พันธกิจของสภาวิศวกร
- 5.4.1 ด้านการบังคับใช้กฎหมาย
- 1) ประชาสัมพันธ์เร่งรัดการบังคับใช้พระราชบัญญัติวิศวกร พ.ศ.2542 เพื่อให้
วิศวกรที่มีใบอนุญาตประกอบวิชาชีพวิศวกรรมควบคุมแต่หมดอายุและผู้ที่ไม่ได้มีใบอนุญาตประกอบ
วิชาชีพวิศวกรรมควบคุม เข้าสู่กระบวนการขอรับใบอนุญาตประกอบวิชาชีพวิศวกรรมควบคุม
 - 2) ประชาสัมพันธ์ให้สาธารณชนได้รับรู้วัตถุประสงค์และอำนาจหน้าที่ของ
สภาวิศวกร
 - 3) สร้างเครือข่ายเพื่อให้วิศวกรที่เป็นสมาชิก ส่งข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการ
ใช้ใบอนุญาต ประกอบวิชาชีพวิศวกรรมควบคุมโดยประสานความร่วมมือทุกภาคส่วน และสมาชิก
สภาวิศวกร
 - 4) เร่งรัดความร่วมมือการประกอบวิชาชีพวิศวกรรมกับนานาชาติ
 - 5) เร่งรัดให้มีการปรับปรุงแก้ไขพระราชบัญญัติวิศวกร พ.ศ.2542 เพื่อให้
สอดคล้องกับสภาวิศวกรปัจจุบัน
 - 6) ส่งเสริมช่างเทคนิค (Technician) ที่ประกอบวิชาชีพวิศวกรรมควบคุม ให้
ขอรับใบอนุญาตประกอบวิชาชีพวิศวกรรมควบคุมระดับภาคีวิศวกรพิเศษ

7) ส่งเสริมสวัสดิการและการใช้ใบอนุญาตเป็นผู้ประกอบวิชาชีพวิศวกรรมควบคุม ของนิติบุคคล

5.4.2 การพัฒนาคุณภาพวิศวกร

1) พัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ รวมทั้งการจัดทำเอกสารและสื่อต่าง ๆ ในด้านวิชาการที่เกี่ยวข้องกับสมาชิกและผู้ได้รับใบอนุญาต เพื่อเป็นแหล่งข้อมูลข่าวสารในระบบอิเล็กทรอนิกส์และสามารถพัฒนาตนเองให้ทันกับการเปลี่ยนแปลง

2) สนับสนุนสมาคมวิชาชีพและผู้ได้รับใบอนุญาตที่เป็นนิติบุคคลให้มีส่วนร่วมในการพัฒนาเทคโนโลยีเพื่อเพิ่มคุณภาพของสมาชิกสภาวิศวกร

3) ประสานงานกับสถาบันการศึกษาและสมาคมวิชาชีพเพื่อพัฒนาหลักสูตรทางวิศวกรรมให้เหมาะสมกับการประกอบวิชาชีพวิศวกรรม

4) ดำเนินการให้มีคณะกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิในแต่ละสาขา

6. ลักษณะของการควบคุมผู้ประกอบวิชาชีพวิศวกรรมโยธา

สภาวิศวกรเป็นหน่วยงานหลักที่มีหน้าที่โดยตรงในการควบคุมผู้ประกอบวิชาชีพวิศวกรรมโยธา ซึ่งภาระกิจหลัก ๆ ในการควบคุมผู้ประกอบวิชาชีพ คือการควบคุมด้านใบอนุญาต ซึ่งก่อนที่สภาวิศวกรจะออกใบอนุญาตให้กับผู้ประกอบวิชาชีพวิศวกรรมโยธาจะต้องทำการตรวจสอบคุณสมบัติของผู้ที่ประสงค์จะประกอบวิชาชีพวิศวกรรมโยธา โดยมีการกำหนดคุณสมบัติไว้ดังนี้

6.1 การควบคุมทางด้านคุณสมบัติ

การควบคุมด้านการโฆษณาหรือกระทำการให้บุคคลอื่นเข้าใจผิด มาตรา 45 บัญญัติห้ามมิให้ผู้ใดประกอบวิชาชีพวิศวกรรมควบคุมหรือแสดงด้วยวิธีใด ๆ ให้ผู้อื่นเข้าใจว่าตนพร้อมจะประกอบวิชาชีพวิศวกรรมควบคุมสาขาใด เว้นแต่จะได้รับใบอนุญาตในสาขานั้นจากสภาวิศวกร และมาตรา 47 บัญญัติ ห้ามมิให้ผู้ใดใช้คำหรือข้อความที่แสดงให้ผู้อื่นเข้าใจว่าตนเป็นผู้มีความรู้ความชำนาญในการประกอบวิชาชีพวิศวกรรมควบคุม ทั้งนี้ รวมถึงการใช้ จ้างวานหรือยินยอมให้ผู้อื่นกระทำการดังกล่าวให้ตน เว้นแต่ผู้ได้รับวุฒิปับตรหรือหนังสืออนุมัติเป็นผู้มีความรู้ความชำนาญในการประกอบวิชาชีพวิศวกรรมสาขานั้น ๆ จากสภาวิศวกรหรือสถาบันที่สภาวิศวกรรับรอง หรือผู้ได้รับใบอนุญาตซึ่งมีคุณสมบัติตามที่กำหนดในข้อบังคับสภาวิศวกร

6.2 การควบคุมด้านลำดับชั้นของวิศวกร

ผู้ประกอบวิชาชีพวิศวกรรมควบคุมแต่ละสาขามี 4 ระดับ คือ วุฒิวิศวกร สามัญวิศวกร ภาควิวิศวกร และภาควิวิศวกรพิเศษ

หลักเกณฑ์และคุณสมบัติของผู้ประกอบวิชาชีพวิศวกรรมควบคุมแต่ละระดับให้

เป็นไปตามที่กำหนดในข้อบังคับสภาวิศวกร

6.3 การควบคุมด้านใบอนุญาต

การออกใบอนุญาต อายุใบอนุญาต การพักใช้ใบอนุญาต การเพิกถอนใบอนุญาต และการรับรองความรู้ความชำนาญในการประกอบวิชาชีพวิศวกรรมควบคุม ให้เป็นไปตามที่กำหนดในข้อบังคับสภาวิศวกร ตามมาตรา 48 และ มาตรา 49 กำหนดว่า ผู้ขอรับใบอนุญาตต้องมีคุณสมบัติ และไม่มีลักษณะต้องห้ามตามที่กำหนดในข้อบังคับสภาวิศวกร ผู้ขอรับใบอนุญาตที่เป็นบุคคลธรรมดาต้องเป็นสมาชิกสามัญหรือสมาชิกวิสามัญของสภาวิศวกรและถ้าขาดจากสมาชิกภาพเมื่อใด ให้ใบอนุญาตของผู้นั้นสิ้นสุดลง ผู้ขอรับใบอนุญาตที่เป็นนิติบุคคลไม่ว่าจะเป็นนิติบุคคลซึ่งมีทุน เป็นของคนต่างด้าวจำนวนเท่าใดนิติบุคคลนั้นอย่างน้อยต้องมีคุณสมบัติดังต่อไปนี้

6.3.1 มีสำนักงานใหญ่ตั้งอยู่ในราชอาณาจักร

6.3.2 ผู้เป็นหุ้นส่วนของห้างหุ้นส่วน กรรมการของบริษัท หรือสมาชิกในคณะผู้บริหารของนิติบุคคลจำนวนไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่ง หรือหุ้นส่วนผู้จัดการของห้างหุ้นส่วน กรรมการผู้จัดการของบริษัท หรือผู้มีอำนาจบริหารแต่ผู้เดียวของนิติบุคคลเป็นผู้ซึ่งได้รับใบอนุญาต ตามพระราชบัญญัตินี้

7. คุณสมบัติและหลักเกณฑ์ในการขอรับใบอนุญาตประกอบวิชาชีพวิศวกรรมควบคุม

สภาวิศวกรได้กำหนดหลักเกณฑ์สำหรับผู้ที่ประสงค์จะขึ้นทะเบียนขอรับใบอนุญาตเป็นผู้ประกอบวิชาชีพวิศวกรรมในระดับต่าง ๆ ไว้ดังนี้

7.1 การขอรับใบอนุญาตเป็นบุคคลธรรมดา

บุคคลธรรมดาที่ประสงค์จะยื่นคำขอรับใบอนุญาตเป็นวิศวกรควบคุม จะต้องมีความรู้และดำเนินการดังนี้

7.1.1 คุณสมบัติของผู้ที่จะสมัครเป็นสมาชิก

- 1) มีอายุไม่ต่ำกว่า 18 ปีบริบูรณ์
- 2) มีสัญชาติไทย
- 3) กรณีสมาชิกสามัญ ต้องเป็นผู้มีความรู้ในวิชาชีพวิศวกรรม โดยได้รับปริญญา ประกาศนียบัตร หรือวุฒิปัตร เทียบเท่าปริญญา ในสาขาวิศวกรรมศาสตร์ที่สภาวิศวกรรับรอง

- 4) กรณีสมาชิกวิสามัญ ต้องเป็นผู้ปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องกับวิชาชีพวิศวกรรม

- 5) ไม่ประพฤติผิดจรรยาบรรณอันนำมาซึ่งความเสื่อมเสียเกียรติศักดิ์แห่งวิชาชีพ

6) ไม่เคยต้องโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก ในคดีที่เป็นการประพฤติดิจรยาบรรณ

7) ไม่เป็นผู้มีจิตฟั่นเฟือนไม่สมประกอบ หรือไม่เป็นโรคที่กำหนดตามข้อบังคับสภาวิศวกรว่าด้วยโรคต้องห้าม คือ

(1) โรคเรื้อนในระยะติดต่อหรือในระยะที่ปรากฏอาการเป็นที่อันตรายต่อสังคม

(2) วัณโรคในระยะอันตรายต่อสังคม

(3) โรคเท้าช้างในระยะที่ปรากฏอาการเป็นที่อันตรายต่อสังคม

(4) โรคจิตยาเสพติดให้โทษ หรือภาวะติดยาเสพติดให้โทษอย่างร้ายแรง

(5) โรคพิษสุราเรื้อรัง

7.1.2 เอกสารประกอบการสมัครเป็นสมาชิกสภาวิศวกร

1) รูปถ่ายหน้าตรงไม่สวมหมวก ขนาด 1 นิ้ว จำนวน 2 รูป (ถ่ายไว้ไม่เกิน 1 ปี)

2) แบบฟอร์มคำขอสมัครเป็นสมาชิกสภาวิศวกร (กรณียื่นขอรับใบอนุญาตครั้งแรกในระดับภาคีวิศวกร ระดับภาคีวิศวกรพิเศษ)

3) สำเนาทะเบียนบ้าน และสำเนาบัตรประชาชน หรือ สำเนาใบอนุญาตการประกอบวิชาชีพวิศวกรรม

4) ใบรับรองแพทย์ ตามแบบที่คณะกรรมการสภาวิศวกรกำหนด รายละเอียดตามข้อกำหนดคุณสมบัติของผู้ที่จะสมัครเป็นสมาชิก ข้อ 7(1)-(5)

5) สำเนาหลักฐานการศึกษาในสาขาวิชาชีพวิศวกรรม กรณีสมาชิกวิสามัญต้องมีหนังสือรับรองว่าเป็นผู้ปฏิบัติงาน เกี่ยวข้องกับวิชาชีพวิศวกรรม โดยมีวิศวกรระดับสามัญวิศวกรขึ้นไปเป็นผู้ลงนามรับรอง

6) กรณีสมาชิกวิสามัญ ต้องมีคำรับรองคุณสมบัติ โดยมีวิศวกรระดับสามัญวิศวกรขึ้นไปเป็นผู้ลงนามรับรอง

7.1.3 ขั้นตอนดำเนินการสมัครสมาชิก

ให้ยื่นคำขอและหลักฐานต่าง ๆ พร้อมชำระค่าธรรมเนียมด้วยตนเอง หรือให้ผู้อื่นดำเนินการแทน (โดยเจ้าของใบอนุญาตจะต้องกรอกเอกสารและลงนามด้วยตนเอง) ในเวลาทำการ วันจันทร์-ศุกร์ เวลา 08.30-16.00 น. ณ สำนักงานสภาวิศวกร เมื่อเจ้าหน้าที่ตรวจสอบหลักฐานครบถ้วนถูกต้องแล้ว เจ้าหน้าที่จะออกใบเสร็จรับเงินและ บัตรสมาชิกให้

7.1.4 การขอใบอนุญาตระดับภาคีวิศวกร

ผู้ที่ประสงค์จะประกอบวิชาชีพวิศวกรรมควบคุม เมื่อดำเนินการสมัครเป็นสมาชิกของสภาวิศวกร ตามขั้นตอนดังที่ได้กล่าวไว้ข้างต้นแล้ว ก็สามารถขอขึ้นทะเบียนเพื่อขอรับใบอนุญาตเป็นวิศวกรในระดับ ภาควิศวกรได้ โดยดำเนินการตามขั้นตอนการยื่นขอรับใบอนุญาตดังนี้

1) สมัครเป็นสมาชิกสามัญของสภาวิศวกร (ค่าจดทะเบียนสมาชิก+ค่าบำรุงจำนวน 1,500 บาท) พร้อมการยื่นคำขอรับใบอนุญาตฯ ต้องเป็นผู้มีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้าม ดังที่ได้กล่าวไว้แล้วข้างต้น (การสมัครเป็นสมาชิกสามัญสามารถสมัครได้พร้อมกับวันที่ยื่นคำขอรับใบอนุญาตฯ)

2) การยื่นคำขอรับใบอนุญาตฯ ระดับภาควิศวกร ต้องเป็นผู้มีคุณสมบัติดังต่อไปนี้

(1) เป็นสมาชิกสามัญสภาวิศวกรสามารถสมัครได้พร้อมกับวันที่ยื่นคำขอรับใบอนุญาตฯ (พร้อมชำระค่าจดทะเบียนสมาชิกและ ค่าบำรุงจำนวน 1,500 บาท)

(2) ต้องสำเร็จการศึกษาในปริญญาที่สภาวิศวกรรับรอง (สำหรับผู้เข้าศึกษาตั้งแต่ พ.ศ.2546 เป็นต้นไป ต้องมีหน่วยกิตรวมไม่น้อยกว่า 105 หน่วยกิต)

(3) เอกสารและหลักฐานที่ใช้ในการยื่นขอรับใบอนุญาตฯ

กรณียื่นผ่านเว็บไซต์ ให้แนบเอกสารต่าง ๆ ส่งมาทางไปรษณีย์ โดยระบุหน้าซองว่า “ขอรับใบอนุญาตภาควิศวกร” หรือยื่นด้วยตัวเองที่สำนักงานสภาวิศวกร

3) หลักฐานแสดงผลการศึกษา (Transcript) ตัวจริงฉบับภาษาอังกฤษ

สำหรับผู้ที่ยังไม่ได้รับ Transcript ตัวจริงให้ใช้หนังสือรับรองการสำเร็จการศึกษาและให้ยื่น Transcript ตัวจริงในภายหลัง

สำหรับผู้สำเร็จการศึกษาจากต่างประเทศให้ยื่นรายละเอียดหลักสูตรการศึกษา (Course Descriptions) ด้วย

กรณีที่ Transcript มีการ Transfer วิชา ต้องแนบรายละเอียดผลการศึกษารายวิชาที่ Transfer มาด้วย

สำเนาใบปริญญาบัตรหรือสำเนาหนังสือรับรองการสำเร็จการศึกษาให้ระบุวิทยาเขต (ฉบับภาษาไทย)

สำเนาทะเบียนบ้าน และสำเนาบัตรประจำตัวประชาชน/บัตรประจำตัวข้าราชการ อย่างละ 1 ชุด

รูปถ่ายหน้าตรงไม่สวมหมวก ไม่สวมแว่นตา ถ่ายไว้ไม่เกิน 1 ปี ขนาด 1 นิ้ว จำนวน 3 รูป

ใบรับรองแพทย์ ตามแบบที่คณะกรรมการสภาวิศวกรกำหนด รายละเอียดตามข้อ 1.6 สำเนาใบอนุญาตฯ ของผู้รับรองคุณสมบัติ โดยเจ้าของใบอนุญาตฯ จะต้องลงนามรับรองสำเนาถูกต้องด้วยตนเอง

7.1.5 ใบคำขอสมัครสมาชิกพร้อมขอรับใบอนุญาตภาคีวิศวกร

การทดสอบความรู้ระดับภาคีวิศวกร(ค่าสมัครสอบ 1,500 บาท/ครั้ง) ในหมวดวิชาพื้นฐานทางด้านวิศวกรรม และหมวดวิชาวิศวกรรม หลักเฉพาะสาขา โดยเกณฑ์การผ่านแต่ละหมวดวิชาต้องได้คะแนนไม่น้อยกว่าร้อยละ 60 ทั้งนี้ สามารถสะสมการสอบผ่านได้ภายใน 2 ปี สามารถสมัครสอบผ่านเว็บไซต์ โดยไม่ต้องเดินทางมาที่สภาวิศวกร

การอบรมและทดสอบความรู้เกี่ยวกับความพร้อมในการประกอบวิชาชีพ (ค่าอบรม 3,000 บาท) ต้องสมัครภายใน 60 วัน นับตั้งแต่วันที่คณะกรรมการสภาวิศวกรอนุมัติให้เข้ารับการอบรมและทดสอบความรู้พร้อม (เมื่อทดสอบความรู้ระดับภาคีวิศวกรผ่าน ท่านสามารถชำระค่าอบรมในวันสอบได้ทันทีพร้อมกับรับเอกสารอบรม หากชำระภายหลังท่านจะได้รับหนังสือในวันเข้าอบรม”

7.1.6 การขอเลื่อนระดับจากภาคีวิศวกร เป็นสามัญวิศวกร

วิศวกรผู้ได้รับใบอนุญาตให้ประกอบวิชาชีพวิศวกรรมควบคุม ในขั้นต้นจะได้ใบใบอนุญาตในระดับภาคีวิศวกร เมื่อประกอบอาชีพมาจนครบกำหนดระยะเวลาและมีผลงานครบตามเงื่อนไขที่สภาวิศวกร กำหนดแล้วก็สามารถยื่นคำขอเพื่อเลื่อนระดับจากภาคีวิศวกร เป็นสามัญวิศวกรได้ โดยมีหลักเกณฑ์และเงื่อนไข ซึ่งพิจารณาทักษะความรู้ความสามารถและประสบการณ์เป็นหลัก โดยการสอบสัมภาษณ์ ผู้ที่ได้คะแนนมากกว่า 50 คะแนน ไม่ต้องสอบข้อเขียน

7.1.7 การยื่นขอเลื่อนระดับเป็นวุฒิวิศวกร

สำหรับผู้ประกอบวิชาชีพวิศวกรรมควบคุมหากได้รับใบอนุญาตให้เป็นผู้วุฒิวิศวกร ถือได้ว่าได้รับใบอนุญาตในขั้นที่สูงที่สุด สามารถทำงานเกี่ยวกับวิศวกรรมควบคุมได้ทุกประเภท ดังนั้นวิศวกรเมื่อประกอบอาชีพและได้เลื่อนขั้นเป็นสามัญวิศวกรแล้ว หากประสงค์ที่จะได้รับใบอนุญาตให้เป็นผู้วุฒิวิศวกร ก็ต้องดำเนินการยื่นคำขอเพื่อเลื่อนระดับเป็นผู้วุฒิวิศวกรซึ่งมีขั้นตอนดังนี้

1) กรอกรายละเอียดในแบบดังต่อไปนี้

(1) แบบคำขอรับใบ อนุญาตเป็นผู้ประกอบวิชาชีพวิศวกรรมควบคุม (เลื่อนระดับ)

(2) แบบ ประวัติการประกอบวิชาชีพวิศวกรรม

(3) แบบแสดงปริมาณและคุณภาพผลงานในการประกอบวิชาชีพวิศวกรรมควบคุม ระดับสามัญวิศวกร ไม่น้อยกว่าห้าปี โดยมีผู้รับรองผลงานเป็น วิศวกรระดับวุฒิวิศวกร ในสาขาและแขนงเดียวกันกับผู้ยื่นคำขอพร้อมระบุที่อยู่ปัจจุบัน สถานที่ทำงาน หมายเลขโทรศัพท์ที่สามารถติดต่อได้และความเกี่ยวข้องโดยจัดพิมพ์ขนาด A 4

(4) เมื่อกรอกแบบในข้อ 1.1-1.3 เรียบร้อยแล้ว ให้จัดทำ สำเนาเพิ่มอีก 3 ชุด (ไม่รวมต้นฉบับ)

2) จัดทำรายงานสรุปรายละเอียด โครงการที่มีผลงานดีเด่น ตั้งแต่ 2 โครงการ ไม่เกิน 5 โครงการ จัดพิมพ์ขนาด A 4 โครงการละ 4 เล่ม โดยมีรายละเอียดโครงการ ดังนี้

- (1) ชื่อโครงการ
- (2) วัตถุประสงค์โครงการ
- (3) ขั้นตอนในการดำเนินงานและการนำความรู้เชิงวิศวกรรมมาประยุกต์ใช้ในงาน

- (4) ระยะเวลาปฏิบัติงาน
- (5) ปัญหาและอุปสรรคพร้อมการแก้ไขปัญหา
- (6) ผลสำเร็จในขั้นสุดท้ายของโครงการและจุดเด่นของโครงการ

3) เอกสารประกอบ

(1) สำเนาใบอนุญาตของผู้ยื่นคำขอและผู้รับรองผลงานลงนามรับรอง สำเนาถูกต้อง (โดยจัดทำสำเนาเพิ่มอีก 3 ชุด)

(2) รูปถ่ายหน้าตรงไม่สวมหมวกและแว่นตา ขนาด 1 นิ้ว ถ่ายไว้ไม่เกิน 1 ปี จำนวน 2 รูป

(3) รายละเอียดโครงการตามข้อ 8.1.7.2

4) ขั้นตอนการพิจารณา

(1) เจ้าหน้าที่สภาวิศวกรตรวจรับคำขอรับใบอนุญาต (เลื่อนระดับ) พร้อมเอกสารประกอบ

(2) คณะอนุกรรมการฯ พิจารณาผลงานและปริมาณ พร้อมทั้งทดสอบความรู้ในประสบการณ์และความสามารถในการประกอบวิชาชีพและสอบสัมภาษณ์ (สอบสัมภาษณ์ครั้งแรกไม่ผ่านมีสิทธิสอบครั้งที่ 2 ภายใน 30 วัน หลังประกาศผล)

(3) คณะกรรมการสภาวิศวกรพิจารณา

(4) สำนักงานสภาวิศวกรแจ้งผลการพิจารณาตามมติที่ประชุม คณะกรรมการ

7.1.8 การยื่นคำขอรับใบอนุญาตระดับภาคีวิศวกรพิเศษ

นอกจากผู้ประกอบวิชาชีพวิศวกรรมควบคุม จะสามารถขอขึ้นทะเบียนเป็นวิศวกรรับอนุญาตชั้น ภาคีวิศวกรหรือสามัญวิศวกรหรือวุฒิวิศวกรแล้วสภาวิศวกรยังเปิดโอกาสให้ผู้ที่ประสงค์จะขอรับใบอนุญาตการประกอบวิชาชีพวิศวกรเป็นการเฉพาะงานได้ ซึ่งเรียกว่า ภาคีวิศวกรพิเศษโดยผู้ที่ประสงค์จะขอรับอนุญาตต้องมีคุณสมบัติดังนี้

- 1) เป็นสมาชิกสภาวิศวกร
- 2) ผู้ขอรับใบอนุญาตระดับภาคีวิศวกรพิเศษจะต้องมีความรู้และประสบการณ์ตรงกับลักษณะงาน
- 3) มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาตรีในสาขาวิศวกรรมศาสตร์หรือเทียบเท่าขึ้นไปและจะต้องมีผลงานในลักษณะที่ยื่นคำขอไม่น้อยกว่าสองปี
- 4) วุฒิประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) หรือเทียบเท่าที่เกี่ยวกับวิชาชีพวิศวกรรมที่ผู้ยื่นขอจะต้องมีผลงานและประสบการณ์ตรงกับลักษณะงานที่ขอไม่น้อยกว่า 4 ปี
- 5) วุฒิประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) หรือเทียบเท่าที่เกี่ยวกับวิชาชีพวิศวกรรมที่ผู้ยื่นขอจะต้องมีผลงานและประสบการณ์ตรงกับลักษณะงานที่ขอไม่น้อยกว่า 6 ปี
- 6) วุฒิประกาศนียบัตรประโยควิชาชีพ (ปวช.) หรือเทียบเท่าในสาขาอื่นที่ไม่เกี่ยวกับวิชาชีพวิศวกรรมหรือวุฒิต่ำกว่า ระดับประกาศนียบัตรประโยควิชาชีพ (ปวช.) จะต้อง มีผลงานในลักษณะงานที่ยื่นคำขอไม่น้อยกว่า 10
- 7) ผู้ขอรับใบอนุญาตระดับภาคีวิศวกรพิเศษ สามารถยื่นเรื่องขอรับใบอนุญาตได้ครั้งละไม่เกินหนึ่งลักษณะงานเท่าที่มี ความรู้ความชำนาญในด้านนั้น ๆ ถ้าประสงค์จะขอรับใบอนุญาตเป็นผู้ประกอบวิชาชีพวิศวกรรมควบคุม ระดับภาคีวิศวกรพิเศษในงานลักษณะอื่น ๆ อีกให้ยื่นคำขอใหม่
- 8) เมื่อผลงานผ่านเกณฑ์การพิจารณาให้คณะกรรมการเป็นผู้พิจารณาสอบสัมภาษณ์และ/หรือส่งทดสอบข้อเขียนผู้ที่ไม่ผ่านการสอบสัมภาษณ์หรือการทดสอบข้อเขียน หากประสงค์จะยื่นขอรับใบอนุญาตในงานลักษณะเดิมสามารถยื่นคำขอใหม่ได้ภายหลังจากวันที่ยื่นคำขอครั้งก่อนไม่น้อยกว่าหกเดือน
- 9) การทดสอบความรู้ระดับภาคีวิศวกรพิเศษให้เป็นไปตามระเบียบที่คณะกรรมการสภาวิศวกรกำหนดโดยเกณฑ์การผ่านต้องได้คะแนนไม่น้อยกว่าร้อยละ 60
- 10) การอบรมและทดสอบความรู้เกี่ยวกับความพร้อมในการประกอบวิชาชีพ ต้องสมัครภายใน 60 วัน นับตั้งแต่วันที่คณะกรรมการสภาวิศวกรอนุมัติให้เข้ารับการอบรมและทดสอบความพร้อม

11) คณะกรรมการสภาวิศวกรพิจารณา

7.2 การขอรับใบอนุญาตนิติบุคคล

นอกจากบุคคลธรรมดาที่สามารถขอรับใบอนุญาตให้เป็นผู้ประกอบวิชาชีพวิศวกรรมควบคุมแล้ว สภาวิศวกรยังเปิดโอกาสให้นิติบุคคลซึ่งประกอบธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับวิชาชีพวิศวกรรมสามารถขอรับใบอนุญาตประกอบวิชาชีพวิศวกรรมประเภทนิติบุคคลได้ด้วย ซึ่งมีหลักเกณฑ์และเงื่อนไขดังนี้

7.2.1 นิติบุคคลผู้ขอรับใบอนุญาตต้องเป็นผู้มีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามดังต่อไปนี้

- 1) ต้องมีสำนักงานใหญ่ตั้งอยู่ในราชอาณาจักร
- 2) มีผู้ที่ได้รับใบอนุญาตประกอบวิชาชีพวิศวกรรมควบคุม ดังต่อไปนี้
 - (1) เป็นหุ้นส่วนของห้างหุ้นส่วนจำนวนไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่ง หรือ
 - (2) กรรมการของบริษัทจำนวนไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่ง หรือ
 - (3) สมาชิกในคณะผู้บริหารของนิติบุคคลจำนวนไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่ง หรือ
 - (4) หุ้นส่วนผู้จัดการของห้างหุ้นส่วน หรือ
 - (5) กรรมการผู้จัดการของบริษัท หรือ
 - (6) มีอำนาจบริหารแต่ผู้เดียวของนิติบุคคล
- 3) ไม่ต้องคำพิพากษาถึงที่สุดให้เป็นนิติบุคคลที่ล้มละลาย
- 4) ไม่ดำเนินการหรือประพฤติดังจรรยาบรรณอันนำมาซึ่งความเสื่อมเสียเกียรติศักดิ์แห่งวิชาชีพตามที่กำหนดในข้อบังคับสภาวิศวกร
- 5) ลักษณะอื่นที่สภาวิศวกรเห็นว่าเข้าข่ายเป็นลักษณะต้องห้าม

7.2.2 เอกสารและหลักฐานในการขอรับใบอนุญาต

1) สำเนาหนังสือบริคณห์สนธิ หรือสำเนาหนังสือการรับรองการจดทะเบียนนิติบุคคลที่ได้รับรองมาแล้วไม่เกินหนึ่งเดือน และหนังสือมอบอำนาจให้เป็นผู้ยื่นคำขอแทนนิติบุคคล สำเนาทะเบียนบ้าน สำเนาบัตรประจำตัวประชาชนของผู้มอบอำนาจและผู้รับมอบอำนาจทุกคน รูปถ่ายปัจจุบันถ่ายไว้ไม่เกิน 1 ปี หน้าตรง ไม่สวมหมวก ไม่สวมแว่นตา ของผู้รับมอบอำนาจ ขนาด 25 มิลลิเมตร จำนวน 2 รูป

- 2) รายชื่อผู้มีอำนาจบริหารนิติบุคคล
- 3) สำเนาใบอนุญาตเป็นผู้ประกอบวิชาชีพวิศวกรรมควบคุมของ
 - (1) ผู้เป็นหุ้นส่วนของห้างหุ้นส่วนจำนวนไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่ง หรือ
 - (2) กรรมการของบริษัทจำนวนไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่ง หรือ

- (3) สมาชิกในคณะผู้บริหารของนิติบุคคลจำนวนไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่ง หรือ
 - (4) หุ่นส่วนผู้จัดการของห้างหุ้นส่วน หรือ
 - (5) กรรมการผู้จัดการของบริษัท หรือ
 - (6) ผู้มีอำนาจบริหารแต่ผู้เดียวของนิติบุคคล
- 4) สำเนาใบอนุญาตเป็นผู้ประกอบวิชาชีพวิศวกรรมควบคุมของบุคคลธรรมดา (โดยเจ้าของใบอนุญาตจะต้องลงนามรับรองสำเนาถูกต้องด้วยตนเอง)
- 5) สำเนาใบสำคัญแสดงการจดทะเบียนนิติบุคคล
 - 6) งบดุลประจำปีล่าสุดของนิติบุคคลที่ผู้สอบบัญชีรับรองงบแล้ว

8. กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับความรับผิดชอบของวิศวกรโยธา

วิศวกรที่ประกอบวิชาชีพวิศวกรโยธา นอกจากจะต้องปฏิบัติตามพระราชบัญญัติวิศวกร พ.ศ.2542 แล้ว อาจต้องรับผิดชอบทั้งในกรณีที่ปฏิบัติหน้าที่และอาจต้องรับผิดชอบต่อความเสียหายที่เกิดขึ้นแก่ทรัพย์สิน ชีวิต ร่างกาย ทั้งในทางแพ่ง และในทางอาญา ซึ่งสามารถแบ่งกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับความรับผิดชอบของวิศวกรโยธาได้ดังนี้

8.1 ความรับผิดชอบตามพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ.2522

พระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ.2522 เป็นกฎหมายที่มุ่งประสงค์ที่จะควบคุมการก่อสร้าง ให้มีความปลอดภัย ไม่ก่อให้เกิดอันตรายแก่ทรัพย์สินหรือประชาชนทั้งในส่วนของผู้ประสงค์ที่จะทำการก่อสร้าง แก้ไข ดัดแปลง รื้อถอน หรือกระทำการใด ๆ ที่เกี่ยวกับอาคาร โดยควบคุมดูแลอาคารบางประเภท โดยเฉพาะอาคารขนาดใหญ่หรืออาคารพิเศษที่มีการใช้งานในบางกิจการเช่น โรงแรม โรงมหรสพ หรืออาคารที่มีความสูงมาก ๆ กฎหมายจึงกำหนดหลักเกณฑ์และเงื่อนไขดังนี้

8.1.1 กำหนดให้มีผู้ควบคุมและตรวจสอบอาคาร

ในระหว่างการก่อสร้าง แก้ไข ดัดแปลง และใช้งาน กฎหมายกำหนดให้มีผู้ควบคุมและผู้ตรวจสอบอาคาร โดยกำหนดว่า ผู้ตรวจสอบตามพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ.2522 หมายความว่า ผู้ซึ่งได้รับใบอนุญาตประกอบวิชาชีพวิศวกรรมควบคุมหรือผู้ซึ่งได้รับใบอนุญาตประกอบวิชาชีพสถาปัตยกรรมควบคุมตามกฎหมายว่าด้วยการนั้น แล้วแต่กรณีซึ่งได้ขึ้นทะเบียนไว้ตามพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ.2522

8.1.2 กำหนดงานที่ต้องขออนุญาตจากเจ้าพนักงาน

1) ตามมาตรา 21 กำหนดว่า “ผู้ใดจะก่อสร้าง ดัดแปลงหรือเคลื่อนย้ายอาคาร ต้องได้รับใบอนุญาตจากเจ้าพนักงานท้องถิ่น หรือแจ้งต่อเจ้าพนักงานท้องถิ่น และดำเนินการตามมาตรา 39 ทวิ”

2) ตามมาตรา 21 ทวิ กำหนดว่า “การก่อสร้าง ดัดแปลงหรือเคลื่อนย้ายอาคาร ชนิดหรือประเภทที่กฎกระทรวงกำหนดให้มีการตรวจสอบงานออกแบบและคำนวณส่วนต่าง ๆ ของโครงสร้างอาคาร ผู้ขอรับใบอนุญาตหรือผู้แจ้งตามมาตรา 39 ทวิ ต้องจัดให้มีการตรวจสอบงานออกแบบและคำนวณดังกล่าวตามหลักเกณฑ์วิธีการและเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง”

3) ตามมาตรา 22 กำหนดว่า “ผู้ใดจะรื้อถอนอาคารดังต่อไปนี้ต้องได้รับใบอนุญาตจากเจ้าพนักงานท้องถิ่นหรือแจ้งต่อเจ้าพนักงานท้องถิ่นและดำเนินการตามมาตรา 39 ทวิ

(1) อาคารที่มีส่วนสูงเกินสิบห้าเมตร ซึ่งอยู่ห่างจากอาคารอื่นหรือที่สาธารณะน้อยกว่าความสูงของอาคาร

(2) อาคารที่อยู่ห่างจากอาคารอื่นหรือที่สาธารณะน้อยกว่าสองเมตร”

4) ตามมาตรา 26 กำหนดว่า “ในกรณีที่การก่อสร้าง ดัดแปลง รื้อถอน หรือเคลื่อนย้ายอาคารที่ขออนุญาตนั้น มีลักษณะหรืออยู่ในประเภทที่ได้กำหนดเป็นวิชาชีพวิศวกรรมควบคุมตามกฎหมายว่าด้วยวิชาชีพวิศวกรรมหรือเป็นวิชาชีพสถาปัตยกรรมควบคุมตามกฎหมายว่าด้วยวิชาชีพสถาปัตยกรรม ถ้าวิศวกรหรือสถาปนิกผู้รับผิดชอบในการนั้นตามที่ระบุไว้ในคำขอมิได้เป็นผู้ได้รับใบอนุญาตให้ประกอบวิชาชีพวิศวกรรมควบคุมหรือวิชาชีพสถาปัตยกรรมควบคุมตามกฎหมายดังกล่าว แล้วแต่กรณี ให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นปฏิเสธไม่รับพิจารณาคำขอนั้น”

5) ตามมาตรา 38 กำหนดให้ในระหว่างการก่อสร้าง ดัดแปลง รื้อถอนหรือเคลื่อนย้ายอาคาร แล้วแต่กรณี ผู้ได้รับใบอนุญาตต้องเก็บใบอนุญาตแผนผังบริเวณ แบบแปลน และรายการประกอบแบบแปลนไว้ในบริเวณที่ได้รับอนุญาต ให้กระทำการดังกล่าวหนึ่งชุด และพร้อมที่จะให้นายช่างหรือนายตรวจตรวจดูได้ให้ผู้ครอบครองอาคารประเภทควบคุมการใช้ แสดงใบรับรองตามมาตรา 32 หรือใบอนุญาตตามมาตรา 33 ไว้ในที่เปิดเผยและเห็นได้ง่าย ณ อาคารนั้น ตามมาตรา 39 ทวิ กำหนดให้ ผู้ใดจะก่อสร้าง ดัดแปลง รื้อถอน หรือเคลื่อนย้ายอาคารโดยไม่ยื่นคำขอรับใบอนุญาตจากเจ้าพนักงานท้องถิ่นก็ได้ โดยการแจ้งต่อเจ้าพนักงานท้องถิ่นและต้องดำเนินการดังต่อไปนี้

(1) แจ้งให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นทราบตามแบบที่เจ้าพนักงานท้องถิ่นกำหนด พร้อมทั้งแจ้งข้อมูลและยื่นเอกสารดังต่อไปนี้ด้วย

(ก) ชื่อของผู้รับผิดชอบงานออกแบบอาคาร ซึ่งจะต้องเป็นผู้ได้รับใบอนุญาตให้เป็นผู้ประกอบวิชาชีพสถาปัตยกรรมควบคุมประเภทสถาปนิกตามกฎหมายว่าด้วยวิชาชีพสถาปัตยกรรม และจะต้องไม่เป็นผู้ได้รับการแจ้งเวียนชื่อตามมาตรา 49 ทวิ

(ข) ชื่อของผู้รับผิดชอบงานออกแบบและคำนวณอาคาร ซึ่งจะต้องเป็นผู้ได้รับใบอนุญาตให้เป็นผู้ประกอบวิชาชีพวิศวกรรมควบคุมประเภทวิศวกรตามกฎหมายว่าด้วยวิชาชีพวิศวกรรม และจะต้องไม่เป็นผู้ได้รับการแจ้งเวียนชื่อตามมาตรา 49 ทวิ

(ค) ชื่อของผู้ควบคุมงาน ซึ่งจะต้องเป็นผู้ได้รับใบอนุญาตให้เป็นผู้ประกอบวิชาชีพ สถาปัตยกรรมควบคุมตามกฎหมายว่าด้วยวิชาชีพสถาปัตยกรรม และเป็นผู้ได้รับใบอนุญาตให้เป็นผู้ประกอบวิชาชีพวิศวกรรมควบคุมตามกฎหมายว่าด้วยวิชาชีพวิศวกรรมและจะต้องไม่เป็นผู้ได้รับการแจ้งเวียนชื่อตามมาตรา 49 ทวิ

(ง) สำเนาใบอนุญาตของบุคคลตาม (ก) (ข) และ (ค)

(จ) หนังสือรับรองของบุคคลตาม (ก) (ข) และ (ค) ว่าตนเป็นผู้ออกแบบอาคาร เป็นผู้ออกแบบและคำนวณอาคาร หรือจะเป็นผู้ควบคุมงาน แล้วแต่กรณี พร้อมทั้งรับรองว่าการก่อสร้าง คัดแปลง รื้อถอน หรือเคลื่อนย้ายอาคารนั้น ถูกต้องตามบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัตินี้ กฎกระทรวงและข้อบัญญัติท้องถิ่นที่ออกตามพระราชบัญญัตินี้ และกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้องทุกประการ

(ฉ) แผนผังบริเวณ แบบแปลน รายการประกอบแบบแปลนและรายการคำนวณของอาคารที่จะก่อสร้าง คัดแปลง รื้อถอน หรือเคลื่อนย้ายซึ่งมีคำรับรองของบุคคลตาม (ก) และ (ข) ว่าตนเป็นผู้ออกแบบอาคารและเป็นผู้ออกแบบและคำนวณอาคารนั้น

(ช) วันเริ่มต้นและวันสิ้นสุดการดำเนินการดังกล่าว

(2) ชำระค่าธรรมเนียมการตรวจแบบแปลนก่อสร้างหรือตัดแปลงอาคาร ในกรณีที่เป็นการแจ้งการก่อสร้างหรือตัดแปลงอาคาร ถ้าผู้แจ้งได้ดำเนินการตามที่ระบุไว้ในวรรคหนึ่งครบถ้วนแล้วให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นออกใบรับแจ้ง ตามแบบที่เจ้าพนักงานท้องถิ่นกำหนดเพื่อเป็นหลักฐานการแจ้งให้แก่ผู้นั้นภายในวันที่ได้รับแจ้ง และให้ผู้แจ้งเริ่มต้น ดำเนินการก่อสร้าง คัดแปลง รื้อถอน หรือเคลื่อนย้ายอาคารตามที่ได้แจ้งไว้ได้ตั้งแต่วันที่ได้รับใบแจ้งให้นำมาตรา 38 และมาตรา 39 มาใช้บังคับแก่ใบรับแจ้งตามมาตรา นี้โดยอนุโลม

8.1.3 กำหนดให้มีการพิจารณาจากเจ้าพนักงาน

พระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ.2522 กำหนดให้เป็นอำนาจของเจ้าพนักงานในการพิจารณาคำขออนุญาตในการก่อสร้าง แก้ไข คัดแปลง รื้อถอน อาคาร โดยให้อำนาจเจ้าพนักงาน ดังนี้

1) ตามมาตรา 28 กำหนดให้ในกรณีที่แบบแปลน รายการประกอบแบบแปลน และรายการคำนวณที่ได้ยื่นมาพร้อมกับคำขอรับใบอนุญาตกระทำโดยผู้ที่ได้รับใบอนุญาตให้เป็นผู้ประกอบวิชาชีพวิศวกรรมควบคุมตามกฎหมายว่าด้วยวิชาชีพวิศวกรรม ให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นตรวจพิจารณาแต่เฉพาะในส่วนที่ไม่เกี่ยวกับรายการคำนวณ

2) ตามมาตรา 29 กำหนดให้เมื่อได้รับใบอนุญาตแล้ว ให้ผู้ได้รับใบอนุญาตมีหนังสือแจ้งชื่อผู้ควบคุมงานกับวันเริ่มต้นและวันสิ้นสุดการดำเนินการตามที่ได้รับอนุญาตให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นทราบ พร้อมทั้งแนบหนังสือแสดงความยินยอมของผู้ควบคุมงานมาด้วยผู้ควบคุมงานจะเป็นบุคคลใดหรือเป็นเจ้าของอาคารก็ได้ เว้นแต่จะเป็นการต้องห้ามตามกฎหมายว่าด้วยวิชาชีพวิศวกรรมหรือกฎหมายว่าด้วยวิชาชีพสถาปัตยกรรม

3) ตามมาตรา 30 กำหนดว่า ถ้าผู้ได้รับใบอนุญาตจะบอกเลิกตัวผู้ควบคุมงานที่ได้แจ้งชื่อไว้ หรือผู้ควบคุมงานจะบอกเลิกการเป็นผู้ควบคุมงาน ให้มีหนังสือแจ้งให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นทราบ แต่ทั้งนี้ไม่เป็นการกระทบถึงสิทธิและหน้าที่ทางแพ่ง ระหว่างผู้ได้รับใบอนุญาตกับผู้ควบคุมงานนั้นในกรณีที่มีการบอกเลิกตามวรรคหนึ่ง ผู้ได้รับใบอนุญาตต้องระงับการดำเนินการตามที่ได้รับอนุญาตไว้ก่อนจนกว่าจะได้มีหนังสือแจ้งชื่อและส่งหนังสือแสดงความยินยอมของผู้ควบคุมงานคนใหม่ให้แก่เจ้าพนักงานท้องถิ่นแล้ว

4) กำหนดให้อาคารต้องมีระบบความปลอดภัย โดยมาตรา 32 ทวิ กำหนดว่า เจ้าของอาคาร ดังต่อไปนี้ อาคารสูง อาคารขนาดใหญ่พิเศษ อาคารชุมนุมคน อาคารตามที่กำหนดในกฎกระทรวง ต้องจัดให้มีผู้ตรวจสอบด้านวิศวกรรมหรือผู้ตรวจสอบด้านสถาปัตยกรรม แล้วแต่กรณี ทำการตรวจสอบสภาพอาคาร โครงสร้างของตัวอาคาร อุปกรณ์ประกอบต่าง ๆ เกี่ยวกับระบบไฟฟ้า และการจัดแสงสว่างระบบการเตือน การป้องกันและการระงับอัคคีภัย การป้องกันอันตรายเมื่อมีเหตุฉุกเฉิน วนวาย ระบบระบายอากาศ ระบบระบายน้ำ ระบบบำบัดน้ำเสีย ระบบเครื่องกลหรือระบบอื่น ๆ ของอาคารที่จำเป็นต่อการป้องกันภัยอันตรายต่าง ๆ ที่มีผลต่อสุขภาพ ชีวิต ร่างกาย หรือทรัพย์สิน แล้วรายงานผลการตรวจสอบต่อเจ้าพนักงานท้องถิ่น ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง ให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นพิจารณาผลการตรวจสอบสภาพอาคารตามวรรคหนึ่งโดยมิชักช้าเพื่อพิจารณาออกใบรับรองการตรวจสอบสภาพอาคารหรือดำเนินการตามมาตรา 46 หรือมาตรา 46 ทวิแล้วแต่กรณี ต่อไป

8.1.4 ให้อำนาจเจ้าพนักงาน มีอำนาจออกคำสั่งในกรณีที่มีการก่อสร้าง ดัดแปลง รื้อถอน หรือเคลื่อนย้ายอาคารโดยฝ่าฝืนบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัตินี้ กฎกระทรวงหรือข้อบัญญัติท้องถิ่นที่ออกตามพระราชบัญญัตินี้ หรือกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้องให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นมีอำนาจดำเนินการ ตามมาตรา 40 ดังนี้

1) มีคำสั่งให้เจ้าของหรือผู้ครอบครองอาคาร ผู้ควบคุมงาน ผู้ดำเนินการ ลูกจ้าง หรือบริวารของบุคคลดังกล่าว ระวังการกระทำดังกล่าว

2) มีคำสั่งห้ามมิให้บุคคลใดใช้หรือเข้าไปในส่วนใด ๆ ของอาคารหรือบริเวณที่มีการกระทำดังกล่าว และจัดให้มีเครื่องหมายแสดงการห้ามนั้นไว้ในที่เปิดเผยและเห็นได้ง่าย ณ อาคารหรือบริเวณดังกล่าว และ

3) พิจารณามีคำสั่งตามมาตรา 41 หรือมาตรา 42 แล้วแต่กรณีภายในสามสิบวัน

4) ถ้าไม่มีการรื้อถอนอาคารตามคำสั่งของเจ้าพนักงานท้องถิ่นตามมาตรา 42 ให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นมีอำนาจ ตามมาตรา 43 ดังต่อไปนี้

(1) ยื่นคำขอฝ่ายเดียวโดยทำเป็นคำร้องต่อศาล นับแต่ระยะเวลาที่กำหนดไว้ตามมาตรา 42 ได้ล่วงพ้นไป ขอให้ศาลมีคำสั่งจับกุมและกักขังบุคคลซึ่งมิได้ปฏิบัติตามคำสั่งของเจ้าพนักงานท้องถิ่นตามมาตรา 42 โดยให้นำประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งมาใช้บังคับโดยอนุโลม

(2) ดำเนินการหรือจัดให้มีการรื้อถอนอาคารดังกล่าวได้เองโดยจะต้องปิดประกาศกำหนดการรื้อถอนไว้ในบริเวณนั้นแล้วเป็นเวลาไม่น้อยกว่าเจ็ดวันและเจ้าของหรือผู้ครอบครองอาคารผู้รับผิดชอบงานออกแบบอาคาร ผู้รับผิดชอบงานออกแบบและคำนวณอาคาร ผู้ควบคุมงาน และผู้ดำเนินการจะต้องร่วมกันเสียค่าใช้จ่ายในการนั้น เว้นแต่บุคคลดังกล่าวจะพิสูจน์ได้ว่าตนมิได้เป็นผู้กระทำหรือมีส่วนร่วมในการกระทำที่เป็นการฝ่าฝืนกฎหมาย ในการดำเนินการรื้อถอนอาคารตามวรรคหนึ่ง เมื่อเจ้าพนักงานท้องถิ่นหรือผู้ซึ่งดำเนินการแทนเจ้าพนักงานท้องถิ่นได้ใช้ความระมัดระวังตามสมควรแก่พฤติการณ์แล้ว บุคคลตามวรรคหนึ่งจะเรียกร้องค่าเสียหายจากเจ้าพนักงานท้องถิ่นหรือผู้ซึ่งดำเนินการแทนเจ้าพนักงานท้องถิ่นไม่ได้ วัสดุก่อสร้างที่ถูกรื้อถอนและสิ่งของที่ขนออกจากอาคารส่วนที่มีการรื้อถอน ให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นมีอำนาจยึดและเก็บรักษาไว้หรือขายและถือเงินไว้แทนได้ ทั้งนี้ตามหลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง และถ้าเจ้าของมิได้เรียกเอาทรัพย์สินหรือเงินนั้นคืนภายในสามสิบวันนับแต่วันที่มีการรื้อถอน ให้ทรัพย์สินหรือเงินนั้นตกเป็นของราชการส่วนท้องถิ่นนั้นเพื่อนำมาเป็นค่าใช้จ่ายในการรื้อถอนอาคารตามพระราชบัญญัตินี้

8.1.5 กำหนดบทลงโทษ เนื่องจากพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร เป็นกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับความสงบเรียบร้อยของประชาชนและเป็นกฎหมายควบคุมความปลอดภัย ดังนั้นจึงกำหนดบทลงโทษไว้หลายลักษณะดังนี้

1) บทลงโทษที่เป็นโทษปรับและโทษจำคุกทางอาญา ดังหลาย ๆ มาตราที่กำหนดว่า ผู้ใดฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรา 21 มาตรา 22 มาตรา 31 มาตรา 32 มาตรา 33 มาตรา

34 มาตรา 52 วรรคหก มาตรา 57 หรือมาตรา 60 ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามเดือน หรือปรับไม่เกินหกหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

2) บทลงโทษที่เป็นการลงโทษในระหว่างที่กระทำผิด ดังที่บัญญัติว่า “นอกจากต้องระวางโทษตามวรรคหนึ่งแล้ว ผู้ฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรา 21 มาตรา 31 มาตรา 32 มาตรา 34 หรือมาตรา 57 ยังต้องระวางโทษปรับอีกวันละไม่เกินหนึ่งหมื่นบาทตลอดเวลาที่ยังฝ่าฝืนหรือ จนกว่าจะได้ปฏิบัติให้ถูกต้อง”

3) บทลงโทษที่เป็นการเพิ่มโทษของบุคคลบางคน ดังที่บัญญัติว่า “ถ้าการกระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้เป็นการกระทำของผู้ดำเนินการ ผู้กระทำความผิดระวางโทษเป็นสองเท่าของโทษที่บัญญัติไว้สำหรับความผิดนั้น ๆ” หรือดังที่บัญญัติว่า “ถ้าการกระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้เป็นการกระทำอันเกี่ยวกับอาคารเพื่อพาณิชย์กรรม อุตสาหกรรม การศึกษา หรือการสาธารณสุข หรือเป็นการกระทำในทางการค้าเพื่อให้เช่า ให้เช่าซื้อ ขาย หรือจำหน่ายโดยมีค่าตอบแทน ซึ่งอาคารใด ผู้กระทำความผิดระวางโทษเป็นสองเท่าของโทษที่บัญญัติไว้สำหรับความผิดนั้น ๆ”

4) บทลงโทษที่เป็นบทสันนิษฐานว่ามีความผิด ดังที่บัญญัติว่า “ในกรณีที่มีการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรา 21 มาตรา 22 มาตรา 34 มาตรา 42 มาตรา 52 วรรคหก มาตรา 57 หรือมาตรา 60 ให้ถือว่าเป็นการกระทำของเจ้าของหรือผู้ครอบครองอาคารผู้ดำเนินการ ผู้ควบคุมงาน หรือผู้อุทธรณ์ตามมาตรา 52 แล้วแต่กรณี หรือเป็นการกระทำตามคำสั่งของบุคคลดังกล่าว เว้นแต่บุคคลนั้นจะพิสูจน์ได้ว่าเป็นการกระทำของผู้อื่น”

5) บทลงโทษที่ต้องร่วมรับผิดชอบกับการกระทำของบุคคลอื่น ดังที่บัญญัติว่า “ในกรณีที่นิติบุคคลกระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้ ให้ถือว่ากรรมการหรือผู้จัดการ ทุกคนของนิติบุคคลนั้นเป็นผู้ร่วมกระทำผิดกับนิติบุคคลนั้น เว้นแต่จะพิสูจน์ได้ว่าการกระทำของนิติบุคคลนั้นได้กระทำโดยตนมิได้รู้เห็นหรือยินยอมด้วย”

6) นอกจากนั้นเพื่อความชัดเจนของกฎหมายยังกำหนดให้บุคคลที่ได้รับความเสียหายหรือบุคคลที่เกี่ยวข้องกับความเสียหายเป็นผู้เสียหายตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ดังที่บัญญัติไว้ในมาตรา 73 ความว่า “ในกรณีมีการกระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้ ให้ถือว่าเจ้าของหรือผู้ครอบครองที่ดินหรืออาคารที่อยู่ใกล้ชิดหรือติดต่อกับอาคารที่มีการกระทำความผิดเกิดขึ้น หรือบุคคลซึ่งความเป็นอยู่หรือการใช้สอยที่ดินหรืออาคารถูกระทบกระเทือนเนื่องจากการกระทำความผิดดังกล่าวเป็นผู้เสียหายตามกฎหมายว่าด้วยวิธีพิจารณาความอาญา”

7) แต่ทั้งนี้ความผิดตามพระราชบัญญัติควบคุมอาคารกฎหมายมิได้มุ่งประสงค์ที่ลงโทษผู้กระทำความผิดให้ร้ายแรงมากเกินไป จึงกำหนดให้คดีความผิดสามารถที่จะเปรียบเทียบปรับได้ ดังที่บัญญัติไว้ในมาตรา 74 ที่กำหนดให้มีคณะกรรมการเปรียบเทียบคดี ดังนี้

(1) ในเขตกรุงเทพมหานคร ประกอบด้วยผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร ผู้แทนสำนักงานอัยการสูงสุด และผู้แทนสำนักงานตำรวจแห่งชาติ

(2) ในเขตจังหวัดอื่น ประกอบด้วยผู้ว่าราชการจังหวัด อัยการจังหวัด ซึ่งเป็นหัวหน้าที่ทำกรอัยการจังหวัด และหัวหน้าตำรวจจังหวัด ความผิดตามมาตรา 65 วรรคหนึ่ง มาตรา 65 ทวิ วรรคหนึ่ง มาตรา 65 ตริ วรรคหนึ่ง มาตรา 65 จัตวา วรรคหนึ่ง มาตรา 66 มาตรา 66 ทวิ วรรคหนึ่ง มาตรา 67 วรรคหนึ่ง มาตรา 68 มาตรา 69 หรือมาตรา 70 ให้คณะกรรมการเปรียบเทียบคดีมีอำนาจเปรียบเทียบได้ ในกรณีที่พนักงานสอบสวนพบว่าผู้ใดกระทำความผิดตามวรรคสอง ถ้าผู้กระทำความผิดดังกกล่าวและผู้เสียหาย ถ้ามียินยอมให้เปรียบเทียบให้พนักงานสอบสวนส่งเรื่องให้คณะกรรมการเปรียบเทียบคดีตามมาตรา 65 วรรคหนึ่งภายในเจ็ดวันนับแต่วันที่ผู้นั้นยินยอมให้เปรียบเทียบถ้าคณะกรรมการเปรียบเทียบคดีเห็นว่าผู้ต้องหาไม่ควรถูกฟ้องร้องหรือได้รับโทษจำคุกให้กำหนดค่าปรับซึ่งผู้ต้องหาพึงชำระ ถ้าผู้ต้องหาและผู้เสียหายถ้ามียินยอมตามนั้นเมื่อผู้ต้องหาได้ชำระค่าปรับตามจำนวนที่เปรียบเทียบภายในสามสิบวันนับแต่วันที่มีการเปรียบเทียบ ให้ถือว่าคดีเลิกกันตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาถ้าผู้ต้องหาไม่ยินยอมตามที่เปรียบเทียบหรือยินยอมแล้วไม่ชำระเงินค่าปรับภายในเวลาตามวรรคสี่ให้ดำเนินคดีต่อไป ค่าปรับที่เปรียบเทียบตามพระราชบัญญัตินี้ให้ตกเป็นของราชการส่วนท้องถิ่น โดยไม่ต้องนำส่งเป็นรายได้แผ่นดิน

8.2 ความรับผิดตามกฎหมายแพ่ง

นอกจากวิศวกรจะต้องรับผิดตามพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ.2552 อันเป็นกฎหมายเฉพาะสำหรับผู้ประกอบวิชาชีพวิศวกรแล้ว หากวิศวกรไปทำนิติกรรมสัญญาใด ๆ ไว้กับผู้ว่าจ้าง หากมีการผิดสัญญาก็ยังคงต้องรับผิดทางแพ่งตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ดังนี้

8.2.1 ความรับผิดด้านนิติกรรมสัญญา

การที่วิศวกรรับจ้างทำงานให้กับผู้ว่าจ้าง โดยผู้ว่าจ้างจ่ายค่าตอบแทนให้และผู้ว่าจ้างมุ่งหวังในความสำเร็จของงาน สัญญาระหว่างวิศวกรกับผู้ว่าจ้างจึงเป็นสัญญาจ้างทำของ ตามนัยแห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์มาตรา 587 ที่บัญญัติว่า “อันว่าจ้างทำของนั้น คือสัญญาซึ่งบุคคลคนหนึ่งเรียกว่าผู้รับจ้างตกลงจะทำการงานสิ่งใดสิ่งหนึ่งจนสำเร็จให้แก่บุคคลอีกคนหนึ่งเรียกว่าผู้ว่าจ้าง และผู้ว่าจ้างตกลงจะให้สินจ้างเพื่อผลสำเร็จแห่งการที่ทำนั้น” ดังนั้นหากมีการกระทำผิดสัญญาวิศวกรก็ต้องมีความรับผิดดังนี้

1) ความรับผิดตามมาตรา 593 ที่กำหนดว่า ถ้าผู้รับจ้างไม่เริ่มทำการในเวลาอันควร หรือทำการชักช้าฝ่าฝืนข้อกำหนดแห่งสัญญาที่ดี หรือทำการชักช้าโดยปราศจากความผิดของผู้ว่าจ้าง จนอาจคาดหมายล่วงหน้าได้ว่าการนั้นจะไม่สำเร็จภายในกำหนดเวลาที่ได้ตกลงกันไว้ก็ดี ผู้ว่าจ้างชอบที่จะเลิกสัญญาเสียได้ มีพักต้องรอกอยให้ถึงเวลากำหนดส่งมอบของนั้นเลย

2) ความรับผิดตามมาตรา 594 ที่กำหนดว่า ถ้าในระหว่างเวลาที่ทำการอยู่นั้น เป็นวิสัยจะคาดหมายล่วงหน้าได้แน่นอนว่า การที่ทำนั้นจะสำเร็จอย่างบกพร่องหรือจะเป็นไปในทางอันฝ่าฝืนข้อสัญญาเพราะความผิดของผู้รับจ้างไซ้ ผู้ว่าจ้างจะบอกกล่าวให้ผู้รับจ้างแก้ไขสิ่งที่บกพร่องให้คืนดี หรือทำการให้เป็นไปตามสัญญาภายในเวลาอันสมควรซึ่งกำหนดไว้ในคำบอกกล่าวนั้นก็ได้อีก ถ้าและคลาดกำหนดนั้นไป ท่านว่าผู้ว่าจ้างชอบที่จะเอาการนั้นให้บุคคลภายนอกซ่อมแซมหรือทำต่อไปได้ซึ่งผู้รับจ้างจะต้องเสียดความเสียหายและออกค่าใช้จ่ายทั้งสิ้น

3) ความรับผิดตามมาตรา 595 ที่กำหนดว่า ถ้าผู้รับจ้างเป็นผู้จัดหาสัมภาระไซ้ ความรับผิดของผู้รับจ้างในการบกพร่องนั้น ท่านให้บังคับด้วยบทแห่งประมวลกฎหมายนี้ ลักษณะซื้อขาย

4) ความรับผิดตามมาตรา 596 ที่กำหนดว่า ถ้าผู้รับจ้างส่งมอบการที่ทำไม่ทันเวลาที่ได้กำหนดไว้ในสัญญาที่ดีหรือถ้าไม่ได้กำหนดเวลาไว้ในสัญญาเมื่อล่วงพ้นเวลาอันควรแก่เหตุก็ดี ผู้ว่าจ้างชอบที่จะลดสินจ้างลง หรือถ้าสาระสำคัญแห่งสัญญาอยู่ที่เวลา ก็ชอบที่จะเลิกสัญญาได้

5) ความรับผิดตามมาตรา 599 ที่กำหนดว่า ในกรณีที่ส่งมอบเน้นเข้าไปก็ดี หรือส่งมอบการที่ทำชำรุดบกพร่องก็ดีท่านว่าผู้ว่าจ้างชอบที่จะยึดหน่วงสินจ้างไว้ได้ เว้นแต่ผู้รับจ้างจะไ้ประกันตามสมควร

6) ความรับผิดตามมาตรา 607 ที่กำหนดว่า ผู้รับจ้างจะเอาการที่รับจ้างทั้งหมด หรือแบ่งการแต่บางส่วนไปให้ผู้รับจ้างช่วงทำอีกทอดหนึ่งก็ได้ เว้นแต่สาระสำคัญแห่งสัญญานั้นจะอยู่ที่ความรู้ความสามารถของตัวผู้รับจ้าง แต่ผู้รับจ้างคงต้องรับผิดชอบเพื่อความปลอดภัยหรือความผิดอย่างใด ๆ ของผู้รับจ้างช่วง

8.2.2 ความรับผิดด้านละเมิด

นอกจากความรับผิดในเรื่องของนิติกรรมสัญญาว่าด้วยสัญญาจ้างทำของแล้ว หากงานที่วิศวกรควบคุมก่อให้เกิดความเสียหายถึงแก่ชีวิตก็ดี แก่ร่างกายก็ดี อนามัยก็ดี เสรีภาพก็ดี ทรัพย์สินหรือสิทธิอย่างหนึ่งอย่าง ไม้ว่าโดยจงใจหรือประมาทเลินเล่อ วิศวกรก็ต้องรับผิดในละเมิดตามนัยแห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์มาตรา 420 โดยต้องรับผิดดังนี้

1) ความรับผิดตามมาตรา 441 กำหนดว่า ถ้าบุคคลจำต้องใช้ค่าสินไหมทดแทน เพื่อความเสียหายอย่างใด ๆ เพราะเอาสังหาริมทรัพย์ของเขาไปก็ดี หรือเพราะทำของเขาให้บุบสลายก็ดี เมื่อใช้ค่าสินไหมทดแทนให้แก่บุคคลซึ่งเป็นผู้ครองทรัพย์นั้นอยู่ในขณะที่เอาไปหรือขณะที่ทำให้บุบสลายนั้นแล้ว ท่านว่าเป็นอันหลุดพ้นไปเพราะการที่ได้ใช้ให้เช่นนั้น แม้กระทั่งบุคคลภายนอกจะเป็นเจ้าของทรัพย์หรือมีสิทธิอย่างอื่นเหนือทรัพย์นั้น เว้นแต่สิทธิของบุคคลภายนอกเช่นนั้นจะเป็นที่รู้อยู่แก่ตนหรือมิได้รู้เพราะความประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรงของตน

2) ความรับผิดตามมาตรา 442 ที่กำหนดว่า ถ้าความเสียหายได้เกิดขึ้นเพราะความผิดอย่างหนึ่งอย่างใดของผู้ต้องเสียหายประกอบด้วยไซ้ ท่านให้นำบทบัญญัติแห่งมาตรา 223 มาใช้บังคับโดยอนุโลมมาตรา 443 ในกรณีทำให้เขาถึงตายนั้น ค่าสินไหมทดแทนได้แก่ค่าปลงศพรวมทั้งค่าใช้จ่ายอันจำเป็นอย่างอื่น ๆ อีกด้วย ถ้ามิได้ตายในทันที ค่าสินไหมทดแทนได้แก่ค่ารักษาพยาบาลรวมทั้งค่าเสียหายที่ต้องขาดประโยชน์ทำมาหาได้เพราะไม่สามารถประกอบการงานนั้นด้วย ถ้าว่าเหตุที่ตายลงนั้น ทำให้บุคคลหนึ่งคนใดต้องขาดรู้อุปการะตามกฎหมายไปด้วยไซ้ ท่านว่าบุคคลคนนั้นชอบที่จะได้รับค่าสินไหมทดแทนเพื่อการนั้น

3) ความรับผิดตามมาตรา 444 ที่กำหนดว่า ในกรณีทำให้เสียหายแก่ร่างกายหรืออนามัยนั้น ผู้ต้องเสียหายชอบที่จะได้ชดใช้ค่าใช้จ่ายอันตนต้องเสียไป และค่าเสียหายเพื่อการที่เสียความสามารถประกอบการงานสิ้นเชิงหรือแต่บางส่วน ทั้งในเวลาปัจจุบันนั้นและในเวลาอนาคตด้วยถ้าในเวลาพิพากษาคดี เป็นพันวิสัยจะหยั่งรู้ได้แน่ว่าความเสียหายนั้นได้มีแท้จริงเพียงใด ศาลจะกล่าวในคำพิพากษาว่ายังสงวนไว้ซึ่งสิทธิที่จะแก้ไขคำพิพากษานั้นอีกภายในระยะเวลาไม่เกินสองปีก็ได้

4) ความรับผิดตามมาตรา 445 ที่กำหนดว่า ในกรณีทำให้เขาถึงตาย หรือให้เสียหายแก่ร่างกายหรืออนามัยก็ดี ในกรณีทำให้เขาเสียเสรีภาพก็ดี ถ้าผู้ต้องเสียหายมีความผูกพันตามกฎหมาย จะต้องทำการงานให้เป็นคุณแก่บุคคลภายนอกในครัวเรือน หรืออุตสาหกรรมของบุคคลภายนอกนั้นไซ้ ท่านว่าบุคคลผู้จำต้องใช้ค่าสินไหมทดแทนนั้นจะต้องใช้ค่าสินไหมทดแทนให้แก่บุคคลภายนอกเพื่อที่เขาต้องขาดแรงงานอันนั้นไปด้วย

5) ความรับผิดตามมาตรา 446 ที่กำหนดว่า ในกรณีทำให้เขาเสียหายแก่ร่างกายหรืออนามัยก็ดี ในกรณีทำให้เขาเสียเสรีภาพก็ดี ผู้ต้องเสียหายจะเรียกร้องเอาค่าสินไหมทดแทนเพื่อความเสียหายอย่างอื่นอันมิใช่ตัวเงินด้วยอีกก็ได้ สิทธิเรียกร้องอันนี้ไม่โอนกันได้ และไม่ตกสืบไปถึงทายาท เว้นแต่สิทธินั้นจะได้รับสภาพกันไว้โดยสัญญาหรือได้เริ่มฟ้องคดีตามสิทธินั้นแล้ว

อนึ่งหญิงที่ต้องเสียหายเพราะผู้ใดทำผิดอาญาเป็นทุรศีลธรรมแก่ตนก็ย่อมมีสิทธิเรียกร้องทำนองเดียวกันนี้

6) ความรับผิดชอบตามมาตรา 447 ที่กำหนดว่า บุคคลใดทำให้เขาต้องเสียหายแก่ชื่อเสียง เมื่อผู้ต้องเสียหายร้องขอ ศาลจะสั่งให้บุคคลนั้นจัดการตามควรเพื่อทำให้ชื่อเสียงของผู้นั้นกลับคืนดีแทนให้ใช้ค่าเสียหาย หรือสั่งให้ใช้ค่าเสียหายด้วยก็ได้

8.3 ความรับผิดชอบตามกฎหมายอาญา

วิศวกร นอกจากจะต้องรับผิดชอบในทางแพ่งแล้ว หากกระกระทำเข้าลักษณะที่กฎหมายบัญญัติเป็นความผิดและกำหนดโทษไว้ วิศวกรผู้นั้นก็ยังคงความรับผิดชอบทางอาญาอีก ดังนี้

8.3.1 ความผิดเกี่ยวกับเจ้าพนักงาน

1) ความผิดฐานแจ้งข้อความอันเป็นเท็จตามมาตรา 137 ที่บัญญัติว่า ผู้ใดแจ้งข้อความอันเป็นเท็จแก่เจ้าพนักงาน ซึ่งอาจทำให้ผู้อื่นหรือประชาชนเสียหาย ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งพันบาทหรือทั้งจำทั้งปรับ

2) ความผิดฐานทำให้เสียหายซึ่งทรัพย์สินหรือเอกสารที่เจ้าพนักงานได้ยึดหรือรักษาไว้ ตามความในมาตรา 142 ที่บัญญัติว่า ผู้ใดทำให้เสียหาย ทำลาย ซ่อนเร้น เอาไปเสียหรือทำให้สูญหายหรือไร้ประโยชน์ซึ่งทรัพย์สินหรือเอกสารใด ๆ อันเจ้าพนักงานได้ยึด รักษาไว้หรือสั่งให้ส่งเพื่อเป็นพยานหลักฐานหรือเพื่อบังคับการให้เป็นไปตามกฎหมาย ไม่ว่าเจ้าพนักงานจะรักษาทรัพย์สินหรือเอกสารนั้นไว้เองหรือสั่งให้ผู้นั้นหรือผู้อื่น ส่งหรือรักษาไว้ก็ตาม ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปีหรือปรับไม่เกินหกพันบาทหรือทั้งจำทั้งปรับ

8.3.2 ความผิดเกี่ยวกับอันตรายของประชาชน

1) ความผิดฐานทำให้เกิดเพลิงไหม้ ตามมาตรา 220 ที่บัญญัติว่า ผู้ใดกระทำให้เกิดเพลิงไหม้แก่วัตถุใด ๆ แม้เป็นของตนเอง จนน่าจะเป็นอันตรายแก่บุคคลอื่นหรือทรัพย์สินของผู้อื่น ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินเจ็ดปี และปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นสี่พันบาท ถ้าการกระทำความผิดดังกล่าวในวรรคแรก เป็นเหตุให้เกิดเพลิงไหม้แก่ทรัพย์สินตามที่ระบุไว้ในมาตรา 218 ผู้กระทำความผิดต้องระวางโทษดังที่บัญญัติไว้ในมาตรา 218 และตามมาตรา 225 ที่บัญญัติว่า ผู้ใดกระทำให้เกิดเพลิงไหม้โดยประมาท และเป็นเหตุให้ทรัพย์สินของผู้อื่นเสียหาย หรือการกระทำโดยประมาทนั้นน่าจะเป็นอันตรายแก่ชีวิตของบุคคลอื่น ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินเจ็ดปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นสี่พันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

2) ความผิดฐานทำให้เกิดระเบิด ตามมาตรา 221 ที่บัญญัติว่า ผู้ใดกระทำให้เกิดระเบิดจนน่าจะเป็นอันตรายแก่บุคคลอื่น หรือทรัพย์สินของผู้อื่น ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินเจ็ดปี และปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นสี่พันบาท และตามมาตรา 222 ที่บัญญัติว่า ผู้ใดกระทำให้เกิดระเบิดจนเป็น

เหตุให้เกิดอันตรายแก่ทรัพย์สินดังกล่าวในมาตรา 217 หรือมาตรา 218 ต้องระวางโทษดังที่บัญญัติไว้ในมาตรานั้น ๆ

8.3.3 ความผิดเกี่ยวกับวิชาชีพ ตามมาตรา 227 ที่บัญญัติว่า ผู้ใดเป็นผู้มีวิชาชีพในการออกแบบ ควบคุม หรือทำการก่อสร้างซ่อมแซมหรือรื้อถอน อาคารหรือสิ่งปลูกสร้างใด ๆ ไม่ปฏิบัติตามหลักเกณฑ์หรือวิธีการอันพึงกระทำการนั้น ๆ โดยประการที่น่าจะเป็นเหตุให้เกิดอันตรายแก่บุคคลอื่น ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินห้าปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

8.3.4 ความผิดเกี่ยวกับชีวิตร่างกาย ตามมาตรา 291 ที่บัญญัติว่า ผู้ใดกระทำโดยประมาท และการกระทำนั้นเป็นเหตุให้ผู้อื่นถึงแก่ความตาย ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสิบปี และปรับไม่เกินสองหมื่นบาท และตามมาตรา 300 ที่บัญญัติว่า ผู้ใดกระทำโดยประมาท และการกระทำนั้นเป็นเหตุให้ผู้อื่นรับอันตรายสาหัส ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปี หรือปรับไม่เกินหกพันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

8.3.5 ความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สิน ตามมาตรา 358 ที่บัญญัติว่า ผู้ใดทำให้เสียหาย ทำลาย ทำให้เสื่อมค่าหรือทำให้ไร้ประโยชน์ ซึ่งทรัพย์สินของผู้อื่นหรือผู้อื่นเป็นเจ้าของรวมอยู่ด้วย ผู้นั้นกระทำความผิดฐานทำให้เสียทรัพย์สิน ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปี หรือปรับไม่เกินหกพันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

การควบคุมการประกอบวิชาชีพของคนต่างด้าว

การควบคุมการประกอบวิชาชีพในต่างประเทศก็จะใช้ลักษณะขององค์กรวิชาชีพ แต่รูปแบบและวิธีการควบคุมวิชาชีพ ก็แตกต่างกันออกไป ดังเช่น

1. การควบคุมการประกอบวิชาชีพในประเทศสหรัฐอเมริกา (อรรถ อินทศักดิ์, 2549, หน้า 30-33)

ประเทศสหรัฐอเมริกามีความเจริญก้าวหน้าทางด้านวิศวกรรมเป็นอย่างมาก แต่เนื่องจากประเทศสหรัฐอเมริกาแบ่งการปกครองออกเป็นมลรัฐ ซึ่งในแต่ละรัฐสามารถที่จะบัญญัติกฎหมายขึ้นใช้บังคับได้เอง ดังนั้นในแต่ละรัฐก็จะมีกฎหมายที่เกี่ยวกับการควบคุมการประกอบวิชาชีพแตกต่างกันออกไป ซึ่งในการศึกษาครั้งนี้จะทำการศึกษาภาพรวมเพียงเฉพาะบางรัฐเท่านั้น มิได้ทำการศึกษาลอบคลุมในทุกๆรัฐของประเทศสหรัฐอเมริกา

องค์กรวิชาชีพวิศวกรรมในประเทศสหรัฐอเมริกายังแบ่งโครงสร้างออกเป็น 2 ระดับ คือ ในระดับมลรัฐ (State) และในระดับประเทศ (Federal) โดยในระดับมลรัฐนั้นจะมีกฎหมายจัดตั้ง

องค์กรวิชาชีพวิศวกรรม หรือสถาบันปกครองของมลรัฐ เช่น Maryland Professional Engineer Board หรือ California Architects Board ซึ่งองค์กรวิชาชีพวิศวกรรมบางมลรัฐอาจควบคุมวิชาชีพในระดับชาติในเรื่องต่าง ๆ อีกชั้นหนึ่ง เช่น National Council Of Examiners For Engineering and Surveying: NCEES เพื่อให้ ผู้ประกอบวิชาชีพที่ได้รับใบอนุญาตของตน ได้รับการยอมรับในมาตรฐานและคุณสมบัติของการเป็น ผู้ประกอบวิชาชีพ ซึ่งจะทำให้ผู้ที่ได้รับการอนุญาตสามารถประกอบวิชาชีพในรัฐอื่น ๆ ที่เข้าร่วมเป็นสมาชิกของ NCEES ได้

องค์กรวิชาชีพวิศวกรรมในมลรัฐต่าง ๆ ของประเทศสหรัฐอเมริกา นั้น มีความแตกต่างกันไปค่อนข้างมากในแต่ละมลรัฐ ตัวอย่างเช่น ลักษณะขององค์กรวิชาชีพวิศวกรรมในมลรัฐ Texas จะเป็นองค์กรกึ่งหน่วยงานอิสระ (Semi-independent agency) ในขณะที่มลรัฐ Ohio, Oklahoma, Pennsylvania, Rhode Island จะเป็นหน่วยงานของรัฐที่เป็นอิสระ (Independent state agency) โดยที่มาของกรรมการบริหารของแต่ละองค์กรวิชาชีพก็มีความแตกต่างกันออกไป เช่น ในมลรัฐ Alabama, Idaho, Kansas, Kentucky, Louisiana, Mississippi, Missouri จะให้กลุ่มผู้ประกอบวิชาชีพเป็นผู้เสนอชื่อและแต่งตั้งโดยผู้ว่าการรัฐและบางมลรัฐ เช่น Arizona, Washington จะให้ผู้ว่าการรัฐเป็นผู้มีอำนาจแต่งตั้งทั้งหมดสำหรับมลรัฐ Hawaii

แม้จะให้อำนาจผู้ว่าการรัฐ แต่ก็ต้องได้รับความเห็นชอบจากสภาสูงด้วย นอกจากนี้บางมลรัฐยัง สำหรับกรรมการที่ทำหน้าที่เป็นผู้แทนขององค์กรก็จะแตกต่างกันไป บางมลรัฐจะมีเฉพาะผู้ประกอบวิชาชีพและผู้แทนจากสถาบันการศึกษาเท่านั้น เช่นมลรัฐเป็นผู้ประกอบวิชาชีพมาเป็นกรรมการด้วย อย่างเช่น มลรัฐ Florida, Georgia, Utah ให้บุคคลจากสถาบันการศึกษามาเป็นกรรมการด้วย สำหรับ มลรัฐ Arkansas ได้คัดเลือกผู้บริโภคที่มีอายุ 60 ปี ขึ้นไปมาเป็นกรรมการด้วยสำหรับ California, Iowa, Louisiana, Massachusetts, Nevada, New Jersey, Tennessee ซึ่งกำหนดให้มีทั้งนักการเมืองและให้มีบุคคลภายนอกเข้าร่วมเป็นกรรมการด้วย

สำหรับการควบคุมและการออกใบอนุญาต ก็แตกต่างกันออกไป เช่น กฎหมายวิชาชีพวิศวกรรมของมลรัฐแคลิฟอร์เนีย มีการควบคุมวิชาชีพวิศวกรรมถึง 20 สาขา และมีข้อกำหนดที่นำสังเกตประการหนึ่งเกี่ยวกับกฎหมายวิชาชีพวิศวกรรมในสหรัฐอเมริกา นั้น จะออกใบอนุญาตประกอบวิชาชีพวิศวกรรมให้กับบุคคลธรรมดา (Natural person) และออกใบอนุญาตประกอบวิชาชีพวิศวกรรมให้กับกลุ่มบุคคล ซึ่งในบางมลรัฐใช้คำว่า Business บางมลรัฐใช้คำว่า Firm และบางมลรัฐใช้ทั้ง Association, Partnership, Firm และ Corporation คล้ายกับผู้ประกอบวิชาชีพวิศวกรรมของไทย ในเรื่องใบอนุญาตประกอบวิชาชีพประเภทนิติบุคคลโดยในกฎหมายวิชาชีพของสหรัฐอเมริกาเหล่านี้จะระบุรายละเอียดของการขออนุญาตไว้ค่อนข้างละเอียด เป็นต้นว่าคุณสมบัติของบุคคลหรือของกลุ่มบุคคล หลักสูตรการศึกษาและผลการศึกษาก่อนที่จะ

รวมกันขอใบอนุญาตประเภทนี้ รวมทั้งกรณีการเลิกกิจการ การย้ายหรือลาออกของผู้ได้รับใบอนุญาตที่รวมกันเป็นกลุ่มบุคคลว่าผลจะเป็นประการใด ซึ่งกฎหมายวิชาชีพวิศวกรรมของประเทศไทยไม่มีหลักการดังกล่าว

ในส่วนการใช้อำนาจขององค์กรวิชาชีพในประเทศสหรัฐอเมริกา นั้น องค์กรวิชาชีพในแต่ละมลรัฐสามารถออกกฎ ข้อบังคับ เพื่อวางหลักเกณฑ์ในการประกอบวิชาชีพและการประพฤติปฏิบัติตนตามมรรยาทแห่งวิชาชีพเพื่อใช้ควบคุมการประกอบวิชาชีพได้เอง แต่การใช้อำนาจนี้ต้องอยู่ภายใต้การควบคุม ดูแลจากมลรัฐ ซึ่งจะมีบทบาทต่อองค์กรวิชาชีพมากกว่ารัฐบาลกลางและกฎข้อบังคับนั้นจะต้องอยู่บนพื้นฐานของการคุ้มครองความปลอดภัยต่อสาธารณะจากการประกอบวิชาชีพ โดยกฎข้อบังคับขององค์กรวิชาชีพอาจถูกศาลสูงของประเทศสหรัฐอเมริกา (Federal Supreme Court) ตั้งเป็นโมฆะหรือไม่สามารถใช้อย่างบังคับได้

2. การควบคุมการประกอบวิชาชีพในประเทศสาธารณรัฐฝรั่งเศส (อรรถ อินทรศักดิ์, 2549, หน้า 33-35)

ในสาธารณรัฐฝรั่งเศสมีวิชาชีพต่าง ๆ นั้น นับว่ามีอยู่ค่อนข้างมากเช่นเดียวกับประเทศที่พัฒนาแล้วทั้งหลายเช่นกัน แต่ประมวลกฎหมายแห่งสาธารณรัฐฝรั่งเศสไม่มีการบัญญัติหลักเกณฑ์ความรับผิดชอบทางละเมิดของผู้ประกอบวิชาชีพไว้ (จี๊ด เศรษฐบุตร, 2518, หน้า 54) ซึ่งในแต่ละวิชาชีพ ส่วนใหญ่จะแบ่งองค์กรวิชาชีพเป็น 2 ระดับ ตามโครงสร้างขององค์กรวิชาชีพในรัฐบัญญัติ ลงวันที่ 31 ธันวาคม ค.ศ.1940 คือระดับภูมิภาคและระดับชาติ

โดยในระดับชาติจะให้ความสัมพันธ์กับส่วนภูมิภาค ในการออกระเบียบกลางเพื่อควบคุม สมาคม ในระดับภูมิภาคในเรื่องค่าจดทะเบียนสมาชิกการตั้งหน่วยงานในการประสานงาน การใช้อำนาจพิเศษเพิกถอนใบอนุญาตลากรพิจารณาอุทธรณ์ของสมาชิกและมีความสัมพันธ์กับรัฐในการตรากฎระเบียบขององค์กรวิชาชีพซึ่งจะต้องได้รับความเห็นชอบจากรัฐมนตรีก่อน และการมีความสัมพันธ์กับรัฐในการตรากฎระเบียบขององค์กรวิชาชีพซึ่งจะต้องได้รับความเห็นชอบจากรัฐมนตรีก่อน และการมีความสัมพันธ์กับรัฐในการเป็นผู้เชี่ยวชาญของทางราชการในเรื่องวิชาชีพควบคุม ส่วนองค์กรในระดับภูมิภาค (Region) มีความสัมพันธ์กับสมาชิกขององค์กรในด้านการควบคุมการประกอบอาชีพ โดยสมาชิกต้องลงทะเบียนกับองค์กรในภูมิภาค (บวรศักดิ์ อุวรรณโน, 2543, หน้า 3) และองค์กรในภูมิภาคแต่ละระดับจะมีสภาขององค์กรวิชาชีพ (Conseil de l' order) ซึ่งผู้บริหารได้รับเลือกตั้งจากสมาชิกทั้งหมด ความสัมพันธ์ระหว่างองค์กรวิชาชีพระดับต่าง ๆ นี้ จะมีลักษณะเป็นโครงสร้างตามลำดับชั้น (Structure hierarchisee) เพื่อกระจายภารกิจขององค์กรวิชาชีพไปในหมู่คณะกรรมการระดับต่าง ๆ โดยคณะกรรมการระดับ

ที่สูงกว่ามีอำนาจรับอุทธรณ์คำวินิจฉัยของคณะกรรมการระดับชั้นต้น ดังนั้นจึงมีผู้เห็นว่าอำนาจขององค์กรวิชาชีพทั้งหลายในสาธารณรัฐฝรั่งเศสมีทั้งที่เป็นอำนาจในทางบริหารและอำนาจหน้าที่เป็นศาลปกครอง ทั้งนี้องค์กรวิชาชีพของสาธารณรัฐฝรั่งเศสล้วนมีลักษณะเป็นนิติบุคคลและจะอยู่ภายใต้การควบคุมและกำกับดูแลของรัฐ โดยในการตัดสินใจในบางเรื่องขององค์กรวิชาชีพจะต้องมีผู้แทนของรัฐเข้าร่วมอยู่ในองค์กรที่ทำหน้าที่ตัดสินใจด้วย

ในศตวรรษที่ 19 นั้น ประเทศสาธารณรัฐฝรั่งเศสยังไม่ยอมรับลักษณะทางกฎหมายบางประการขององค์กรวิชาชีพ โดยถือว่าความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกจะต้องเกิดขึ้นในลักษณะการแข่งขันตามหลักเศรษฐกิจเสรีนิยมเท่านั้น เนื่องจากสาธารณรัฐฝรั่งเศสในขณะนั้นต่อต้านระบบการรวมกลุ่มของผู้ประกอบวิชาชีพในลักษณะของสหภาพแรงงาน แต่ต่อมาในสมัยรัฐบาล Vichy ได้เกิดแนวความคิดที่จะจัดตั้งองค์กรวิชาชีพตามรูปแบบและแนวความคิดในแบบของการรวมกลุ่ม (Doctrine Corporative) จึงได้มีการตรากฎหมายจัดตั้งองค์กรวิชาชีพไปยังกลุ่มวิชาชีพอิสระต่าง ๆ เช่น แพทย์ และสภาวิชาชีพสถาปนิก และภายหลังสงครามโลกครั้งที่ 2 รัฐบาลฝรั่งเศสได้ตรากฎหมายจัดตั้งองค์กรวิชาชีพให้อยู่ภายใต้การกำกับดูแลของฝ่ายปกครองขึ้นอีกหลายอาชีพ

ในส่วนของวิชาชีพทางด้านวิศวกรรมของประเทศสาธารณรัฐฝรั่งเศสนั้น มีกระบวนการก่อนการเข้าสู่วิชาชีพวิศวกรรมและการควบคุมวิชาชีพที่ค่อนข้างแตกต่างจะประเทศอื่น โดยใน ส่วนการเข้าสู่วิชาชีพนี้จะเริ่มจากผู้ที่สำเร็จการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายจะต้องเข้ารับการทดสอบในระดับชาติ เรียกว่า Baccalaureat หรือ Bac ซึ่งเป็นการทดสอบสำคัญสำหรับผู้ที่ต้องการศึกษาด้านวิศวกรรมและทางด้านเทคโนโลยี โดยระบบนี้รู้จักกันมาในนามของ Grandes Ecoles ริเริ่มมาตั้งแต่ศตวรรษที่ 18 เป็นระบบที่ละเอียดพิถีพิถันในการคัดเลือกและเป็นอิสระจากมหาวิทยาลัย โดยในปัจจุบันผู้บริหารของกิจการอุตสาหกรรมชั้นสูงสุดของสาธารณรัฐฝรั่งเศสกว่าร้อยละ 60 และผู้บริหารในกิจการใหญ่ที่สุด 100 อันดับแรกของฝรั่งเศสจะจบการศึกษาจากระบบนี้ ผู้ที่ได้รับ Bac จะสามารถเข้าศึกษาต่อในมหาวิทยาลัยทางด้านวิศวกรรมโดยไม่ต้องเข้ารับการทดสอบใด ๆ อีกและเมื่อจบการศึกษาจากมหาวิทยาลัยที่ได้รับการรับรองมาตรฐานการศึกษาจากคณะกรรมการว่าด้วยการรับรองมาตรฐานการศึกษาสำหรับผู้ที่เป็นวิศวกร Commission des titres d'Ingenieur (CT) หรือ French Accreditation Board For Engineer Titles จะได้รับปริญญา Ingenieur diploma de... แล้วตามด้วยชื่อของมหาวิทยาลัยซึ่งการใช้ชื่อว่าเป็นวิศวกรนี้เป็นการใช้ชื่อที่ได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายมีมา ตั้งแต่ ค.ศ.1934 และ CTI นี้ประกอบด้วยสมาชิก จำนวน 18 คน ในจำนวนนี้มีที่มาจากผู้แทน ของวิศวกรและนักวิทยาศาสตร์ จำนวน 6 คน ผู้แทนจากสถาบันการศึกษา จำนวน 6 คน และตัวแทนขององค์กรแรงงาน จำนวน 6 คน

คณะกรรมการ CTI ของประเทศสาธารณรัฐฝรั่งเศสนับว่าเป็นองค์กรการศึกษาเกี่ยวกับ

วิชาชีพวิศวกรรมที่มีบทบาทในทางวิชาชีพวิศวกรรมมากที่สุด เพราะผู้จบการศึกษาจากสถาบันที่ CTI รับรองนี้จะได้รับอนุญาตให้ประกอบวิชาชีพได้เลยโดยเฉพาะในภาคอุตสาหกรรมและสามารถขึ้นทะเบียนหรือจดทะเบียนกับสมาคมวิชาชีพวิศวกรรมได้อีกด้วยคล้ายกับการเป็นผู้ประกอบวิชาชีพวิศวกรรม (Professional Engineer) เพราะในแง่ของความหมายโดยตรงที่ใช้แสดงตนสำหรับการเป็นผู้ประกอบวิชาชีพวิศวกรรมดังเช่นประเทศอื่น ๆ นั้น ประเทศสาธารณรัฐฝรั่งเศสจะไม่มีการใช้คำว่า ผู้ประกอบวิชาชีพวิศวกรรมหรือ “Professional Engineer”

แต่อย่างไรก็ตามในสาธารณรัฐฝรั่งเศสนั้น องค์กรที่ทำหน้าที่ในการควบคุม ดูแลคุณภาพของการศึกษาด้านวิศวกรรมและการประกอบวิชาชีพของวิศวกรรมทั้งการรักษามรรยาทของวิชาชีพอีกองค์กรหนึ่งนั้น จะเป็นสภาวิศวกรและนักวิทยาศาสตร์แห่งชาติฝรั่งเศส Council of engineers and scientists of france หรือ conseil national des ingenieurs et scientifiques de france (CNISF) ซึ่งเพิ่งจะเริ่มมีบทบาทมาในปี ค.ศ.1998 นี้เท่านั้นเพราะว่าแต่เดิมนั้นการควบคุมและการรวมตัวกันของผู้ประกอบวิชาชีพวิศวกรรมในประเทศสาธารณรัฐฝรั่งเศสนั้น เป็นไปในลักษณะของการกระจายไปยังหน่วยงานต่าง ๆ เช่นผู้ประกอบวิชาชีพวิศวกรรมสำรวจ (Surveyors) จะจดทะเบียนกัน Ordre des Geometres ในขณะที่ผู้ประกอบวิชาชีพวิศวกรรมโยธา (Civil Engineers) ไม่ต้องขึ้นทะเบียนเนื่องจากไม่มีสภาวิชาชีพโยธาหรือองค์กรวิชาชีพในระดับชาติทางด้านนี้ และด้วยเหตุผลนี้เองทำให้วิชาชีพวิศวกรรมของฝรั่งเศสเพิ่งจะมีประมวลจริยธรรมหรือจรรยาบรรณในวิชาชีพใน ค.ศ.1997 ทั้งนี้เนื่องมาจากเหตุผลทางประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมของสาธารณรัฐฝรั่งเศสเองที่ไม่ประสบความสำเร็จในการจัดตั้งองค์กรวิชาชีพทางด้านวิศวกรรมเช่นกัน

3. การควบคุมการประกอบวิชาชีพในประเทศสหพันธรัฐเยอรมัน (อรรถ อินทรศักดิ์, 2549, หน้า 35-40)

หากกล่าวถึงการมีวิชาชีพต่าง ๆ ในประเทศสหพันธรัฐเยอรมันนี้แล้วก็เหมือนกับประเทศอื่น ๆ ที่มีวิชาชีพที่หลากหลายและมีวิชาชีพที่เป็นวิชาชีพควบคุมและมืองค์กรวิชาชีพหลายวิชาชีพเช่นเดียวกับประเทศอื่น ๆ ยังไม่มีการควบคุมในลักษณะของวิชาชีพ เช่น วิชาชีพการจัดการทรัพยากรบุคคล องค์กรวิชาชีพทั้งหลายในประเทศสหพันธรัฐเยอรมันนี้นั้น มีความเป็นมาเหมือนกับประเทศอื่น ๆ คือ ก่อนที่จะกลายมาเป็นองค์กรที่มีความเป็นอิสระในการควบคุมดูแลกันเองนั้น ผู้ประกอบวิชาชีพและองค์กรวิชาชีพจะถูกควบคุมโดยรัฐ จนกระทั่งสิ้นสุดศตวรรษที่ 19 ผู้ประกอบวิชาชีพมีความเป็นอิสระจากการควบคุมโดยรัฐ และได้รับการรับรองการมีอำนาจออกกฎระเบียบของตนเอง และสามารถมีอำนาจพัฒนาวิชาชีพของตนเองโดยอิสระ ภายใต้กรอบของกฎหมายแต่อย่างไรก็ตามการอำนาจขององค์กรวิชาชีพของสหพันธรัฐเยอรมันนี้ หากมีผู้ได้รับ

ความเสียหายจากการใช้อำนาจทั้งหลายขององค์กรวิชาชีพจะสามารถนำไปฟ้องร้องยังศาลปกครองของสหพันธ์รัฐเยอรมันนี้ ซึ่งการกระทำขององค์กรวิชาชีพอาจถูกยกเลิกเพิกถอนหรือให้แก้ไข ทบทวนจากศาลปกครองได้

องค์กรวิชาชีพมีอำนาจหน้าที่ในการวางข้อกำหนดและเงื่อนไขในการควบคุมการประกอบวิชาชีพ การควบคุมดูแลผู้ประกอบการวิชาชีพที่เป็นสมาชิก รวมทั้งมีหน้าที่ในการส่งเสริมและพัฒนาการประกอบวิชาชีพ การทำหน้าที่ไกล่เกลี่ยข้อพิพาทระหว่างสมาชิก นอกจากนั้นยังทำหน้าที่ในการเป็นผู้แทนของผู้ประกอบวิชาชีพที่ต้องมีความสัมพันธ์กับบุคคลภายนอกและในระยะเวลากว่า 20 ปี มาแล้วประเทศสหพันธ์รัฐเยอรมันมีวิชาชีพต่าง ๆ เพิ่มมากขึ้นกว่าเดิมอย่างรวดเร็วทั้งที่เกิดจากการพัฒนาการและเกิดจากการผลักดันจากการเป็นอาชีพธรรมดาให้กลายเป็นวิชาชีพขึ้นมาใหม่ การเพิ่มขึ้นของวิชาชีพใหม่ ๆ ในประเทศสหพันธ์รัฐเยอรมันนีอย่างรวดเร็วในช่วงเวลาดังกล่าวทำให้ในปัจจุบันได้มีการเปลี่ยนแปลงของวิชาชีพที่เกิดขึ้นในประเทศนี้เป็นอย่างมาก ทั้งในเรื่องการจัดระบบ ระเบียบขององค์กรวิชาชีพ ตลอดจนการพัฒนาขององค์กรวิชาชีพทั้งหลาย

การควบคุมวิชาชีพในประเทศสหพันธ์รัฐเยอรมันนีนั้น มีวัตถุประสงค์เหมือนกันกับประเทศอื่น ๆ คือการควบคุมเพื่อประโยชน์ของสาธารณะและการพัฒนาวิชาชีพ ซึ่งในท้ายที่สุดก็คือประโยชน์ที่จะเกิดแก่ผู้รับบริการหรือผู้บริโภคส่วนใหญ่ของสังคม โดยประเทศเยอรมันได้ให้องค์กรวิชาชีพต่าง ๆ เหล่านี้เป็นองค์กรที่มีความอิสระ (Autonomous Body) คือได้รับมอบอำนาจจากรัฐไปดำเนินการในการควบคุมวิชาชีพได้เอง (Autonomous Legislation) ภายในขอบเขตอำนาจหน้าที่ของตนเอง แต่อย่างไรก็ตามโดยเหตุผลเฉพาะของประเทศสหพันธ์รัฐเยอรมันนีเองมีกรณีเป็นข้อยกเว้นหลักการดังกล่าวของวิชาชีพสำคัญวิชาชีพหนึ่งคือ วิชาชีพทางกฎหมาย ซึ่งในแต่ละรัฐของสหพันธ์รัฐเยอรมันนีนั้นจะทำหน้าที่จัดการสอบผู้ที่จบการศึกษาทางด้านกฎหมายจะเลือกสอบกับรัฐที่มหาวิทยาลัยของตนตั้งอยู่ หลังจากจบการศึกษาในเทอมที่เจ็ดเป็นอย่างช้าที่สุด ซึ่งส่วนใหญ่จะพร้อมเมื่อจบการศึกษาในเทอมที่แปด โดยผู้ที่สอบหลังจากจบการศึกษาในเทอมที่เจ็ดและเทอมที่แปดนี้จะได้สิทธิพิเศษในการสอบครั้งแรกถึง 2 ครั้ง ซึ่งสิทธิพิเศษในการสอบครั้งนี้เรียกว่า “Free shot” และการสอบของรัฐแต่ละรัฐอาจมีรายละเอียดแตกต่างกันออกไปได้ เช่น บางรัฐอาจกำหนดให้มีการมอบหมายงานให้ไปจัดทำมาเสนอโดยถือว่าเป็นส่วนหนึ่งของการทดสอบประกอบการสอบข้อเขียน และสัมภาษณ์เท่านั้น ซึ่งในรัฐอื่น ๆ อาจจะทำให้การสอบข้อเขียนและสัมภาษณ์เพียงอย่างเดียวและการสอบครั้งแรกนี้นับเป็นประตูสำคัญที่จะเข้าสู่การเป็นผู้ประกอบ วิชาชีพด้านกฎหมายของสหพันธ์รัฐเยอรมันนี ซึ่งหากไม่สามารถสอบผ่านได้ในครั้งเดียว (หรือ 2 ครั้ง หากได้สิทธิพิเศษข้อสอบในลักษณะ Free shot ด้วย) แล้วจะไม่สามารถ

เข้าไปทำการทดสอบในครั้งที่ 2 (Second state Examination หรือ Final State Examination) ได้เลยแล้วก็จะไม่ได้รับปริญญาบัตรจาก มหาวิทยาลัยอีกด้วย ซึ่งจะทำให้ไม่สามารถประกอบวิชาชีพทางด้านนี้

สำหรับผู้ที่ผ่านการทดสอบในครั้งแรก ในขั้นต่อไปก็ต้องเข้ารับการฝึกงานต่อเนื่องกันเป็นระยะเวลา 2 ปี (เมื่อก่อนต้องใช้เวลา 3 ปี) โดยผู้ที่เข้ารับการฝึกงานในภาคราชการจะได้รับเงินเดือนจากรัฐจนกระทั่งครบระยะเวลาของการฝึกงาน และเมื่อครบกำหนดการฝึกงานแล้วจะต้องเข้ารับการทดสอบครั้งที่สอง โดยการสอบข้อเขียนและการสอบสัมภาษณ์ ผู้ที่ผ่านการสอบทั้งสองครั้งจะเรียกว่า “Assessor” สามารถสมัครเข้าเป็นสมาชิกเนติบัณฑิตของแต่ละแคว้น ซึ่งอยู่ภายใต้อำนาจหน้าที่ของกระทรวงยุติธรรม โดยมีสภาผู้ประกอบวิชาชีพของสหพันธรัฐเป็นผู้มีอำนาจในการวางกฎ ข้อบังคับ การปฏิบัติวิชาชีพและจรรยาบรรณในวิชาชีพ ซึ่งจะเห็นได้ว่าวิชาชีพทางกฎหมายของสหพันธรัฐเยอรมันนี้นั้น เน้นการให้ความสำคัญกับบทบาทของหน่วยงานของรัฐอื่น ๆ ในการควบคุมวิชาชีพทางกฎหมายมากกว่าองค์กรอื่น ทำให้องค์กรวิชาชีพทางกฎหมายมีบทบาทเป็นเพียงผู้วางกฎกติกาในเรื่องของจรรยาบรรณเท่านั้น และไม่ได้มีอำนาจในการออกใบอนุญาตให้ประกอบวิชาชีพดังเช่นวิชาชีพอื่น ๆ แต่อย่างใด

สำหรับวิชาชีพทางด้านวิศวกรรมของสหพันธรัฐเยอรมันนี้นั้น มีวิธีการและระบบในการควบคุมและบริหารจัดการวิชาชีพที่ค่อนข้างแตกต่างจากประเทศอื่น ๆ โดยเฉพาะประเทศไทยอยู่บางประการ ซึ่งอาจเรียกว่าเป็นการควบคุมวิชาชีพโดยระบบของ การศึกษาหรือการควบคุมการประกอบวิชาชีพโดยสถาบัน การศึกษา ส่วนการควบคุมการประกอบวิชาชีพของประเทศไทยนั้นเป็นการควบคุมหลังจากจบการศึกษาโดยองค์กรวิชาชีพ เนื่องจากสหพันธรัฐเยอรมันนี้นั้นได้กำหนดกรอบนโยบายในการพัฒนาวิชาชีพวิศวกรรม เริ่มตั้งแต่การศึกษาเลยทีเดียว โดยเริ่มกำหนดในระดับของสหพันธรัฐ เพื่อให้รัฐหรือแคว้นทั้ง 16 แคว้น ใช้เป็นแนวทางในการควบคุมคุณภาพและพัฒนาวิชาชีพวิศวกรรม เรียกว่า “Federal Framework Act for Higher Education: HGR” การแนวทางนี้จะประกอบด้วย หลักสูตรการศึกษาและหลักเกณฑ์ในด้านการสอบเพื่อให้มีความสอดคล้องกับทั้งประเทศ นอกจากนั้นแล้วสหพันธรัฐเยอรมันนี้ยังได้กำหนดให้มีสภาเพื่อการรับรองหลักสูตรการศึกษาในระดับของสหพันธรัฐ เพื่อรับรองหลักสูตรการศึกษาในสาขาวิศวกรรมต่าง ๆ สำหรับการประกันคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาอีกด้วย ซึ่งแตกต่างจากประเทศไทยที่กำหนดให้เป็นอำนาจขององค์กรวิชาชีพที่จะเป็นผู้รับรองหลักสูตรการศึกษาในวิชาชีพเท่านั้น

สภาเพื่อการรับรองหลักสูตรและการศึกษา (The Federal Accreditation Council หรือ Akkreditierungsrat: FAC) จะประกอบไปด้วยสมาชิก 14 คน ในจำนวนนี้จะเป็นผู้ประกอบวิชาชีพวิศวกรรม ซึ่งเป็นนักวิทยาศาสตร์ 4 คน ตัวแทนของผู้ประกอบวิชาชีพวิศวกรรมในสาขาต่าง ๆ

รวมทั้ง สหภาพการค้า อีก 4 คน รวมทั้งอธิการบดีของมหาวิทยาลัย หรือมหาวิทยาลัยด้านเทคนิค จำนวน 2 คน นอกจากนี้ยังมีนักเรียน จำนวน 2 คน และตัวแทนของแคว้นอีก จำนวน 2 คน ทั้งนี้ สภาเพื่อ การรับรองหลักสูตรและการศึกษา (FAC) เป็นองค์กรที่อยู่ในบังคับบัญชาของรัฐบาล แต่ ในการดำเนินงานนั้น FAC จะดำเนินการโดยหน่วยงาน อิสระที่อยู่ภายใต้ความรับผิดชอบของ FAC ซึ่งในระยะแรก ๆ ผู้ที่เกี่ยวข้องหลาย ๆ ฝ่ายได้มีความเป็นห่วงถึงการใช่วิธีการนี้ จะทำให้เกิดความเสียหายต่อการรับรองหลักสูตรการศึกษาวิชาชีพวิศวกรรมในสหพันธรัฐเยอรมันนี้

การประกอบวิชาชีพวิศวกรรมโยธาของคนต่างด้าว

เมื่อทำการศึกษาถึงขั้นตอน ระเบียบในการขอรับใบอนุญาตเพื่อประกอบวิชาชีพวิศวกรรมโยธา ตามที่ได้กล่าวมาข้างต้นแล้ว จะเห็นว่าหากเป็นวิศวกรชาวไทย ไม่มีปัญหาใดๆ สำหรับการขอรับอนุญาต แต่ถ้าเป็นวิศวกรโยธาที่เป็นคนต่างด้าวที่มีได้มีสัญชาติไทยแล้ว นอกจากพระราชบัญญัติ วิศวกร พ.ศ.2542 แล้ว ก็จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องพิจารณากฎหมายอื่น ๆ เกี่ยวข้องกับการประกอบวิชาชีพวิศวกรรมด้วย ดังนี้

1. กฎหมายเกี่ยวกับการเข้าเมืองของคนต่างด้าว

คนต่างด้าวที่เข้ามาในประเทศไทย จะต้องได้รับการตรวจลงตราตามกฎหมายว่าด้วยคนเข้าเมือง และจะมีสิทธิอยู่ในประเทศไทยได้ตามที่ได้รับอนุญาตให้เท่านั้น

1.1 การเข้าและออกนอกราชอาณาจักร ตามพระราชบัญญัติคนเข้าเมือง พ.ศ 2522

บุคคลต่างด้าวผู้ใดประสงค์ที่จะเข้าและออกนอกราชอาณาจักร ต้องปฏิบัติตามกฎหมายเกี่ยวกับคนเข้าเมือง โดยมาตรา 11 กำหนดว่า บุคคลซึ่งเดินทางเข้ามาในหรือออกไปนอกราชอาณาจักรจะต้องเดินทางเข้ามาหรือออกไปตามช่องทาง ด่านตรวจคนเข้าเมือง เขตท่าสถานี หรือท้องที่และตามกำหนดเวลา ทั้งนี้ ตามที่รัฐมนตรีจะได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา

คนต่างด้าวที่มีลักษณะดังต่อไปนี้ไม่สามารถเข้ามาในราชอาณาจักรได้ (ตามมาตรา 12) กล่าวคือ ไม่มีหนังสือเดินทางหรือเอกสารใช้แทนหนังสือเดินทางอันถูกต้องและยังสมบูรณ์อยู่ หรือมิแต่ไม่ได้รับการตรวจลงตราในหนังสือเดินทางหรือเอกสารใช้แทนหนังสือเดินทางเช่นว่านั้นจากสถานทูตหรือสถานกงสุลไทยในต่างประเทศหรือจากกระทรวงการต่างประเทศ เว้นแต่กรณีที่ไม่ต้องมีการตรวจลงตราสำหรับคนต่างด้าวบางประเภทเป็นกรณีพิเศษ

1.2 การตรวจลงตราเพื่อเข้ามาในราชอาณาจักร

การตรวจลงตราและการยกเว้นการตรวจลงตราให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์วิธีการและเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง

1.2.1 การตรวจลงตราต้องเสียค่าธรรมเนียมตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

1.2.2 ไม่มีปัจจัยในการยังชีพตามควรแก่กรณีที่เข้ามาในราชอาณาจักร

1.2.3 เข้ามาเพื่อมีอาชีพเป็นกรรมกร หรือเข้ามาเพื่อรับจ้างทำงานด้วยกำลังกาย โดยไม่ได้อาศัยวิชาความรู้หรือการฝึกทางวิชาการ หรือเข้ามาเพื่อทำงานอื่นอันเป็นการฝ่าฝืนกฎหมายว่าด้วยการทำงานของคนต่างด้าว

1.2.4 วิกจริตหรือมีโรคอย่างใดอย่างหนึ่งตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

1.2.5 ยังมีได้ปลูกฝีป้องกันไข้ทรพิษ หรือฉีดวัคซีน หรือปฏิบัติการอย่างอื่นตามวิชาการแพทย์เพื่อป้องกันโรคติดต่อตามที่กฎหมายบัญญัติและไม่ยอมให้แพทย์ตรวจคนเข้าเมืองกระทำการเช่นนั้น

1.2.6 เคยได้รับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาของศาลไทยหรือคำสั่งที่ชอบด้วยกฎหมาย หรือคำพิพากษาของศาลต่างประเทศ เว้นแต่เป็นโทษสำหรับความผิดเหตุโทษหรือความผิดอันได้กระทำโดยประมาท หรือความผิดที่ยกเว้นไว้ในกฎกระทรวง

1.2.7 มีพฤติการณ์เป็นที่น่าเชื่อว่าเป็นบุคคลที่เป็นภัยต่อสังคม หรือจะก่อเหตุร้ายให้เกิดขึ้นต่อความสงบสุขหรือความปลอดภัยของประชาชนหรือความมั่นคงแห่งราชอาณาจักร หรือบุคคลซึ่งเจ้าหน้าที่รัฐบาลต่างประเทศได้ออกหมายจับ

1.2.8 มีพฤติการณ์เป็นที่น่าเชื่อว่าจะเข้ามาเพื่อการค้าประเวณี การค้าหญิง หรือเด็ก การค้ายาเสพติดให้โทษ การลักลอบหนีภาษีศุลกากร หรือเพื่อประกอบกิจการอื่นที่ขัดต่อความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน

1.2.9 ไม่มีเงินติดตัวหรือไม่มีประกันตามที่รัฐมนตรีประกาศตามมาตรา 14

1.2.10 รัฐมนตรีไม่อนุญาตให้เข้ามาในราชอาณาจักรตามมาตรา 16

1.2.11 ถูกรัฐบาลไทยหรือรัฐบาลต่างประเทศเนรเทศ หรือถูกเพิกถอนสิทธิการอยู่อาศัยในราชอาณาจักรหรือในต่างประเทศมาแล้วหรือถูกพนักงานเจ้าหน้าที่ส่งกลับออกไปนอกราชอาณาจักร โดยรัฐบาลไทยเสียค่าใช้จ่าย ทั้งนี้ เว้นแต่รัฐมนตรีได้พิจารณาขานให้เป็นที่กรณีพิเศษเฉพาะราย

การตรวจวินิจฉัยโรค ร่างกายหรือจิต ตลอดจนการปฏิบัติการเพื่อป้องกันโรคติดต่อ ให้ใช้แพทย์ตรวจคนเข้าเมือง

1.3 คนต่างด้าวที่ได้รับยกเว้นไม่ต้องมีหนังสือเดินทาง

กงต่างด้าวบางประเภทที่สามารถเข้าในราชอาณาจักรได้ โดยไม่ต้องมีหนังสือเดินทาง หรือเอกสารใช้แทนหนังสือเดินทาง (มาตรา 13) คือ

1.3.1 ผู้ควบคุมพาหนะและคนประจำพาหนะทางน้ำหรือทางอากาศซึ่งเพียงแต่แวะเข้ามายังท่าสถานีหรือท้องที่ในราชอาณาจักรแล้วกลับออกไป

เพื่อประโยชน์ในการควบคุมบุคคลดังกล่าว พนักงานเจ้าหน้าที่จะออกหนังสือสำคัญตามแบบที่กำหนดในกฎกระทรวงเพื่อให้ถือไว้ก็ได้

1.3.2 คนสัญชาติของประเทศที่มีอาณาเขตติดต่อกับประเทศไทยเดินทางข้ามพรมแดนไปมาชั่วคราว โดยปฏิบัติตามข้อตกลงระหว่างรัฐบาลไทยกับรัฐบาลแห่งประเทศนั้น

1.3.3 คนโดยสารรถไฟผ่านแดนซึ่งถือตัวโดยสารตลอดเพียงแต่ผ่านอาณาเขตประเทศไทยไปนอกราชอาณาจักรตามข้อตกลงระหว่างรัฐบาลไทยกับรัฐบาลแห่งประเทศนั้น ๆ และรวมตลอดถึงผู้ควบคุมพาหนะและคนประจำพาหนะแห่งรถไฟเช่นว่านั้นด้วย

นอกจากนั้นมาตรา 15 ยังกำหนดให้คนต่างด้าวซึ่งเข้ามาในราชอาณาจักรทราบเท่าที่ อยู่ในฐานะดังต่อไปนี้ให้ได้รับการยกเว้นไม่ต้องปฏิบัติตามหน้าที่ของคนต่างด้าวตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัตินี้

1.3.4 นอกจากการปฏิบัติหรือการต้องห้ามตามมาตรา 11 มาตรา 12 (1) (4) และ (5) และมาตรา 18 วรรคสอง

1) บุคคลในขณะผู้แทนทางทูตซึ่งรัฐบาลต่างประเทศส่งเข้ามาปฏิบัติหน้าที่ในราชอาณาจักรหรือซึ่งเดินทางผ่านราชอาณาจักร เพื่อไปปฏิบัติหน้าที่ในประเทศอื่น

2) พนักงานฝ่ายกงสุลและลูกจ้างฝ่ายกงสุลซึ่งรัฐบาลต่างประเทศส่งเข้ามาปฏิบัติหน้าที่ในราชอาณาจักร หรือซึ่งเดินทางผ่านราชอาณาจักรเพื่อไปปฏิบัติหน้าที่ในประเทศอื่น

3) บุคคลซึ่งรัฐบาลต่างประเทศโดยความเห็นชอบของรัฐบาลไทยให้เข้ามาปฏิบัติหน้าที่หรือภารกิจในราชอาณาจักร

4) บุคคลซึ่งปฏิบัติหน้าที่หรือภารกิจในราชอาณาจักร เพื่อรัฐบาลไทยตามความตกลงที่รัฐบาลไทยได้ทำไว้กับรัฐบาลต่างประเทศ

5) หัวหน้าสำนักงานขององค์การหรือทบวงการระหว่างประเทศที่มีกฎหมายคุ้มครองการดำเนินงานในประเทศไทย หรือซึ่งรัฐบาลไทยได้ให้ความเห็นชอบด้วยแล้ว และรวมถึงพนักงานหรือผู้เชี่ยวชาญหรือบุคคลอื่นซึ่งองค์การหรือทบวงการเช่นว่านั้น แต่งตั้งหรือมอบหมายให้ปฏิบัติหน้าที่หรือภารกิจในราชอาณาจักร เพื่อองค์การหรือทบวงการดังกล่าว หรือเพื่อรัฐบาลไทยตามความตกลงที่รัฐบาลไทยได้ทำไว้กับองค์การหรือทบวงการระหว่างประเทศนั้น

6) คู่สมรส หรือบุตร ซึ่งอยู่ในความอุปการะและเป็นส่วนแห่งครัวเรือนของบุคคลตาม 1) 2) 3) 4) หรือ 5)

7) คนรับใช้ส่วนตัวซึ่งเดินทางจากต่างประเทศเพื่อมาทำงานประจำเป็นปกติ ณ ที่พักอาศัยของบุคคลตาม 1) หรือบุคคลซึ่งได้รับเอกสิทธิเท่าเทียมกันกับบุคคลซึ่งมีตำแหน่งทางทูตตามความตกลงที่รัฐบาลไทยได้ทำไว้กับรัฐบาลต่างประเทศหรือกับองค์การหรือทบวงการะหว่างประเทศ

ในกรณีตาม 1) 2) 6) หรือ 7) ให้เป็นไปตามพันธกรณีระหว่างประเทศและหลักถ้อยที่ถ้อยปฏิบัติต่อกัน

ให้พนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจสอบถามและขอข้อมูลหลักฐานเพื่อสอบสวนว่าบุคคลซึ่งเข้ามาในราชอาณาจักรนั้นเป็นผู้ได้รับยกเว้นตามมาตรานี้

1.4 อำนาจของรัฐมนตรีในการกำหนดเงื่อนไขสำหรับคนต่างด้าวที่จะเข้ามาในราชอาณาจักร ดังนี้

1.4.1 กำหนดพฤติการณ์ที่ไม่ให้เข้ามาในราชอาณาจักร (มาตรา 16)

ในกรณีที่มีพฤติการณ์ซึ่งรัฐมนตรีเห็นว่า เพื่อประโยชน์แก่ประเทศหรือเพื่อความสงบเรียบร้อย วัฒนธรรมหรือศีลธรรมอันดี หรือความผาสุกของประชาชน ไม่สมควรอนุญาตให้คนต่างด้าวผู้ใดหรือจำพวกใดเข้ามาในราชอาณาจักร รัฐมนตรีมีอำนาจสั่งไม่อนุญาตให้คนต่างด้าวผู้นั้นหรือจำพวกนั้นเข้ามาในราชอาณาจักรได้

นอกจากนั้นยังสามารถกำหนดพฤติการณ์เฉพาะเรื่องได้ (มาตรา 17) ในกรณีพิเศษเฉพาะเรื่อง รัฐมนตรีโดยอนุมัติของคณะรัฐมนตรีจะอนุญาตให้คนต่างด้าวผู้ใดหรือจำพวกใดเข้ามาอยู่ในราชอาณาจักรภายใต้เงื่อนไขใด ๆ หรือจะยกเว้นไม่จำเป็นต้องปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้ ในกรณีใด ๆ ก็ได้

1.4.2 กำหนดเหตุผลที่จะเข้ามาในราชอาณาจักรเป็นการชั่วคราว

คนต่างด้าวซึ่งจะเข้ามาในราชอาณาจักรเป็นการชั่วคราวได้จะต้องเข้ามาเพื่อการดังต่อไปนี้ (มาตรา 34) ดังนี้

- 1) การปฏิบัติหน้าที่ทางทูตหรือกงสุล
- 2) การปฏิบัติหน้าที่ทางราชการ
- 3) การท่องเที่ยว
- 4) การเล่นกีฬา
- 5) ธุรกิจ
- 6) การลงทุนที่ได้รับความเห็นชอบจากกระทรวงทบวงกรมที่เกี่ยวข้อง

7) การลงทุนหรือการอื่นที่เกี่ยวกับการลงทุนภายใต้บังคับกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมการลงทุน

8) การเดินทางผ่านราชอาณาจักร

9) การเป็นผู้ควบคุมพาหนะหรือคนประจำพาหนะที่เข้ามายังท่า สถานีหรือท้องที่ในราชอาณาจักร

10) การศึกษาหรือคูงาน

11) การปฏิบัติหน้าที่สื่อมวลชน

12) การเผยแพร่ศาสนาที่ได้รับความเห็นชอบจากกระทรวงทบวงกรมที่เกี่ยวข้อง

13) การค้นคว้าทางวิทยาศาสตร์หรือฝึกสอนในสถาบันการค้นคว้าหรือสถาบันการศึกษาในราชอาณาจักร

14) การปฏิบัติงานด้านช่างฝีมือหรือผู้เชี่ยวชาญ

15) การอื่นตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

1.4.3 กำหนดระยะเวลาในการพักอาศัยอยู่ในราชอาณาจักรกำหนดระยะเวลาที่คนต่างด้าวจะเข้ามาในราชอาณาจักร มีกำหนดดังนี้ (มาตรา 35) คนต่างด้าวซึ่งเข้ามาในราชอาณาจักรเป็นการชั่วคราวตามมาตรา 34 อธิบดีหรือพนักงานเจ้าหน้าที่ซึ่งอธิบดีมอบหมายจะอนุญาตให้อยู่ในราชอาณาจักรภายใต้เงื่อนไขใด ๆ ก็ได้

ระยะเวลาที่จะอนุญาตให้อยู่ในราชอาณาจักรให้กำหนดดังนี้

- 1) ไม่เกินสามสิบวัน สำหรับกรณีตามมาตรา 34 (4) (8) และ (9)
- 2) ไม่เกินเก้าสิบวัน สำหรับกรณีตามมาตรา 34 (3)
- 3) ไม่เกินหนึ่งปี สำหรับกรณีตามมาตรา 34 (5) (10) (11) (12) (13) (14) และ (15)
- 4) ไม่เกินสองปี สำหรับกรณีตามมาตรา 34 (6)
- 5) ตามกำหนดระยะเวลาตามความจำเป็น สำหรับกรณีตามมาตรา 34 (1) และ (2)
- 6) ตามกำหนดระยะเวลาที่คณะกรรมการส่งเสริมการลงทุนพิจารณาเห็นสมควร สำหรับกรณีตามมาตรา 34 (7)

ในกรณีที่คนต่างด้าวมีเหตุจำเป็นจะต้องอยู่ในราชอาณาจักรเกินระยะเวลาที่กำหนดใน 1) 2) 3) และ 4) ให้อธิบดีเป็นผู้พิจารณาอนุญาตให้อยู่ต่อไปได้ครั้งละไม่เกินหนึ่งปีและเมื่อได้อนุญาตแล้วให้รายงานต่อคณะกรรมการเพื่อทราบพร้อมด้วยเหตุผลภายในเจ็ดวันนับแต่วันอนุญาต

การขออนุญาตเพื่ออยู่ในราชอาณาจักรเป็นการชั่วคราวต่อไปแต่ละครั้งให้คนต่างด้าวยื่นคำขอตามแบบและเสีค่าธรรมเนียมตามที่กำหนดในกฎกระทรวงในระหว่างรอฟังคำสั่งให้คนต่างด้าวผู้นั้นอยู่ในราชอาณาจักรไปพลางก่อนได้

หากคนต่างด้าวมีพฤติการณ์ดังที่บัญญัติไว้ในมาตรา 36 คนต่างด้าวซึ่งได้รับอนุญาตให้อยู่ในราชอาณาจักรเป็นการชั่วคราว หากมีพฤติการณ์ที่สมควรเพิกถอนการอนุญาตให้อยู่ในราชอาณาจักรให้อธิบดีหรือคณะกรรมการมีอำนาจเพิกถอนการอนุญาตที่ได้อนุญาตไว้นั้นได้ไม่ว่าอธิบดีหรือผู้ซึ่งอธิบดีมอบหมายเป็นผู้อนุญาต

ในกรณีที่อธิบดีมีคำสั่งเพิกถอนการอนุญาต คนต่างด้าวซึ่งถูกเพิกถอนการอนุญาตอาจยื่นอุทธรณ์ต่อคณะกรรมการได้ คำสั่งของคณะกรรมการให้เป็นที่สุดแต่ในกรณีที่คณะกรรมการมีคำสั่งเพิกถอนการอนุญาต คำสั่งของคณะกรรมการให้เป็นที่สุด

การอุทธรณ์คำสั่งของอธิบดีตามวรรคสอง ให้ยื่นต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ภายในสี่สิบแปดชั่วโมงนับแต่เวลาที่ได้ทราบคำสั่งของอธิบดี และให้ทำตามแบบและเสีค่าธรรมเนียมตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

เมื่อมีการเพิกถอนการอนุญาตตามวรรคหนึ่ง ให้ทำเป็นหนังสือแจ้งแก่คนต่างด้าว ในกรณีที่ไม้อาจส่งหนังสือเช่นนี้แก่คนต่างด้าวได้ เมื่อพนักงานเจ้าหน้าที่ได้ปิดไว้ ณ ที่พักของคนต่างด้าวที่ได้แจ้งแก่พนักงานเจ้าหน้าที่ไว้ครบกำหนดสี่สิบแปดชั่วโมงให้ถือว่าคนต่างด้าวผู้นั้นได้รับทราบคำสั่งแล้ว

1.4.4 หลักเกณฑ์ที่คนต่างด้าวต้องปฏิบัติ

คนต่างด้าวซึ่งได้รับอนุญาตให้อยู่ในราชอาณาจักรเป็นการชั่วคราวต้องปฏิบัติดังต่อไปนี้ (มาตรา 37)

1) ไม่ประกอบอาชีพหรือรับจ้างทำงาน เว้นแต่จะได้รับอนุญาตจากอธิบดีหรือพนักงานเจ้าหน้าที่ซึ่งอธิบดีมอบหมาย ถ้ากรณีใดมีกฎหมายว่าด้วยการทำงานของคนต่างด้าวบัญญัติไว้เป็นอย่างอื่นต้องได้รับอนุญาตตามกฎหมายนั้น

2) พักอาศัย ณ ที่ที่ได้แจ้งต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ เว้นแต่ในกรณีที่มีเหตุผลสมควรไม่สามารถพักอาศัย ณ ที่ที่ได้แจ้งต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ ให้แจ้งการเปลี่ยนที่พักอาศัยต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ภายในยี่สิบสี่ชั่วโมงนับแต่เวลาที่เข้าพักอาศัย

3) แจ้งต่อเจ้าพนักงานตำรวจ ณ สถานีตำรวจท้องที่ที่คนต่างด้าวผู้นั้นพักอาศัย ภายในยี่สิบสี่ชั่วโมงนับแต่เวลาที่ย้ายไป ในกรณีเปลี่ยนที่พักอาศัยและถ้าที่พักอาศัยใหม่อยู่ต่างท้องที่กับสถานีตำรวจท้องที่เดิมคนต่างด้าวผู้นั้นต้องแจ้งต่อเจ้าพนักงานตำรวจ ณ สถานีตำรวจท้องที่ที่ไปพักอาศัยใหม่ภายในยี่สิบสี่ชั่วโมงนับแต่เวลาที่ไปถึงด้วย

4) ถ้าเดินทางไปจังหวัดใดและอยู่ในจังหวัดนั้นเกินสี่สิบสี่ชั่วโมงให้คนต่างด้าวผู้นั้นแจ้งต่อเจ้าพนักงานตำรวจ ณ สถานีตำรวจท้องที่ภายในสี่สิบแปดชั่วโมงนับแต่เวลาที่ไปถึง

5) ถ้าอยู่ในราชอาณาจักรเกินเก้าสิบวัน คนต่างด้าวผู้นั้นต้องมีหนังสือแจ้งให้พนักงานเจ้าหน้าที่ ณ กองตรวจคนเข้าเมืองทราบถึงที่พักอาศัยของตน โดยมีชักร้าเมื่อครบระยะเก้าสิบวัน และต่อไปให้กระทำเช่นเดียวกันทุกระยะเก้าสิบวัน ถ้าท้องที่ใดมีที่ทำการตรวจคนเข้าเมืองตั้งอยู่ จะแจ้งต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ ณ ที่ทำการตรวจคนเข้าเมืองแห่งนั้นก็ได้

ความใน 3) และ 4) จะมีให้ใช้บังคับแก่กรณีใดตามมาตรา 34 โดยเงื่อนไขอย่างใด ให้เป็นไปตามที่อธิบดีกำหนด

การแจ้งตามมาตรา นี้ คนต่างด้าวอาจไปแจ้งด้วยตนเองหรือมีหนังสือแจ้งต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ก็ได้ ทั้งนี้ ตามระเบียบที่อธิบดีกำหนด

2. การเข้ามามีถิ่นที่อยู่ในราชอาณาจักร

รัฐมนตรีมีอำนาจประกาศในราชกิจจานุเบกษา กำหนดจำนวนคนต่างด้าว ซึ่งจะมีถิ่นที่อยู่ในราชอาณาจักรเป็นรายปี แต่มิให้เกินประเทศละหนึ่งร้อยคนต่อปี และสำหรับคนไร้สัญชาติมิให้เกินห้าสิบคนต่อปี

เพื่อประโยชน์แห่งการกำหนดจำนวนคนต่างด้าว บรรดาอาณานิคมของประเทศหนึ่ง รวมกันหรือแต่ละอาณาจักรซึ่งมีการปกครองของตนเองให้ถือเป็นประเทศหนึ่ง (มาตรา 40)

คนต่างด้าวจะเข้ามามีถิ่นที่อยู่ในราชอาณาจักรมิได้เว้นแต่จะได้รับอนุญาตจากคณะกรรมการและด้วยความเห็นชอบของรัฐมนตรี ทั้งนี้ ภายในจำนวนที่รัฐมนตรีประกาศตามมาตรา 40 และได้รับใบสำคัญถิ่นที่อยู่ตามมาตรา 47 แล้ว

การเข้ามามีถิ่นที่อยู่ในราชอาณาจักรของคนต่างด้าวเป็นไปเพื่อประโยชน์ของประเทศให้มากที่สุด ให้คณะกรรมการกำหนดหลักเกณฑ์เกี่ยวกับคุณสมบัติของคนต่างด้าวซึ่งขอเข้ามามีถิ่นที่อยู่ในราชอาณาจักร โดยคำนึงถึงรายได้ สินทรัพย์ ความรู้ ความสามารถในด้านวิชาชีพ และฐานะในครอบครัวของคนต่างด้าวดังกล่าวกับบุคคลซึ่งมีสัญชาติไทย เงื่อนไขเกี่ยวกับความมั่นคงของชาติ

หรือเงื่อนไขอื่นตามความเหมาะสม เพื่อใช้เป็นหลักเกณฑ์และเงื่อนไขในการพิจารณาอนุญาตให้คนต่างด้าวเข้ามามีถิ่นที่อยู่ในราชอาณาจักร

การขออนุญาต คนต่างด้าวจะขอก่อนเดินทางเข้ามาในราชอาณาจักรหรือขอภายหลังได้รับอนุญาตให้อยู่ในราชอาณาจักรเป็นการชั่วคราวแล้วก็ได้

คณะกรรมการมีอำนาจที่จะกำหนดหลักเกณฑ์ให้คนต่างด้าวซึ่งเข้ามาในราชอาณาจักรเป็นการชั่วคราวกรณีใดกรณีหนึ่งตามมาตรา 34 อาจยื่นคำขอเพื่อมีถิ่นที่อยู่ในราชอาณาจักรได้

คนต่างด้าวซึ่งได้รับอนุญาตให้มีถิ่นที่อยู่ในราชอาณาจักรก่อนเดินทางเข้ามาในราชอาณาจักร จะมีถิ่นที่อยู่ในราชอาณาจักร ต่อเมื่อเดินทางเข้ามาในราชอาณาจักรและได้ยื่นรายการและผ่านการตรวจ อนุญาตของพนักงานเจ้าหน้าที่ตามมาตรา 18 วรรคสอง และไม่เป็นผู้ต้องห้ามตามมาตรา 12 และมาตรา 44 และได้รับใบสำคัญถิ่นที่อยู่ตามมาตรา 47 แล้ว ในระหว่างขอรับใบสำคัญถิ่นที่อยู่ให้คนต่างด้าวผู้นั้นอยู่ในราชอาณาจักรไปพลางก่อนได้

2.1 คนต่างด้าวที่ไม่อยู่ในจำนวนจำกัดของรัฐมนตรี

บุคคลดังต่อไปนี้ไม่อยู่ภายใต้บังคับของประกาศกำหนดจำนวนคนต่างด้าว ซึ่งรัฐมนตรีประกาศตามมาตรา 40

2.1.1 คนต่างด้าวซึ่งเคยเข้ามามีถิ่นที่อยู่ในราชอาณาจักรแล้ว และได้กลับเข้ามาในราชอาณาจักรตามมาตรา 48 หรือมาตรา 51

2.1.2 หญิงซึ่งมีสัญชาติไทยโดยการเกิดและได้สละสัญชาติไทยในกรณีที่ได้สมรสกับคนต่างด้าว

2.1.3 บุตรซึ่งยังไม่บรรลุนิติภาวะของหญิงซึ่งมีสัญชาติไทยโดยการเกิดไม่ว่าหญิงนั้นจะสละสัญชาติไทยในกรณีที่ได้สมรสกับคนต่างด้าวหรือไม่ก็ตาม

2.1.4 บุตรของบิดามารดาซึ่งเป็นคนต่างด้าวที่เกิดในระหว่างเวลาที่มารดาออกไปนอกราชอาณาจักร โดยมีหลักฐานการแจ้งออกไปนอกราชอาณาจักรเพื่อกลับเข้ามาอีกตามมาตรา 48 เมื่อเดินทางเข้ามาในราชอาณาจักรพร้อมกับบิดาหรือมารดา ซึ่งกลับเข้ามาอีกภายในเวลาที่กำหนดตามหลักฐานการแจ้งออกไปนอกราชอาณาจักรและบุตรนั้นอายุยังไม่เกินหนึ่งปี

คนต่างด้าวที่นำเงินตราต่างประเทศเข้ามาลงทุนในราชอาณาจักรเป็นจำนวนไม่น้อยกว่าสิบล้านบาทเมื่อคณะกรรมการพิจารณาแล้วเห็นว่าไม่เป็นการฝ่าฝืนนโยบายยุติแห่งพระราชบัญญัตินี้

คณะกรรมการ โดยความเห็นชอบของรัฐมนตรีจะอนุญาตให้คนต่างด้าวผู้นั้นมีถิ่นที่อยู่ในราชอาณาจักรนอกเหนือจากจำนวนคนต่างด้าวที่รัฐมนตรีประกาศตามมาตรา 40 ก็ได้ แต่ในปีหนึ่ง ๆ จะเกินร้อยละห้าของจำนวนดังกล่าวมิได้

เพื่อประโยชน์ในการตรวจสอบเกี่ยวกับเงินตราต่างประเทศที่นำเข้ามาลงทุน คนต่าง
 ชาติซึ่งได้รับอนุญาตให้เข้ามามีถิ่นที่อยู่ในราชอาณาจักรตามวรรคหนึ่งต้องแสดงฐานะการเงินตาม
 ระเบียบที่คณะกรรมการกำหนดเป็นเวลาไม่น้อยกว่าสองปีแต่ไม่เกินห้าปี ทั้งนี้ ตามที่คณะกรรมการ
 เห็นสมควร

2.2 คนต่างชาตินี้ไม่สามารถเข้ามามีถิ่นที่อยู่ในราชอาณาจักร

ห้ามมิให้คนต่างชาตินี้เข้ามามีถิ่นที่อยู่ในราชอาณาจักรถ้าปรากฏว่า

2.2.1 เป็นผู้เคยได้รับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาของศาลไทยหรือคำสั่งที่ชอบด้วย
 กฎหมาย หรือคำพิพากษาของศาลต่างประเทศ เว้นแต่เป็นโทษสำหรับความผิดลหุโทษหรือความผิด
 อันได้กระทำโดยประมาทหรือความผิดที่ยกเว้นไว้ในกฎกระทรวง

2.2.2 เป็นผู้ไม่สามารถประกอบการหาเลี้ยงชีพได้ เพราะกายพิการหรือจิตฟั่นเฟือน
 ไม่สมประกอบ หรือมีโรคอย่างใดอย่างหนึ่งตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

ความข้างต้น มิให้ใช้บังคับแก่คนต่างชาตินี้เป็นบิดา มารดา สามี ภริยา หรือบุตรของ
 บุคคลซึ่งมีภูมิลำเนาอยู่ในราชอาณาจักร และมีฐานะที่จะเลี้ยงดูซึ่งกันและกันได้

คนต่างชาตินี้ซึ่งได้รับอนุญาตให้อยู่ในราชอาณาจักรเป็นการชั่วคราว หากประสงค์จะ
 มีถิ่นที่อยู่ในราชอาณาจักร ให้ยื่นคำขอตามแบบที่กำหนดในกฎกระทรวง ณ ที่ทำการตรวจคนเข้า
 เมืองในท้องที่ที่ตนอยู่ในกรณีท้องที่นั้นไม่มีที่ทำการตรวจคนเข้าเมือง ให้ยื่นคำขอ ณ ที่ทำการตรวจ
 คนเข้าเมืองที่ใกล้เคียง เมื่อคณะกรรมการพิจารณาแล้วเห็นว่ายังไม่เกินจำนวนที่รัฐมนตรีประกาศตาม
 มาตรา 40 หรือจำนวนตามมาตรา 43 แล้วแต่กรณีหรือเป็นบุคคลตามมาตรา 42 และไม่เป็นผู้ต้องห้าม
 ตามมาตรา 44 แล้วจะอนุญาตให้คนต่างชาตินี้มีถิ่นที่อยู่ในราชอาณาจักร โดยความเห็นชอบของ
 รัฐมนตรีก็ได้

คนต่างชาตินี้ซึ่งได้ยื่นคำขอเพื่อมีถิ่นที่อยู่ในราชอาณาจักร หากกำหนดระยะเวลาที่
 ได้รับอนุญาตให้อยู่ในราชอาณาจักรเป็นการชั่วคราวจะสิ้นสุดลงในระหว่างการพิจารณา คนต่างชาตินี้
 ผู้นั้นอาจยื่นคำขอ ณ ที่ทำการตรวจคนเข้าเมืองแห่งเดียวกันนั้น เพื่ออยู่ในราชอาณาจักรต่อไปจนถึง
 วันได้รับทราบผลการพิจารณา ให้คณะกรรมการหรือพนักงานเจ้าหน้าที่ซึ่งคณะกรรมการมอบหมาย
 มีอำนาจอนุญาตได้ การอนุญาตนี้ คณะกรรมการหรือพนักงานเจ้าหน้าที่ซึ่งคณะกรรมการมอบหมาย
 จะกำหนดเงื่อนไขประการใดก็ได้

การยื่นคำขออนุญาตตามวรรคหนึ่ง ให้เสียค่าธรรมเนียมตามที่กำหนดใน
 กฎกระทรวง

คนต่างชาตินี้ซึ่งเข้ามาในราชอาณาจักร ถ้าในระหว่างรอรับใบสำคัญถิ่นที่อยู่ตาม
 มาตรา 41 หรืออยู่ในระหว่างรอรับทราบผลของการพิจารณาของคณะกรรมการหรือพนักงาน

เจ้าหน้าที่ซึ่งคณะกรรมการมอบหมายตามมาตรา 45 วรรคสอง คนต่างด้าวผู้นั้นเดินทางออกไปนอกราชอาณาจักรให้ถือว่าการผ่อนผันให้อยู่ในราชอาณาจักรตามมาตรา 41 วรรคห้า หรือมาตรา 45 วรรคสอง เป็นอันสิ้นสุด เว้นแต่ก่อนเดินทางออกไปนอกราชอาณาจักรได้รับอนุญาตจากพนักงานเจ้าหน้าที่ให้กลับเข้ามาในราชอาณาจักรอีก และคนต่างด้าวผู้นั้นได้กลับเข้ามาภายในระยะเวลาที่พนักงานเจ้าหน้าที่กำหนดให้คนต่างด้าวผู้นั้นอยู่ในราชอาณาจักรต่อไปได้ตามที่ได้รับการผ่อนผัน

3. เงื่อนไขการอนุญาตให้คนต่างด้าวเข้ามามีถิ่นที่อยู่ในราชอาณาจักรตามประกาศคณะกรรมการพิจารณาคนเข้าเมือง

3.1 คุณสมบัติของผู้มีสิทธิได้รับการพิจารณาให้มีถิ่นที่อยู่ในราชอาณาจักร

3.1.1 คนต่างด้าวผู้ยื่นคำขอ ต้องถือหนังสือเดินทางที่ได้รับการตรวจลงตราประเภทคนอยู่ชั่วคราว (Non-Immigrant Visa) และได้รับอนุญาตให้อยู่ในราชอาณาจักรเป็นรายปีมาแล้วโดยมีรอบเวลาการพำนักไม่น้อยกว่า 3 ปี นับจนถึงวันยื่นคำขอ

3.1.2 คนต่างด้าวที่มีอายุสิบสี่ปีขึ้นไป ต้องได้รับการตรวจสอบประวัติดังต่อไปนี้

1) พิมพ์ลายนิ้วมือและกรอกประวัติลงในแบบพิมพ์ลายนิ้วมือคนต่างด้าวดังกล่าวส่งไปตรวจประวัติที่กองทะเบียนประวัติอาชญากรเพื่อตรวจสอบว่ามีประวัติกระทำผิดหรือไม่

2) ตรวจสอบหนังสือรับรองประวัติอาชญากรรมที่คนต่างด้าวนำมาแสดง

3) ตรวจสอบว่าคนต่างด้าวดังกล่าวเป็นบุคคลต้องห้าม ตามพระราชบัญญัติคนเข้าเมือง พ.ศ.2522 หรือไม่ โดยตรวจสอบจากระบบบัญชีเฝ้าดูของสำนักงานตรวจคนเข้าเมือง

4) ตรวจสอบว่าเป็นบุคคลที่มีหมายจับของตำรวจสากลจากกองการต่างประเทศสำนักงานตำรวจแห่งชาติ

3.1.3 คนต่างด้าวต้องแสดงข้อมูลเกี่ยวกับรายได้ สินทรัพย์ ความรู้ ความสามารถในด้านวิชาชีพและฐานะในครอบครัวของคนต่างด้าวดังกล่าวกับบุคคลซึ่งมีสัญชาติไทยหรือเงื่อนไขอื่นตามความเหมาะสมเป็นข้อมูลประกอบการพิจารณาอนุญาต

3.1.4 คนต่างด้าวต้องพูดและฟังภาษาไทยได้เข้าใจ

3.2 ประเภทการยื่นคำขอ

3.2.1 ประเภทเข้ามาเพื่อการลงทุน

3.2.2 ประเภทเข้ามาเพื่อทำงาน

3.2.3 ประเภทเข้ามาเพื่อเหตุผลทางมนุษยธรรม แบ่งเป็น 6 กรณี ดังนี้

- 1) กรณีคู่สมรส ขอมิถินที่อยู่ในราชอาณาจักร เพื่อให้ความอุปการะหรืออยู่ในความอุปการะของคู่สมรสผู้มีสัญชาติไทย
- 2) กรณีบุตร ขอมิถินที่อยู่ในราชอาณาจักร เพื่อให้ความอุปการะหรืออยู่ในความอุปการะของบิดาหรือมารดาผู้มีสัญชาติไทย
- 3) กรณีบิดาหรือมารดา ขอมิถินที่อยู่ในราชอาณาจักร เพื่อให้ความอุปการะหรืออยู่ในความอุปการะของบุตรผู้มีสัญชาติไทย
- 4) กรณีคู่สมรส ขอมิถินที่อยู่ในราชอาณาจักร เพื่อให้ความอุปการะหรืออยู่ในความอุปการะของคู่สมรสที่ได้รับอนุญาตให้ มีถิ่นที่อยู่ในราชอาณาจักรแล้ว
- 5) กรณีบุตร ขอมิถินที่อยู่ในราชอาณาจักรเพื่อให้ความอุปการะหรืออยู่ในความอุปการะของบิดาหรือมารดาที่ได้รับอนุญาตให้มิถินที่อยู่ในราชอาณาจักรแล้ว
- 6) กรณีบิดาหรือมารดา ขอมิถินที่อยู่ในราชอาณาจักรเพื่อให้ความอุปการะหรืออยู่ในความอุปการะของบุตรที่ได้รับอนุญาตให้มิถินที่อยู่ในราชอาณาจักรแล้ว

3.2.4 ประเภทเข้ามาเป็นผู้เชี่ยวชาญ

3.2.5 ประเภทกรณีพิเศษเฉพาะราย

3.3 คุณสมบัติของการยื่นคำขอแต่ละประเภท

3.3.1 คุณสมบัติของการยื่นคำขอประเภทเข้ามาเพื่อการลงทุน มีดังต่อไปนี้

- 1) เป็นผู้นำเงินเข้ามาลงทุนเป็นจำนวนไม่น้อยกว่า 10 ล้านบาท โดยมีหนังสือรับรองจากธนาคารพาณิชย์ในประเทศไทยซึ่งแสดงหลักฐานการโอนเงินจากต่างประเทศเข้ามาในประเทศไทย และ
- 2) การลงทุนต้องมีลักษณะที่เป็นประโยชน์ต่อเศรษฐกิจของประเทศ อย่างใดอย่างหนึ่งหรือรวมกันในกรณีดังต่อไปนี้
 - (1) ลงทุนในบริษัทจำกัดหรือบริษัทมหาชนจำกัด โดยต้องมีเอกสารหลักฐานแสดงการลงทุนซึ่งรับรองโดยหน่วยงานของรัฐบาลที่เกี่ยวข้องและกิจการนั้นจะต้องไม่ขัดต่อความสงบเรียบร้อยวัฒนธรรมหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน หรือ
 - (2) ลงทุนซื้อพันธบัตรรัฐบาลหรือพันธบัตรรัฐวิสาหกิจที่กระทรวงการคลังหรือธนาคารแห่งประเทศไทยเป็นผู้ค้ำประกัน โดยแสดงหลักฐานเกี่ยวกับการเป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์ในพันธบัตรนั้น ๆ หรือ
 - (3) ลงทุนในตลาดหลักทรัพย์ เช่น หุ้นสามัญ หุ้นกู้ หรือ หน่วยลงทุนเป็นต้น ทั้งนี้ต้องได้รับอนุมัติหรือรับรองจากคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ พร้อมกับแสดงหลักฐานใบหลักทรัพย์ดังกล่าวข้างต้น

ก. คนต่างด้าวที่ได้รับอนุญาตให้มีถิ่นที่อยู่แล้วต้องแสดงหลักฐานการถือครองการลงทุนต่อคณะกรรมการพิจารณาคนเข้าเมืองหรือพนักงานเจ้าหน้าที่ซึ่งได้รับมอบหมายภายในเดือนกันยายนของแต่ละปี เป็นระยะเวลาสามปีติดต่อกันนับตั้งแต่วันที่ได้รับอนุญาตให้มีใบสำคัญถิ่นที่อยู่โดยให้กรรมการและเลขานุการ คณะกรรมการพิจารณาคนเข้าเมืองหรือพนักงานเจ้าหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายมีอำนาจหน้าที่ตรวจสอบการลงทุนดังกล่าวว่าเป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการกำหนดไว้หรือไม่แล้วรายงานให้คณะกรรมการพิจารณาคนเข้าเมืองทราบภายในเดือนพฤศจิกายนของทุกปี

ข. เมื่อตรวจสอบในภายหลังพบว่า คนต่างด้าวรายใดที่ได้รับอนุญาตให้มีถิ่นที่อยู่ในราชอาณาจักรแล้ว ขาดคุณสมบัติตามหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการพิจารณาคนเข้าเมืองกำหนดไว้ ให้กรรมการและเลขานุการ คณะกรรมการพิจารณาคนเข้าเมือง รายงานต่อคณะกรรมการพิจารณาคนเข้าเมือง และให้เสนอความเห็นต่อรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย เพื่อสั่งเพิกถอนการอนุญาตได้

3.3.2 คุณสมบัติของการยื่นคำขอประเภทเข้ามาเพื่อทำงาน มีดังต่อไปนี้

1) คนต่างด้าวต้องทำงานตำแหน่งระดับผู้บริหาร ซึ่งได้แก่ ตำแหน่งประธานกรรมการ หรือกรรมการของนิติบุคคลซึ่งจดทะเบียนในประเทศไทย โดยมีทุนจดทะเบียนไม่น้อยกว่า 10 ล้านบาท และมีอำนาจลงนามผูกพันนิติบุคคลนั้น มาแล้ว เป็นเวลาไม่น้อยกว่า 1 ปี นับจนถึงวันที่ยื่นคำร้อง โดยคนต่างด้าวมีรายได้ต่อปีเฉลี่ยไม่น้อยกว่าเดือนละ 50,000 บาท เป็นเวลาไม่น้อยกว่า 2 ปีติดต่อกัน นับจนถึงวันที่ยื่นคำขอ และ แสดงหลักฐานการเสียภาษีโดยถูกต้อง และ

2) ธุรกิจที่คนต่างด้าวทำงานนั้น เป็นประโยชน์ต่อเศรษฐกิจของประเทศอันได้แก่

(1) ธุรกิจที่เกี่ยวข้องเนื่องกับการค้าต่างประเทศ โดยเป็นบริษัทที่มียอดเงินตราต่างประเทศในการส่งสินค้าออกในรอบ 3 ปีที่ผ่านมาเฉลี่ยปีละไม่น้อยกว่า 20 ล้านบาท โดยมีหนังสือรับรองจากธนาคารพาณิชย์ที่เกี่ยวข้อง หรือเป็นบริษัทให้เงินกู้แก่บริษัทที่ผลิตสินค้าในประเทศ โดยการนำเงินตราต่างประเทศเข้ามาในรอบ 3 ปีรวมแล้วไม่น้อยกว่า 100 ล้านบาท หรือ

(2) ธุรกิจเกี่ยวกับการท่องเที่ยว โดยเป็นบริษัทดำเนินกิจการท่องเที่ยวที่มีผลประกอบการย้อนหลัง 3 ปี แสดงว่าบริษัทได้นำนักท่องเที่ยวเข้ามา เฉลี่ยปีละไม่น้อยกว่า 5,000 คน โดยมีหนังสือรับรองที่แสดงรายละเอียดจากหน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว หรือ

(3) ธุรกิจอื่น ๆ ต้องเป็น ธุรกิจที่คนต่างด้าวเป็นผู้ถือหุ้นที่ชำระแล้วเต็มมูลค่าในนิติบุคคลนั้น ๆ ไม่น้อยกว่า 5 ล้านบาท เป็นเวลาไม่น้อยกว่า 2 ปีนับจนถึงวันที่ยื่นคำขอ

3.3.3 คุณสมบัติของการยื่นคำขอประเภทเข้ามาเพื่อเหตุผลทางมนุษยธรรมแต่ละกรณี มีดังนี้

1) กรณีคู่สมรส ขอมิถิ่นที่อยู่ในราชอาณาจักร เพื่อให้ความอุปการะหรืออยู่ในความอุปการะของคู่สมรสผู้มีสัญชาติไทย มีคุณสมบัติดังต่อไปนี้

(1) ประเภทผู้ให้ความอุปการะทำงานในประเทศไทย

ก. เป็นคู่สมรสโดยชอบด้วยกฎหมาย โดยจดทะเบียนสมรสตามกฎหมายมาแล้วเป็นเวลาไม่น้อยกว่า 2 ปีนับจนถึงวันที่ยื่นคำขอและมีบุตรด้วยกันจริง ในกรณีที่ไม่สามารถมีบุตรได้ ต้องนำไปรับรองแพทย์ซึ่งแสดงผลการไม่สามารถมีบุตร จากโรงพยาบาลมาแสดง ส่วนในกรณีที่ไม่มีบุตรและไม่สามารถนำไปรับรองแพทย์มาแสดงถึงผลการไม่สามารถมีบุตรได้ จะต้องจดทะเบียนสมรสตามกฎหมายมาแล้วเป็นเวลาไม่น้อยกว่า 5 ปี และ

ข. คู่สมรสคนใดคนหนึ่ง หรือทั้ง สองคนรวมกัน มีรายได้เพียงพอต่อการให้ความอุปการะ โดยมีรายได้ต่อปีเฉลี่ยไม่น้อยกว่าเดือนละ 30,000 บาท เป็นเวลาไม่น้อยกว่า 2 ปีติดต่อกันนับจนถึงวันที่ยื่นคำขอและแสดงหลักฐานการเสียภาษีโดยถูกต้อง และ

ค. บุคคลสัญชาติไทยแสดงความประสงค์ที่จะให้ความอุปการะ หรืออยู่ในความอุปการะของคนต่างด้าวที่ยื่นคำขอ

(2) ประเภทผู้ให้ความอุปการะเป็นผู้สูงอายุ

ก. คนต่างด้าวต้องมีอายุ 50 ปี บริบูรณ์ขึ้นไปนับจนถึงวันที่ยื่นคำขอและ

ข. เป็นคู่สมรสโดยชอบด้วยกฎหมายโดยจดทะเบียนสมรสตามกฎหมายมาแล้วเป็นเวลาไม่น้อยกว่า 2 ปีนับจนถึงวันที่ยื่นคำขอ และ

ค. ผู้ให้ความอุปการะมีรายได้ต่อปีเฉลี่ยไม่น้อยกว่าเดือนละ 65,000 บาท เป็นเวลาไม่น้อยกว่า 2 ปีติดต่อกันนับจนถึงวันที่ยื่นคำขอ และ

ง. บุคคลสัญชาติไทยแสดงความประสงค์ที่จะให้ความอุปการะหรืออยู่ในความอุปการะของคนต่างด้าวที่ยื่นคำขอ

2) กรณีบุตรขอมิถิ่นที่อยู่ในราชอาณาจักรเพื่อให้ความอุปการะหรืออยู่ในความอุปการะของบิดาหรือมารดาผู้มีสัญชาติไทยมีคุณสมบัติดังต่อไปนี้

(1) ประเภทบุตรให้ความอุปการะบิดาหรือมารดาผู้มีสัญชาติไทย

ก. เป็นบุตรโดยหลักสายโลหิต และ

ข. บิดาหรือมารดาต้องมีอายุ 50 ปี บริบูรณ์ขึ้นไปนับจนถึงวันที่ยื่นคำขอ และ

ค. ผู้ให้ความอุปการะมีรายได้ต่อปีเฉลี่ยไม่น้อยกว่าเดือนละ 30,000 บาท เป็นเวลาไม่น้อยกว่า 2 ปีติดต่อกันนับจนถึงวันที่ยื่นคำขอและแสดงหลักฐานการเสียภาษีโดยถูกต้อง และ

ง. บุคคลสัญชาติไทยแสดงความประสงค์ที่จะอยู่ในความอุปการะของคนต่างด้าวที่ยื่นคำขอ

(2) ประเภทบุตรขออยู่ในความอุปการะของบิดาหรือมารดาผู้มีสัญชาติไทย

ก. เป็นบิดาหรือมารดาโดยหลักสายโลหิตและมีการจดทะเบียนรับรองบุตรและ

ข. เป็นบุตรที่ยังไม่สมรส และอายุต่ำกว่า 20 ปี หากอายุตั้งแต่ 20 ปีขึ้นไปนับจนถึงวันที่ยื่นคำขอต้องมีเหตุผลความจำเป็นที่ยังต้องอยู่ในความอุปการะของบิดาหรือมารดา เช่น กำลังศึกษาอยู่ในระดับไม่สูงกว่าปริญญาตรี โดยมีหลักฐานการศึกษามาแสดงและเป็นกรณีที่ได้ศึกษาต่อเนื่องมาก่อนอายุครบ 20 ปี หรือป่วยจนไม่สามารถดูแลตนเองได้ ซึ่งต้องนำไปรับรองแพทย์ ที่แสดงผลการป่วยจากโรงพยาบาลมาแสดง และ

ค. ผู้ให้ความอุปการะมีรายได้ต่อปีเฉลี่ยไม่น้อยกว่าเดือนละ 30,000 บาท เป็นเวลาไม่น้อยกว่า 2 ปีติดต่อกัน นับจนถึงวันที่ยื่นคำขอและแสดงหลักฐานการเสียภาษีโดยถูกต้อง และ

ง. บุคคลสัญชาติไทยแสดงความประสงค์ที่จะให้ความอุปการะคนต่างด้าวที่ยื่นคำขอ

3) กรณีบิดาหรือมารดา ขอมิถิ่นที่อยู่ในราชอาณาจักร เพื่อให้ความอุปการะหรืออยู่ในความอุปการะของบุตรผู้มีสัญชาติไทยมีคุณสมบัติดังต่อไปนี้

(1) ประเภทบิดาหรือมารดาให้ความอุปการะบุตรผู้มีสัญชาติไทย

ก. เป็นบิดาหรือมารดาโดยหลักสายโลหิต และมีการจดทะเบียนรับรองบุตร และ

ข. เป็นบุตรที่ยังไม่สมรส และอายุต่ำกว่า 20 ปี หากอายุตั้งแต่ 20 ปีขึ้นไปนับจนถึงวันที่ยื่นคำขอ ต้องมีเหตุผลความจำเป็นที่ยังต้องอยู่ในความอุปการะของบิดาหรือมารดา เช่น กำลังศึกษาอยู่ในระดับไม่สูงกว่าปริญญาตรี โดยมีหลักฐานการศึกษามาแสดงและเป็นกรณีที่ได้ศึกษาต่อเนื่องมาก่อนอายุครบ 20 ปี หรือป่วยจนไม่สามารถดูแลตนเองได้ ซึ่งต้องนำไปรับรองแพทย์ที่แสดงผลการป่วยจากโรงพยาบาลมาแสดง และ

ค. ผู้ให้ความอุปการะมีรายได้ต่อปีเฉลี่ยไม่น้อยกว่าเดือนละ 30,000 บาท เป็นเวลาไม่น้อยกว่า 2 ปี ติดต่อกัน นับจนถึงวันที่ยื่นคำขอและแสดงหลักฐานการเสียภาษีโดยถูกต้อง

(2) ประเภทบิดาหรือมารดาขออยู่ในความอุปการะของบุตรผู้มีสัญชาติไทย

ก. เป็นบุตรโดยหลักสายโลหิต และ

ข. บิดาหรือมารดาต้องมีอายุ 50 ปี บริบูรณ์ขึ้นไปนับจนถึงวันที่ยื่นคำขอ และ

ค. ผู้ให้ความอุปการะมีรายได้ต่อปีเฉลี่ยไม่น้อยกว่าเดือนละ 30,000 บาท เป็นเวลาไม่น้อยกว่า 2 ปีติดต่อกันนับจนถึงวันที่ยื่นคำขอและแสดงหลักฐานการเสียภาษีโดยถูกต้อง และ

ง. บุคคลสัญชาติไทยแสดงความประสงค์ที่จะให้ความอุปการะคนต่างด้าวที่ยื่นคำขอ

4. หลักเกณฑ์การพิจารณาคนต่างด้าวเข้าตามคำสั่งของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ

สำนักงานตำรวจแห่งชาติได้มี คำสั่งที่ 777/2551 เรื่อง หลักเกณฑ์และเงื่อนไขในการพิจารณากรณีคนต่างด้าวขออนุญาตอยู่ในราชอาณาจักรเป็นการชั่วคราว ซึ่งประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่ม 126 ตอนพิเศษ 32ง วันที่ 27 กุมภาพันธ์ พ.ศ.2552 ดังนี้

การพิจารณาอนุญาตให้คนต่างด้าวอยู่ต่อในราชอาณาจักร กรณีมีเหตุจำเป็นครั้งละไม่เกิน 1 ปี ตามนัยมาตรา 35 วรคสามแห่งพระราชบัญญัติคนเข้าเมือง พ.ศ.2522 ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์การพิจารณาอนุญาตให้คนต่างด้าวอยู่ต่อในราชอาณาจักรท้ายคำสั่งนี้ สำหรับรายการเอกสารประกอบการพิจารณาให้สำนักงานตรวจคนเข้าเมืองกำหนดเป็นคำสั่งและรายงานสำนักงานตำรวจแห่งชาติเพื่อทราบ ทั้งนี้ตามเหตุผลและความจำเป็นในแต่ละกรณี ๆ ไป

ในระหว่างการพิจารณาอนุญาตให้คนต่างด้าวอยู่ต่อในราชอาณาจักร ให้คนต่างด้าวผู้นั้นอยู่ในราชอาณาจักรไปพลางก่อนได้ โดยให้พนักงานเจ้าหน้าที่ประทับตราנדฟังผลเพื่ออนุญาตให้คนต่างด้าวผู้นั้นอยู่รอฟังผลได้หลายครั้งตามความจำเป็น แต่รวมแล้วไม่เกิน 30 วันนับถัดจากวันอนุญาตสิ้นสุด

กรณีที่คนต่างด้าวผู้ยื่นคำขอมิคุณสมบัติไม่ครบถ้วนตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดในคำสั่งนี้ ให้แจ้ง คำสั่งไม่อนุญาตและให้คนต่างด้าวเดินทางกลับภายใน 7 วัน นับถัดจากวันอนุญาตสิ้นสุด ทั้งนี้ ในกรณีที่คนต่างด้าวประสงค์จะทบทวนคำสั่งไม่อนุญาตตามวรรคหนึ่ง ให้ยื่นคำขอทบทวนได้หนึ่งครั้ง โดยต้องแจ้งเหตุผลความจำเป็น ทำเป็นหนังสือยื่นต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ผู้มีหน้าที่

รับผิดชอบตั้งแต่ระดับสารวัตรขึ้นไปเพื่อพิจารณาสั่งการเป็นลายลักษณ์อักษรอนุญาตให้รับคำขอได้เสียก่อน อนึ่งผู้ยื่นคำขออาจแนบคำขอพร้อมด้วยเอกสารประกอบคำขอเพื่อพิจารณาในคราวเดียวกันก็ได้ โดยการขอทบทวนให้ดำเนินการให้แล้วเสร็จภายในกำหนดระยะเวลาตามวรรคหนึ่ง และในระหว่างการพิจารณาให้พนักงานเจ้าหน้าที่ประทับตราคัดฟังผลเพื่อให้นักต่างด้าวผู้นั้นอยู่รอฟังผลการพิจารณาได้ภายในกำหนดระยะเวลา 7 วันทำการ นับถัดจากวันยื่นคำขอทบทวน

กรณีคนต่างด้าวผู้ยื่นคำขอมีคุณสมบัติไม่ครบถ้วนตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดในคำสั่งนี้ หรือในกรณีอื่น ๆ ที่ไม่ได้กำหนดไว้ในคำสั่ง ซึ่งพนักงานเจ้าหน้าที่ผู้มีหน้าที่รับผิดชอบตั้งแต่ระดับสารวัตรขึ้นไปเห็นว่าคนต่างด้าวรายใดมีเหตุจำเป็นต้องอยู่ในราชอาณาจักร ให้พิจารณาเสนอผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติหรือผู้ที่ได้รับมอบหมายเป็นผู้พิจารณาคำขอของคนต่างด้าวต่อไป

ภายในกำหนด 1 ปี นับแต่คำสั่งนี้มีผลใช้บังคับ คนต่างด้าวซึ่งเข้ามาและได้รับอนุญาตให้อยู่ในราชอาณาจักรเป็นการชั่วคราว กรณีสมรสกับหญิงไทยและได้รับอนุญาตให้อยู่ต่อเนื่องตลอดมาก่อนที่คำสั่งนี้ใช้บังคับและไม่มีคุณสมบัติครบตามหลักเกณฑ์ในคำสั่งนี้ให้ผู้บัญชาการสำนักงานตรวจคนเข้าเมือง หรือพนักงานเจ้าหน้าที่ ผู้รับมอบอำนาจเป็นผู้พิจารณาตามเหตุผลความจำเป็น

จะเห็นได้ว่าวิศวกรชาวต่างชาติ หากประสงค์ที่จะทำงานจะต้องได้รับการอนุญาตให้เข้าเมืองมาโดยถูกต้องตามกฎหมายว่าด้วยการเข้าเมืองของคนต่างด้าว โดยถูกต้องก่อน เพื่อที่จะขอรับใบอนุญาตการทำงาน (Work permit) ตามกฎหมายเกี่ยวกับการทำงานของคนต่างด้าว และหากเป็นนิติบุคคลก็ต้องปฏิบัติตามกฎหมายว่าด้วยการประกอบธุรกิจของคนต่างด้าวด้วย เพราะจะเป็นส่วนประกอบในการขออนุญาตเป็นผู้ประกอบวิชาชีพวิศวกรรมควบคุมตามพระราชบัญญัติ วิศวกรด้วย

การควบคุมการประกอบธุรกิจของคนต่างด้าว

ประเทศไทยบัญญัติกฎหมายเกี่ยวกับการประกอบธุรกิจของคนต่างด้าวคือพระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจของคนต่างด้าว พ.ศ.2542 ซึ่งได้กำหนดหลักเกณฑ์การเข้ามาประกอบธุรกิจของคนต่างด้าวเอาไว้ และได้มีอาชีพที่ได้สงวนไว้สำหรับคนไทยเป็นการเฉพาะโดยอยู่ที่ท้ายพระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจของคนต่างด้าว พ.ศ.2542

1. การควบคุมตามประเภทของธุรกิจ

การกำหนดหลักเกณฑ์การควบคุมการประกอบธุรกิจของคนต่างด้าวตามพระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจของคนต่างด้าว พ.ศ.2542 นั้น ได้มีการควบคุมการประกอบธุรกิจของคนต่างด้าว

โดยมีการกำหนดประเภทของธุรกิจที่ห้ามไม่ให้คนต่างด้าวทำไว้ในบัญชีท้ายพระราชบัญญัติ ซึ่งธุรกิจต่าง ๆ เหล่านี้ เป็นธุรกิจที่ต้องการจะสงวนไว้ให้สำหรับคนไทยเท่านั้น ดังมาตรา 8 ได้บัญญัติว่า ภายใต้บังคับมาตรา 6 มาตรา 7 มาตรา 10 และ มาตรา 12

1.1 ห้ามมิให้คนต่างด้าวประกอบธุรกิจที่ไม่อนุญาตให้คนต่างด้าวประกอบกิจการด้วยเหตุผลพิเศษตามที่กำหนดไว้ในบัญชีหนึ่ง

1.2 ห้ามมิให้คนต่างด้าวประกอบธุรกิจที่เกี่ยวกับความปลอดภัย หรือความมั่นคงของประเทศ ธุรกิจที่มีผลกระทบต่อศิลปวัฒนธรรม จารีตประเพณี และหัตถกรรมพื้นบ้าน หรือธุรกิจที่มีผลกระทบต่อทรัพยากรธรรมชาติหรือสิ่งแวดล้อม ตามที่กำหนดไว้ในบัญชีสอง เว้นแต่จะได้รับอนุญาตจากรัฐมนตรี โดยการอนุมัติของคณะรัฐมนตรี

1.3 ห้ามมิให้คนต่างด้าวประกอบธุรกิจที่คนไทยไม่มีความพร้อมที่จะแข่งขันในการประกอบกิจการกับคนต่างด้าว ตามที่กำหนดไว้ในบัญชีสาม เว้นแต่จะได้รับอนุญาตจากอธิบดีโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการ

จากบทบัญญัติดังกล่าวจะเห็นได้ว่า หากคนต่างด้าวประสงค์ที่จะประกอบธุรกิจในประเทศไทยนั้นก็ย่อมสามารถทำได้ ยกเว้นเป็นกิจการที่บัญญัติไว้ในบัญชีท้ายพระราชบัญญัติการประเภทธุรกิจของคนต่างด้าว พ.ศ.2542 ที่กฎหมายกำหนดห้ามมิให้คนต่างด้าวทำ ซึ่งบัญชีแนบท้ายพระราชบัญญัติจะแบ่งออกเป็น 3 บัญชี

1) บัญชี 1 เป็นธุรกิจซึ่งห้ามคนต่างด้าวประกอบธุรกิจโดยเด็ดขาด โดยเหตุผลพิเศษ จะขออนุญาตก็ไม่ได้ ซึ่งมีอยู่ด้วยกัน 9 ประเภท ได้แก่

(1) การทำกิจการหนังสือพิมพ์ การทำกิจการสถานีวิทยุกระจายเสียงหรือการทำกิจการสถานีวิทยุโทรทัศน์

(2) การทำนา ทำไร่หรือทำสวน

(3) การเลี้ยงสัตว์

(4) การทำป่าไม้และการแปรรูปไม้จากป่าธรรมชาติ

(5) การทำการประมงเฉพาะการจับสัตว์น้ำในน่านน้ำไทย และในเขตเศรษฐกิจจำเพาะของประเทศไทย

(6) การสกัดสมุนไพรไทย

(7) การค้าและการขายทอดตลาดโบราณวัตถุของไทย หรือที่มีคุณค่าทางประวัติศาสตร์ของประเทศ

(8) การทำหรือหล่อพระพุทธรูป และการทำบาตร

(9) การค้าที่ดิน

2) บัญชี 2 เป็นธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับความปลอดภัยหรือความมั่นคงของประเทศ หรือมีผลกระทบต่อศิลปวัฒนธรรมจารีตประเพณี และหัตถกรรมพื้นบ้าน หรือธุรกิจที่มีผลกระทบต่อทรัพยากรธรรมชาติหรือสิ่งแวดล้อม แบ่งออกเป็น 3 หมวดด้วยกัน คือ

(1) หมวด 1 ธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับความปลอดภัยหรือความมั่นคงของประเทศ

ก. การผลิต การจำหน่าย และการซ่อมบำรุง

(ก) อาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน ดินปืน วัตถุระเบิด

(ข) ส่วนประกอบของอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน และวัตถุระเบิด

(ค) อาวุธยุทโธปกรณ์ เรือ อากาศยาน หรือยานพาหนะทางการทหาร

(ง) อุปกรณ์หรือส่วนประกอบของอุปกรณ์สงครามทุกประเภท

ข. การขนส่งทางบก ทางน้ำ หรือทางอากาศในประเทศ รวมถึงกิจการการ

บินในประเทศ

(2) หมวด 2 ธุรกิจที่มีผลกระทบต่อศิลปวัฒนธรรม จารีตประเพณีและ

หัตถกรรมพื้นบ้าน

ก. การค้าของเก่า หรือศิลปวัตถุ ซึ่งเป็นงานศิลปกรรม หัตถกรรมของไทย

ข. การผลิตเครื่องมือแกะสลัก

ค. การเลี้ยงไหม การผลิตเส้นไหมไทย การทอผ้าไหมไทย หรือการพิมพ์

ลวดลายผ้าไหมไทย

ง. การผลิตเครื่องดนตรีไทย

จ. การผลิตเครื่องทอง เครื่องเงิน เครื่องถม เครื่องทองลงหิน หรือเครื่องเงิน

ฉ. การผลิตด้วยขามหรือเครื่องปั้นดินเผาที่เป็นศิลปวัฒนธรรมไทย

(3) หมวด 3 ธุรกิจที่มีผลกระทบต่อทรัพยากรธรรมชาติหรือสิ่งแวดล้อม

ก. การผลิตน้ำตาลจากอ้อย

ข. การทำนาเกลือ รวมทั้งการทำเกลือสินเธาว์

ค. การทำเกลือหิน

ง. การทำเหมือง รวมทั้งการระเบิดหรือย่อยหิน

จ. การแปรรูปไม้เพื่อทำเครื่องเรือนและเครื่องใช้สอย

รวมธุรกิจในบัญชี 2 มีอยู่ด้วยกัน 13 ประเภท ซึ่งธุรกิจประเภทนี้คนต่างด้าว

จะประกอบธุรกิจได้ก็ต่อเมื่อได้รับอนุญาตจากรัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์ โดยการอนุมัติของ คณะรัฐมนตรี

3) บัญชี 3 เป็นธุรกิจที่คนไทยยังไม่พร้อมที่จะแข่งขันในการประกอบกิจการกับคนต่างด้าว ซึ่งมีอยู่ด้วยกัน 21 ประเภท

- (1) การสีข้าว และการผลิตแป้งจากข้าวและพืชไร่
- (2) การทำการประมง เฉพาะการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ
- (3) การทำป่าไม้จากป่าปลูก
- (4) การผลิตไม้อัด แผ่นไม้วีเนียร์ ชิปบอร์ด หรือฮาร์ดบอร์ด
- (5) การผลิตปูนขาว
- (6) การทำกิจการบริการทางบัญชี
- (7) การทำกิจการบริการทางกฎหมาย
- (8) การทำกิจการบริการทางสถาปัตยกรรม
- (9) การทำกิจการบริการทางวิศวกรรม
- (10) การก่อสร้าง ยกเว้น

ก. การก่อสร้างสิ่งซึ่งเป็นการให้บริการพื้นฐานแก่ประชาชนด้านการสาธารณสุขโรคหรือการคมนาคมที่ต้องใช้เครื่องมือ เครื่องจักร เทคโนโลยีหรือความชำนาญในการก่อสร้างเป็นพิเศษ โดยมีทุนขั้นต่ำของคนต่างด้าวตั้งแต่ห้าร้อยล้านบาทขึ้นไป

ข. การก่อสร้างประเภทอื่นตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

(11) การทำกิจการนายหน้าหรือตัวแทน ยกเว้น

ก. การเป็นนายหน้าหรือตัวแทนซื้อขายหลักทรัพย์หรือการบริการที่เกี่ยวข้องกับการซื้อขายล่วงหน้าซึ่งสินค้าเกษตรหรือตราสารทางการเงินหรือหลักทรัพย์

ข. การเป็นนายหน้าหรือตัวแทนซื้อขายหรือจัดหาสินค้าหรือบริการที่จำเป็นต่อการผลิตหรือการให้บริการของวิสาหกิจในเครือเดียวกัน

ค. การเป็นนายหน้าหรือตัวแทนซื้อขาย จัดซื้อหรือจัดจำหน่ายหรือจัดหาตลาดทั้งในประเทศและต่างประเทศเพื่อการจำหน่ายซึ่งสินค้าที่ผลิตในประเทศหรือนำเข้ามาจากต่างประเทศอันมีลักษณะ เป็นการประกอบธุรกิจระหว่างประเทศ โดยมีทุนขั้นต่ำของคนต่างด้าวตั้งแต่หนึ่งร้อยล้านบาทขึ้นไป

ง. การเป็นนายหน้าหรือตัวแทนประเภทอื่นตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

(12) การขายทอดตลาด ยกเว้น

ก. การขายทอดตลาดที่มีลักษณะเป็นการประมูลซื้อขายระหว่างประเทศที่มีใช้การประมูลซื้อขายของเก่า วัตถุโบราณหรือศิลปวัตถุซึ่งเป็นงานศิลปกรรมหัตถกรรมหรือโบราณวัตถุของไทยหรือที่มีคุณค่าทางประวัติศาสตร์ของประเทศ

ข. การขายทอดตลาดประเภทอื่นตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

(13) การค้าภายในเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์หรือผลิตผลทางการเกษตรพื้นเมืองที่ยังไม่มีกฎหมายห้ามไว้

(14) การค้าปลีกสินค้าทุกประเภทที่มีทุนขั้นต่ำรวมทั้งสิ้นน้อยกว่าหนึ่งร้อยล้านบาทหรือที่มีทุนขั้นต่ำของแต่ละร้านค้าน้อยกว่ายี่สิบล้านบาท

(15) การค้าส่งสินค้าทุกประเภทที่มีทุนขั้นต่ำของแต่ละร้านค้าน้อยกว่าหนึ่งร้อยล้านบาท

(16) การทำกิจการโฆษณา

(17) การทำกิจการโรงแรม เว้นแต่บริการจัดการโรงแรม

(18) การนำเข้าเที่ยว

(19) การขายอาหารหรือเครื่องดื่ม

(20) การทำกิจการเพาะขยายหรือปรับปรุงพันธุ์พืช

(21) การทำธุรกิจบริการอื่น ยกเว้นธุรกิจบริการที่กำหนดในกฎกระทรวง

การประกอบธุรกิจในปีบัญชี 3 นี้ หากคนต่างด้าวประสงค์ที่จะประกอบธุรกิจจะต้องได้รับอนุญาตจากอธิบดีกรมพัฒนาธุรกิจการค้าโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการการประกอบธุรกิจของคนต่างด้าว

จากที่ได้กล่าวมานั้น ตามที่บัญชีแนบท้ายพระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจของคนต่างด้าว พ.ศ.2542 บัญชีที่ 1 เป็นธุรกิจที่ต้องห้ามสำหรับคนต่างด้าวเป็นการเฉพาะ แต่ตามบัญชีที่ 2 และบัญชีที่ 3 นั้น ไม่ได้บัญญัติห้ามคนต่างด้าวประกอบกิจการดังกล่าวเด็ดขาด แต่จะต้องได้รับอนุญาตจากคณะรัฐมนตรีหรืออธิบดีกรมพัฒนาธุรกิจการค้าเสียก่อน

2. การควบคุมด้านความมั่นคงของประเทศ

การที่จะพิจารณาอนุญาตให้คนต่างด้าวประกอบธุรกิจในประเทศไทยมาตรา 5 กำหนดว่าการอนุญาตให้คนต่างด้าวประกอบธุรกิจตามพระราชบัญญัตินี้ ให้พิจารณาโดยคำนึงถึงผลดีและผลเสียต่อความปลอดภัยและความมั่นคงของประเทศ การพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ ความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชนศิลปวัฒนธรรมและจารีตประเพณีของประเทศ การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ การพลังงานและการรักษาสิ่งแวดล้อม การคุ้มครองผู้บริโภค ขนาดของกิจการ การจ้างแรงงาน การถ่ายทอดเทคโนโลยี การวิจัยและพัฒนา นอกจากนั้น มาตรา 6 ยังกำหนดว่า คนต่างด้าวต่อไปนี้ ห้ามประกอบธุรกิจในราชอาณาจักร

2.1 คนต่างด้าวที่ถูกเนรเทศหรือรอการเนรเทศตามกฎหมาย

2.2 คนต่างด้าวที่เข้ามาอยู่ในราชอาณาจักรโดยไม่ได้รับอนุญาตตามกฎหมายว่าด้วยคนเข้าเมืองหรือกฎหมายอื่น

เหตุที่กฎหมายห้ามคนต่างด้าวประเภทนี้เข้ามาประกอบธุรกิจในราชอาณาจักรโดยเด็ดขาดก็เพราะถือว่าคนที่ถูกเนรเทศและเข้าเมืองโดยผิดกฎหมายเป็นภัยต่อความมั่นคงของประเทศดังนั้น ไม่สมควรที่จะได้รับการอนุญาตให้เข้ามาประกอบธุรกิจในประเทศไทยได้

3. การควบคุมการประกอบธุรกิจด้านคุณสมบัติของผู้ประกอบธุรกิจ

นอกจากพระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจของคนต่างด้าว จะควบคุมทางด้านประเภทของการประกอบธุรกิจแล้วยังมีการควบคุมทางด้านคุณสมบัติของผู้ประกอบธุรกิจที่จะขอรับอนุญาตด้วย ดังนี้

3.1 การควบคุมด้านเงินทุน

คนต่างด้าวที่ประสงค์จะประกอบธุรกิจในประเทศไทยต้องมีเงินเงินทุนตามที่กฎหมายกำหนด ดังที่มาตรา 14 บัญญัติว่า “ทุนขั้นต่ำที่คนต่างด้าวใช้ในการเริ่มต้นประกอบธุรกิจในประเทศไทยต้องมีจำนวนไม่น้อยกว่าที่กำหนดในกฎกระทรวงแต่ต้องไม่น้อยกว่าสองล้านบาท

ในกรณีการประกอบธุรกิจของคนต่างด้าวในวรรคแรกเป็นธุรกิจที่ต้องได้รับอนุญาตตามบัญชีท้ายพระราชบัญญัตินี้ ทุนขั้นต่ำที่กำหนดในกฎกระทรวงสำหรับแต่ละธุรกิจต้องไม่น้อยกว่าสามล้านบาท

กฎกระทรวงที่ออกตามบทบัญญัติมาตรานี้ อาจกำหนดระยะเวลาทุนขั้นต่ำที่ต้องนำหรือส่งเข้ามาในประเทศไทยไว้ด้วยก็ได้

ความในมาตรานี้ไม่ใช้บังคับกับกรณีที่คนต่างด้าวนำเงินหรือทรัพย์สินอันเกิดจากรายได้ที่ได้มาจากการประกอบธุรกิจเดิมที่เริ่มดำเนินการมาก่อนแล้วในประเทศไทยไปเริ่มประกอบธุรกิจรายอื่นหรือนำไปลงทุนหรือลงทุนในกิจการหรือในนิติบุคคลอื่น

3.2 การควบคุมด้านสัดส่วนการถือหุ้น

สำหรับสัดส่วนการถือหุ้นในการประกอบธุรกิจของคนต่างด้าวบางประเภท ก็มีกำหนดไว้ ดังมาตรา 15 ที่บัญญัติว่า “คนต่างด้าวจะประกอบธุรกิจตามบัญชีสองได้จะต้องมีคนไทยหรือนิติบุคคลที่มีใจคนต่างด้าวตามพระราชบัญญัตินี้ถือหุ้นอยู่ไม่น้อยกว่าร้อยละสี่สิบของทุนของคนต่างด้าวที่เป็นนิติบุคคลนั้น เว้นแต่จะมีเหตุสมควร รัฐมนตรีโดยการอนุมัติของคณะรัฐมนตรีอาจผ่อนผันสัดส่วนในเรื่องดังกล่าวให้น้อยลงได้ แต่ต้องไม่น้อยกว่าร้อยละยี่สิบห้าและต้องมีกรรมการที่เป็นคนไทยไม่น้อยกว่าสองในห้าของจำนวนกรรมการทั้งหมด”

3.3 การควบคุมด้านคุณสมบัติของคนต่างด้าว

คนต่างด้าวที่ประสงค์จะเข้ามาประกอบธุรกิจและขอรับใบอนุญาตการประกอบธุรกิจจะต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้าม ตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา 16 ดังต่อไปนี้

- 1) มีอายุไม่ต่ำกว่ายี่สิบปีบริบูรณ์
- 2) มีถิ่นที่อยู่ในราชอาณาจักรหรือได้รับอนุญาตให้เข้ามาในราชอาณาจักรเป็นการชั่วคราวตามกฎหมายว่าด้วยคนเข้าเมือง
- 3) ไม่เป็นคนไร้ความสามารถหรือคนเสมือนไร้ความสามารถ
- 4) ไม่เป็นบุคคลล้มละลาย
- 5) ไม่เคยต้องโทษตามคำพิพากษาหรือถูกเปรียบเทียบปรับในความผิดตามพระราชบัญญัตินี้ หรือตามประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 281 ลงวันที่ 24 พฤศจิกายน พ.ศ.2515 เว้นแต่พ้นโทษมาแล้วไม่น้อยกว่าห้าปีก่อนวันขอรับใบอนุญาต
- 6) ไม่เคยต้องโทษจำคุกตามคำพิพากษาในความผิดฐานฉ้อโกง โกงเจ้าหนี้ ยักยอก ความผิดเกี่ยวกับการค้าตามประมวลกฎหมายอาญาหรือในความผิดตามกฎหมายว่าด้วยการกู้ยืมเงิน ที่เป็นการฉ้อโกงประชาชนหรือในความผิดตามกฎหมายว่าด้วยคนเข้าเมือง เว้นแต่พ้นโทษมาแล้วไม่น้อยกว่าห้าปีก่อนวันขอรับใบอนุญาต
- 7) ไม่เคยถูกเพิกถอนใบอนุญาตตามพระราชบัญญัตินี้ หรือตามประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 281 ลงวันที่ 24 พฤศจิกายน พ.ศ.2515 ในระยะเวลาห้าปีก่อนวันขอรับใบอนุญาต

ในกรณีนิติบุคคลเป็นผู้ขอรับใบอนุญาต กรรมการ ผู้จัดการหรือผู้รับผิดชอบในการดำเนินการของนิติบุคคลนั้นที่เป็นคนต่างด้าวต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามดังกล่าวในวรรคหนึ่งด้วย